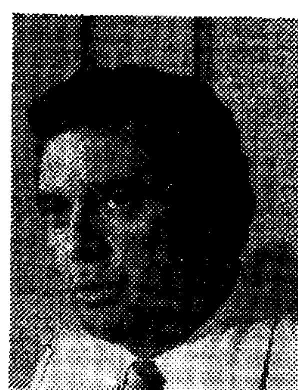

HENNY EMAN
...uitlevering...

105E JAARGANG — NO.: 118 ZATERDAG 28 MEI 1988

AMIGOE

Preke

Triana: USA, here I come!

Nieuws in vogelvlucht

PRETORIA — Zuidafrika en Mocambique willen het in 84 gesloten non- agressie- verdrag nieuw leven inblazen. Er werd zelfs de mogelijkheid geopperd voor een top- ontmoeting. In Maputo kwamen deze week onderhandelings- delegaties bijeen. Indertijd kwamen de presidenten Botha en Machel overeen elkaars vijanden niet meer te steunen.

*****

WASHINGTON — De VS- senaat gaf vrijdag zijn goedkeuring aan een begrotings- wet waarin 299,5 miljard dollar wordt uitgetrokken voor Defensie. De stemming was lang opgehouden door moeizame debatten over een amendement dat de doodstraf verplicht stelt voor drugs- handelaren die zich aan moord hebben schuldig gemaakt. De wet geeft het leger een grotere rol in de drugs- strijd.

*****

JERUZALEM — De SU staat niet langer op een onafhankelijke Palestijnse staat als onderdeel van een algehele regeling van het conflict tussen Israel en de Arabische landen. Aldus een hoge Israelische functionaris bij Buitenlandse zaken. De SU zal weer diplomatieke relaties met Israel aanknopen zodra er overeenstemming is over een internationale vredes- conferentie over het Midden Oosten. Moskou verbrak de banden in 67 na de Juni- oorlog. De afgelopen jaren zijn de relaties op lager niveau op gang gekomen.

*****

BELGRADO — Joegoslavie heeft de dinar met 23,9 % gedevalueerd als onderdeel van nieuwe bezuinigings-maatregelen ter verlichting van de economische crisis. Het is de 2e keer binnen 7 maanden.

*****

BRUSSEL — De Navo Defensieministers hebben financiele besluiten voor zich uitgeschoven, een kwestie waarover de VS en de rest van mening verschillen. In december moet een werkgroep hierover verslag uitbrengen. In beginsel heeft men aanvaard de kosten (een half miljard dollar) te dragen van het overplaatsen van 72 VS F- 16- jachtbommen- werpers van Spanje naar Italie.

*****

BAYRUT — Iran verklaarde dat Syrie "morele garanties heeft gegeven de aanwezigheid van Hezbollah in zuid- Bayrut niet te betwisten". Syrie zou verder hebben beloofd dat het geen partij kiest in het conflict en geen Hezbollah- strijders oppakt als daar geen uitdrukkelijke aanleiding toe bestaat. Dit alles in verband met het oprukken der Syriers binnen zuid- Bayrut.

*****

KABUL — De Afghaanse president Najibullah heeft de Franse journalist Guillo vrijgelaten die wegens spionage 10 jaar uitzit. President Mitterand had op humanitaire gronden om gratie gevraagd.

*****

PRETORIA — In het centrum van Johannesburg was er een zware explosie, waarbij 1 zwarte arbeider gewond raakte toen men het vuilnisvat waarin explosieven zaten in een vuilnis- wagen leegde. De regering zegt dat het een ANC- actie is. Familieleden van de "6 van Sharpeville" zijn op rondreis voor steun aan de 6 Zuidafrikanen die wegens medeplichtigheid aan moord op een zwarte burgemeester tot de strop werden veroordeeld. Dit gebeurde op dubieuze getuigenverklaringen. Het proces wordt binnenkort heropend. In Frankfurt heeft een ANC- delegatie gesproken met het vroegere parlementslid Van Zijl Slabbert, directeur van het instituut voor een democratisch alternatief voor ZA. In deze Westduitse stad is een ontmoeting tussen zwarte en blanke Zuidafrikanen.

*****

AMSTERDAM — De dollar steeg vrijdag met ruim 0,5 cent als gevolg van speculatie over een spoedige VS-rente- verhoging van 6,25 tot 6,5 % om de inflatie in toom te houden. Na een middenkoers van 1,9190 gulden was de slotkoers echter 1,9185 . Donderdag was de slotkoers 1,9110. De Dow Jones index in Wall Street sloot met 10,31 punten lager op 1.956,44. De handel was lusteloos.

*****

ADDIS ABEBA — De Organisatie van Afrikaanse eenheid (OAE) is in beweging gekomen na het bericht dat Congo instemde met de opslag op zijn grond- gebied van zwaar verontreinigd chemisch afval uit de Benelux en de bondsrepubliek. Congo verdient daar in 8 jaar zo'n 90 miljoen dollar mee. Nigeria diende een resolutie in over deze kwestie.

*****

OOST BERLIJN — De Oostduitse schrijver Heym heeft als gast van het Pen- centrum van de DDR voorgelezen uit boeken die tot nu toe niet in de DDR zijn verschenen.

*****

MET VIJF STEMMEN TEGEN AANVAARD

Reagan blij, maar bezorgd over interpretatie-clausules

Overweldigende meerderheid in senaat voor INF-verdrag

WASHINGTON — De Amerikaanse senaat heeft vrijdag met overweldigende meerderheid het INF-verdrag goedgekeurd, dat president Reagan en partijleider Gorbatsjov in december vorig jaar in Washington hadden ondertekend. De stemverhouding was 93 tegen 5. De goedkeuring van de senaat komt twee dagen voor het begin van de topontmoeting in Moskou tussen Reagan en Gorbatsjov. Het ligt in de rede dat de twee wereldleiders nu de oorkonden uitwisselen die bij het verdrag horen. Daarmee treedt het in werking.

In het INF-verdrag komen de Verenigde Staten en de Sovjetunie voor het eerst sinds het begin van de wapenwedloop bijeen een gehele categorie wapens af te schaffen: kernraketten voor de middellange afstand met een bereik tussen vijfhonderd en 5.500 km.

Voor de ratificatie van het verdrag was een twee- derdemeerderheid vereist. Deze meerderheid werd ruimschoots gehaald. De tegenstemmen waren afkomstig van vier Republikeinen en één Democraat. Twee Democraten, voorstanders van het verdrag, waren niet in staat om een stem uit te brengen. Na de stemming werd er geapplaudisseerd op de publieke tribune.

STEMVERHOUDING

De stemverhouding is een klinkende politieke overwinning voor Reagan, die aan het laatste jaar bezig is van zijn presidentschap. Verwacht wordt dat de uitslag van het ratificatiedebat in de senaat ook een belangrijke impuls zal betekenen voor de pogingen om nog voor Reagans vertrek uit het Witte Huis, in januari volgend jaar, een START- akkoord te bereiken over halvering van het aantal strategische wapens.

De leider van de Democratische meerderheid. Robert Byrd, zei dat hij Reagan meteen zou opstellen om hem van het goede nieuws op de hoogte te stellen. De president verblijft in de Finse hoofdstad Helsinki, van waar hij zondag doorreist naar Moskou. De stafchef van het Witte Huis, Howard Baker, zal zondag de goedgekeurde bekrachtigings- resolutie aan Reagan voorleggen, die haar vervolgens via zijn handtekening tot wet zal verheffen.

DANK

In een eerste reactie verklaarde Reagan "zeer tevreden" te zijn dat de ratificatie "op tijd" is voltooid. "Het besluit dat de senaat vandaag nam, maakt duidelijk dat hij het doel van de wapenbeheersing steunt". Reagan dankte Byrd en Dole voor hun inspanningen en nodigde hen uit woensdag aanwezig te zijn bij de uitwisseling van de ratificatieoorkonden.

Wel toonde Reagan zich bezorgd over de "constitutionaliteit van bepaalde clausules" uit de bekrachtigings- resolutie van de senaat. Met name de clausule inzake de interpretatie van het verdrag ligt hem zwaar op de maag. Deze bepaling verbiedt toekomstige Amerikaanse regeringen een nieuwe uitleg aan het verdrag te geven.

WAARSCHUWING

Er is nooit aan getwijfeld dat de senaat zijn goedkeuring zou geven aan het INF-verdrag. Maar conservatieve senatoren van Reagans Republikeinse partij voerden onder leiding van senator Jesse Helms een ware guerrilla tegen het akkoord. Daardoor werd het twijfelachtig of de ratificatie- procedure nog wel voor de top in Moskou zou kunnen worden afgerond. Reagan liet weten dat wanneer het verdrag niet op tijd zou worden goedgekeurd, dat van nadelige invloed zou kunnen zijn op de topontmoeting. Zijn voornaamste bondgenoot in de senaat, de Republikeinse leider Robert Dole, waarschuwde zijn conservatieve partijgenoten dat zij de president in verlegenheid dreigden te brengen.

Ook nadat Helms de handdoek in de ring had gegooid, bleef een kleine groep Republikeinen vrijdag de ratificatie- resolutie bestoken met amendementen. De amendementen die werden verworpen, betroffen onder meer een voorstel om van ratificatie af te zien zolang de Sovjetunie de akkoorden van Helsinki blijft schenden. Byrd had weinig goede woorden over voor dergelijke "Mickey Mouse"- amendementen.

GEWELDIGE ZEGE

Met 72 tegen 27 stemmen besloot de senaat donderdag toekomstige regeringen te verbieden het INF-verdrag te herinterpreteren. Byrd noemde dit besluit een "geweldige overwinning voor de senaat ter ondersteuning van zijn constitutionele rol bij de totstandkomen van verdragen".

De interpretatie- clausule heeft alles te maken met de onvrede die in de senaat bestaat over de pogingen van de regering- Reagan een ruimere uitleg te geven aan het ABM- verdrag, dat defensie- systemen tegen vijandelijke raketten beperkt. Die zogenaamde brede interpretatie moet uitgebreid experimenten mogelijk maken met een SDI- raketafweersysteem in de ruimte.

WILLEMSTAD — Tijdens zijn verblijf op Curaçao bracht directeur Celestino Martinez Perez van de aluminium- fabriek Alcasa, ook een bezoek aan premier Maria Liberia Peters.

De Alcasa- directeur heeft op Curaçao voor het nodige enthousiasme gezorgd: momenteel worden de mogelijkheden uitgewerkt om lokaal een aluminiumfabriek op te zetten in samenwerking met Alcasa.

Honderdste bul

...de honderdste afgestudeerde van de Sociaal Economische Faculteit, Judy Jonkhout, die haar bul ontvangt uit handen van dekaan dr Valdemar Marcha...

'Meer begeleiding noodzakelijk'

Studenten hebben kritiek op functioneren UNA

WILLEMSTAD — Er heerste gistermiddag een zeer goede stemming in de aula van de Universiteit. Daar vond een plechtige buluitreiking plaats van de Sociaal Economische Faculteit. Behalve speciale gast prof dr Jelle Zijlstra, voerden ook enkele — afgestudeerde — studenten het woord en uiteraard een tevreden dekaan dr Valdemar Marcha.

De afgestudeerden namen vol trots hun bul in ontvangst. Zij waren allen gekleed in zwarte toga en getooid met hun 'afstudeer- baret'. Het was Judy Jonkhout die de eer kreeg van honderdste afgestudeerde. De andere afgestudeerden zijn: David Hooker, Arcadia Tromp, Marisela Oduber, Mavis Fieret- Hooi, Fiba Romer, Gwendolyn Refos, Juana Rodrigues Conduto, Bernadine Galvis, Andrew Zagers, Arthur Tjin Kon Fat en Antonio Torres.

De kritische noot ontbrak gistermiddag niet: namens de groep afgestudeerden, voerde Judy Jonkhout het woord. Daarnaast spraken de voorzitster van de studenten- vereniging en de voorzitter van de vereniging van afgestudeerden van de SEF. Alle drie de sprekers hadden kritiek op het functioneren van de UNA. Met name het feit dat de SEF zo weinig full- time docenten heeft, speelt de studenten parten. Daarnaast noemde Judy Jonkhout de aansluiting van het middelbare onderwijs op de UNA "gebrekkig". Er is ook te weinig begeleiding, meent zij: de docenten zijn allemaal belangrijke mensen uit de samenlevingen en die mogen niet gestoord worden.

Ook voorzitster Feijdi Ajubi van de studenten- vereniging deed een beroep op de docenten om zich volledig in te zetten. Daarnaast zou de prive- sector een grotere bijdrage kunnen leveren aan de UNA, meent de studenten- vereniging, niet alleen op financieel gebied maar ook bij de tewerkstelling van afgestudeerden. Zij is echter optimistisch gestemd: de UNA heeft de potentie om uit te groeien tot één van de grootste universiteiten in de regio.

Dino Daal, voorzitter van de vereniging van afgestudeerden van de SEF pleitte voor een studenten- dekaan. Die moet op korte termijn aangesteld worden om de studenten een betere begeleiding te garanderen, meent hij. Daal wees bovendien op het gevaar van de zuigkracht van Nederland nu daar een nieuwe wet voor studiefinanciering van kracht is. De UNA moet aantrekkelijker worden om te voorkomen dat alle studenten nu naar Nederland gaan.

Panama naar Den Haag voor sancties VS

PANAMASTAD — De Panamese regering is van plan een klacht tegen de Verenigde Staten in te dienen bij het Internationaal gerechtshof in Den Haag wegens de economische straf- maatregelen welke Washington heeft genomen tegen Panama.

Minister Jorge Ritter van Buitenlandse zaken heeft dit vrijdag meegedeeld. Op het ogenblik is men bezig de omvang van de schade te berekenen welke men als land als gevolg van deze sancties heeft geleden. Ritter betoogde dat de straf- maatregelen in strijd zijn met het handvest van de Verenigde Naties.

De bedoeling van de sancties was om Panama's sterke man, generaal Manuel Antonio Noriega, tot aftreden te dwingen. Daarin is men niet geslaagd. Evenmin had Washington succes bij zijn pogingen om dit doel via overleg te bereiken.

Dé partij in Rusland moet menselijk gezicht krijgen

Hervormings-voorstellen komen neer op duidelijke breuk

MOSKOU — De Communistische partij van de Sovjetunie heeft voorstellen gedaan die het socialisme een geheel nieuw gezicht moeten geven. De voorgesteld politieke en juridische hervormingen komen neer op een duidelijke breuk met de bestaande praktijk, die gekenmerkt wordt door sterk controle van bovenaf.

De voorstellen werden vrijdag onder grote koppen gepubliceerd op de voorpagina's van alle belangrijke Sovjet- kranten. Zij voorzien onder meer in een beperking van de ambts- termijnen van partij- en staats- functionarissen, de overdracht van besluitvormende bevoegdheden van partij naar regering en een democratisering van de verkiezingen.

RISKANT

Waarnemers menen dat het hervormings- document, dat afgelopen maandag werd aanvaard door het Centraal comite van de partij, een belangrijke overwinning betekent voor partijleider Michail Gorbatsjov. Hij streeft naar radicale politieke hervormingen ter ondersteuning van zijn pogingen om de economie te herstructureren. Het is een riskante onderneming voor de partijleider. Nikita Chroesjtsjov, en van zijn voorgangers, werd in 1964 door het behoudende partijapparaat afgezet, drie jaar nadat ook hij maatregelen had afgekondigd die moesten verzekeren dat ambtsdragers geregeld zouden worden vervangen. Het maandag aangenomen document veroordeelt alle anti-democratische praktijken sinds de dood van Lenin in 1924. Niet alleen Josef Stalin krijgt kritiek, maar ook al zijn opvolgers. "Alles is toegestaan, mits verboden bij de wet", zo vermeldt het document in een hoofdstuk betreffende juridische hervormingen. In dit hoofdstuk wordt een lans gebroken voor vrijheden die vergelijkbaar zijn met die uit de Amerikaans "Bill of rights".

REDELIJK STERK

Het Centraal comite ontziet ook zichzelf niet. Het bepaalt dat zijn leden niet langer mogen aanblijven dan twee ambtstermijnen van vijf jaar. Ook zou de partij de bevoegdheid moeten krijgen om een deel van het driehonderd leden tellend orgaan vaker te vervangen dan eenmaal in de vijf jaar.

Hoewel de hervormingen wellicht nog niet zo ver gaan als Gorbatsjov gehoopt had, tonen zij niettemin aan dat hij redelijk sterk staat in de strijd met de partij- bureaucraten. Dezen zien niet graag dat aan hun machtspositie wordt geknaagd. Ook vrezen sommige behoudende krachten dat de partijleider met zijn plannen het communisme ondermijnt.

MENSELIJK GEZICHT

"Om te komen tot een geheel nieuwe Sovjet- samenleving en een nieuw gezicht voor het socialisme is een revolutionaire herstructurering, een democratisering op ideologisch, economisch en sociaal gebied en een hervorming van het politieke systeem nodig", aldus het document. De gebruikte formulering roepen herinneringen op aan het "Socialisme met een menselijk gezicht", het motto van de liberaliserings- politiek in Tsjechoslowakije in 1968. Een Sovjet- inval maakte toen een hardhandig eind aan deze "Praagse lente".

Samenwerking Cuba en Nicaragua op parlementair gebied

HAVANA — De parlementen van Cuba en Nicaragua hebben hun fiat gegeven aan een samenwerkings- overeenkomst. Zo meldde het Cubaanse persbureau Prensa Latina.

De samenwerking betreft de parlementen van beide landen. Onder meer denkt men aan uitwisseling en technische bijstand. Volgens de vice- voorzitter van het Nicaraguaanse parlement, Leticia Herrera, zei dat het akkoord wijst op de "excellente banden tussen Nicaragua en Cuba".

Weer overval op pompstation

WILLEMSTAD — Gisteravond vond er wederom een overval plaats op een benzine pompstation. Isa Service station was dit maal het doelwit en is daarmee de tweede binnen twee weken tijd. De overvallen op pompstations nemen toe en de overvallers schuwen steeds minder geweld. Ongeveer twee weken geleden werd een man ernstig gewond bij een overval op een benzine station aan de St Domingo weg. De overvallers maakten daarbij gebruik van vuurwapens.

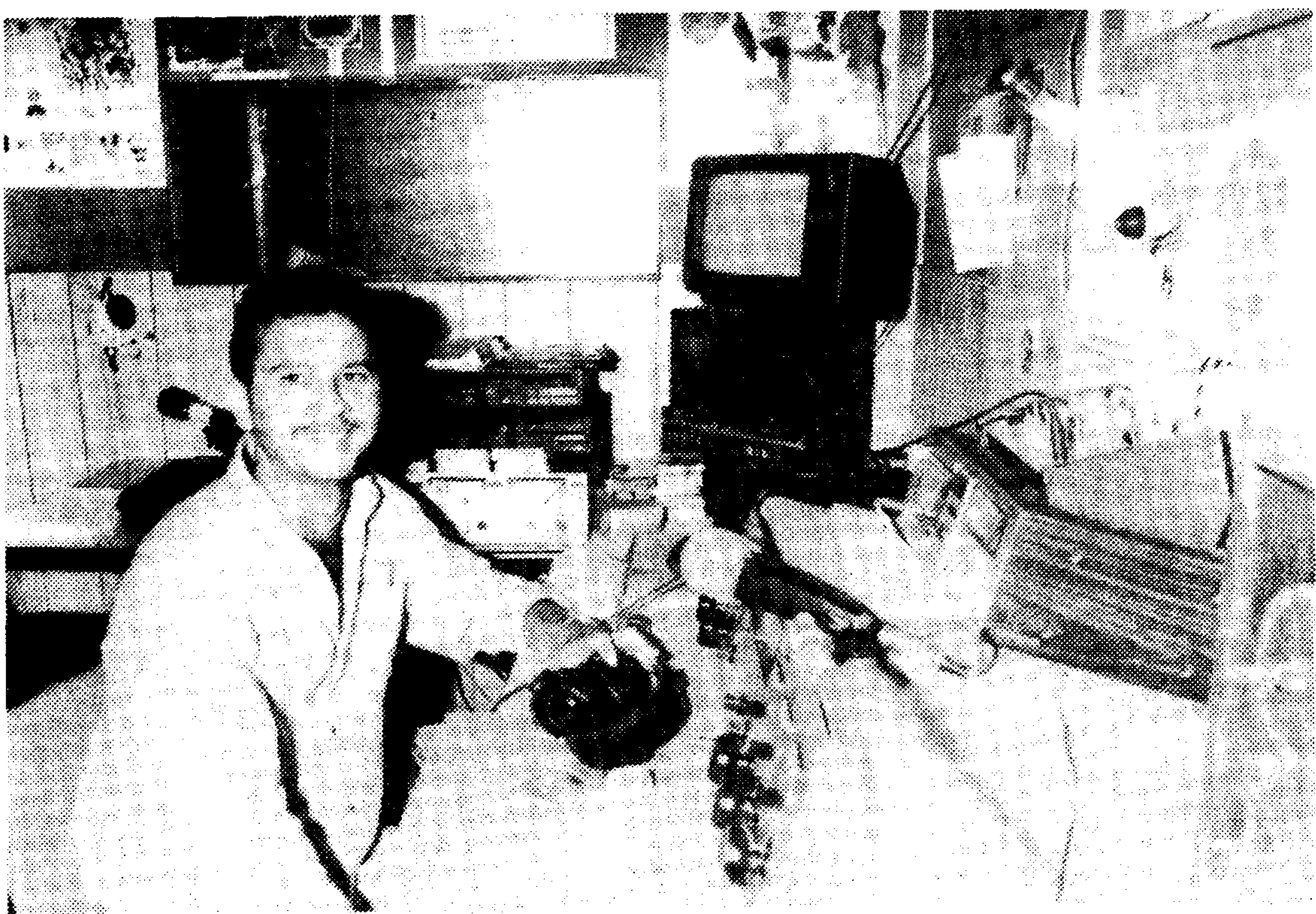
Gisteren werd de pompbediende R. Martina door twee gemaskerde mannen aangevallen toen hij tegen sluitingstijd de kas had opgemaakt en zich gereed maakte om het geld te gaan storten. Zij mishandelde de bediende en dwongen hem onder bedreiging van een vuurwapen om het geld af te geven. Behalve de 2000 gulden aan cash geld van het bedrijf haalden de mannen ook de zakken van hun slachtoffer leeg. Martina werd vervolgens met vuistslagen en klappen met de kolf van het vuurwapen 'mishandeld' en gewond achter gelaten.

Volgens het slachtoffer was een van de daders gekleed in soldatentenue. De politie heeft de zaak direkt haar volle aandacht gegeven maar kon bij het sluiten van deze editie niet meedelen of er al meer bekend was geworden over deze zaak.

Het is overigens niet de eerste keer dat het pompstation van Isa overvallen wordt.

BELGRADO — De Sloveense vakbonden eisen politieke onafhankelijkheid en besloten daartoe hun organisatie om te bouwen tot een autonome en onafhankelijke vereniging van arbeiders, welke als het nodig is politieke druk zal uitoefenen. Maandenlang is over de nieuwe organisatie gepraat.

MENSEN

Onlangs behaalde Radio FM medewerker ALAN EVERTSZ aan de Florida Southern College in de VS, zijn 'Bachelor in Communication (Broadcasting). Bovendien won hij de 'United States National Collegiate Award in Communications', een eer, die gemiddeld minder dan 10% van de Amerikaanse studenten te beurt valt. Evertsz is oud- leerling van het Peter Stuyvesant College en van de UNA. Alvorens een leidinggevende positie bij de radio te vervullen wil hij zijn studie completeren en het Master's Degree halen.

*****

De politie van Amsterdam heeft een 37- jarige fotograaf uit Amsterdam zuid- oost aangehouden op verdenking van het maken van KINDERPORNO en het plegen van ontucht met twee negenjarige meisjes. In zijn woning werden meer dan duizend foto's aangetroffen, waarvan een groot deel uit kinderporno bestond. De politie was de man al langer op het spoor, nadat zij een tip had gekregen van de foto-ontwikkel- centrale, dat de man foto's had gemaakt waarop heel jonge naakte kinderen in allerlei poses stonden. Omdat de politie vermoedde dat de man ervan op de hoogte was dat hij in de gaten werd gehouden en daardoor geen belastend materiaal in zijn woning aanwezig zou zijn, ging de politie niet meteen tot actie over. Nadat onlangs de ouders van twee negenjarige meisjes aangifte deden van het plegen van ontucht door de man, viel de politie vorige week de woning van de man binnen. Hij was op dat moment niet thuis, maar toen hij korte tijd later bij zijn woning arriveerde werd hij terplekke aangehouden. In het huis werd ook allerlei professionele foto- apparatuur aangetroffen, die volgens de politie ook werd gebruikt voor een pedofielenblad waar de man voor werkte. Hoeveel kinderen hij voor zijn foto's heeft gebruikt wilde de politie niet zeggen. "Wij beschikken in ieder geval over voldoende aangiftes om de zaak rond te krijgen", aldus de politiewoordvoerder.

*****

Het Amerikaanse ministerie van justitie heeft deze week een UITWIJZINGS- PROCEDURE op gang gezet tegen een Amerikaan van Letse afkomst die ervan wordt beschuldigd tijdens de tweede wereldoorlog kampbewaker te zijn geweest. Het ministerie begon op dezelfde dag eenzelfde procedure tegen een voormalig hoogleraar van de Yale- universiteit die in de Sovjetunie met de Duitse bezetters zou hebben gecollaboreerd. Het ministerie van Justitie diende bij een rechtbank in de staat Arizona een verzoek in de 75- jarige Juris Kauls, die zich in 1954 in de VS vestigde, het Amerikaanse staatsburgerschap te ontnemen. Kauls zou van 1941 tot eind 1942 ondercommandant zijn geweest in een concentratiekamp in het destijds door Duitsland bezette Letland, dat nu deel uitmaakt van de Sovjetunie. De andere Russische immigrant, de 75- jarige ex hoogleraar, Vladimir Sokolov, werd vorig jaar al van het Amerikaanse staatsburgerschap beroofd, omdat hij bij zijn aankomst in de VS zijn oorlogsverleden had verzwegen. Volgens de Amerikaanse autoriteiten werkte Sokolov van 1942 tot 1944 mee aan een blad dat door de Duitse bezetters in Orjol werd uitgegeven. In dat blad publiceerde hij verschillende artikelen waarin hij pleitte voor het uitroeien van de joden. De Amerikaanse autoriteiten hebben in de afgelopen jaren verscheidene mensen die van oorlogs- misda- [illegible] rden verdacht het land uitgezet, onder wie John Demjanjuk, die vorige maand door een rechtbank in Jeruzalem ter dood werd veroordeeld wegens zijn aandeel in de moord op honderdduizenden joden in het vernietigings- kamp Treblinka in Polen. Volgens Neal Sher, het hoofd van de afdeling die met het onderzoek naar oorlogs- misdadigers is belast, loopt momenteel tegen 600 mensen nog een onderzoek en vallen binnenkort meer verzoeken tot uitwijzing te verwachten.

*****

Een Amerikaanse van 18 jaar, die haar twee zuigelingen drie dagen bij zomers weer in een niet gekoelde woning aan hun lot overliet, is in Phoenix (Texas) tot levenslange ZWANGERSCHAPS- CONTROLE veroordeeld. Met de straf wil de rechter bewerken dat zij nooit meer moeder wordt. De beklaagde had 30 jaar celstraf kunnen krijgen, omdat een van haar zoontjes uitgedroogd was. Een woordvoerder voor burgerrechten ACLU sprak van een 'onmenselijke en ongewone straf' en deelde mee dat zij in beroep gaat. Uit verhoren is gebleken dat de vrouw huwelijks- problemen had. Om die te vergeten had zij cocaïne en marihuana genomen. Het voorval toont duidelijk, volgens de rechter, "wat er mis is aan onze samenleving, als een kind kinderen krijgt." Naar het oordeel van de rechter is de verdachte, die als meisje van 15 trouwde, "gevoelsmatig onrijp." Terwijl de kinderen alleen waren in de warme kamer, had zij het huis verlaten om verdovende middelen te halen. Het verblijf buitenshuis duurde enkele dagen. De moeder, die twee gevallen van kindermishandeling bekend heeft, hoeft zich niet te laten onderzoeken om te laten zien dat zij anti- conceptiemiddelen gebruikt. Over haar zoontjes mogen stief- ouders zich ontfermen.

*****

De KOSTBARE schilderijen die deze week uit de zalen 16 tot en met 23 op de begane grond van het Stedelijk Museum in Amsterdam werden gehaald, om ze met het oog op de veiligheid elders in het gebouw op te bergen, zullen weer voor het publiek te zien zijn. De werken worden nu in zalen op de eerste verdieping gehangen, waar de veiligheid groter is, aldus een woordvoerder van het museum. Het gaat hier om schilderijen uit de periode 1850 - 1920. Na de kunstroof van een week geleden achtte de museum- directie de kwetsbare zalen op de begane grond niet meer zo geschikt voor deze doeken. Toen werd besloten ze elders in het gebouw op te bergen. Van de daders van de drie geroofde schilderijen is tot dusver nog geen enkel spoor, aldus deelde een woordvoerder van de politie mee.

*****

Wega di Number CURAÇAO

8 5 7 3 9 6 0 1 4 2

CURAÇAO
7051
9175
7120

De 25- jarige Australische Dessandra Delany is de toekomstige BRUID van de Amerikaanse zanger John Denver. De twee gaan volgende maand trouwen. Denver, die in 1982 is gescheiden van zijn vroegere vrouw Annie, maakt dan een toernee door Australië. De actrice en zanger kennen elkaar twee jaar. Tijdens een van zijn toernees bezong Denver, Dassandra in 'For you'. Hij vertelde toen het liedje ook op zijn bruiloft te zingen.

*****

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag: 21.00 uur *Action Jackson* (f.5,- p.p.); 24.00 uur *Taboe een verboden liefde* (18 jr., f.5,- p.p.).
zondag: 21.00 uur *Action Jackson* (f.5,- p.p.).

*****

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 14.30 Benfica; 17.30 Telefiesta ku Tante Irma i Tante Shirley; 18.30 Studiosport; 19.30 Panoramiek; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Carrousel ku Gonzalo Cuales; 21.30 Estreno; 22.00 Wega di Number; 22.10 vervolg Estreno; 23.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.10 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number; 18.00 Telepatria ku Chin Behilia; 19.00 Alf; 19.30 Live at City Hall (jazz); 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 Dynasty; 22.00 Rags Riches; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

*****

Salsbach Jazz-trio in The Blue Note

WILLEMSTAD — Vanavond om half tien treedt het Angel Salsbach Jazz- trio op in het jazzcafé restaurant The Blue Note aan de Schout bij Nacht Karel Doormanweg, tegenover de Centrum Supermarket. Het trio bestaat, naast Angel Salsbach (bas) uit Edsel Provence (piano) en Ramón Penso (slagwerk).

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
28 mei 1988 vanaf 08.00 uur t/m 30 mei 1988 om 07.00 uur.
Dokter Braakman, Spreekkamer: Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
27 mei 1988 vanaf 17.00 uur t/m 30 mei 1988 om 07.00 uur
Dokter Pablo, Spreekkamer, Schonegevelstraat, tel.: 83048; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 77664 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Elhage)

DERDE DISTRICT BANDABAO
27 mei 1988 vanaf 17.00 uur t/m 30 mei 1988 om 07.00 uur.
Dokter Spong, Spreekkamer: Sentro Mediko Tera Kora, tel.: 648700/641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 87004 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucasius en Spong).

*****

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

*****

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81078; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Pataca, tel.: 87342, pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur allee volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmidda van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag va 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

*****

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Scharlooweg 110, tel.: 612040; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Samson, tel.: 616718.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

*****

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

*****

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindedienst)
Zat.: Otrobanda Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46B, tel.: 89676.
Punda del Pueblo, Sha Caprileskade 7A, tel.: 612444.
Zon.: Otrobanda Curaçao, Breedestraat 137, tel.: 623575.
Punda Popular, hoek Madurostraat/Columbusstraat, tel.: 611269.

*****

VERLOF BEGRAFENIS
28 mei: R.J. Grunings, Patrijsweg 9.
29 mei: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 1

*****

POMPSTATIONS
open van 08.00-15.30 uur:
Craz - De Ruyterkade, Isa - Saliña, Gaso Sorsaca, Van der Dijs - Rio Canario, C word - Gasparito, Curoil - Colon, Galme Cerrito, Curoil - Sta. Rosa, Jansen - Sta. M ria, Isa - Sta. Helena.
open van 07.00-23.00 uur:
Curoil - Margrietlaan.

DIVERSEN

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM (Van Leeuwe hoekstraat z/n): openingstijden dinsd t/m zaterdag van 09.00-12.00/14.00-17. uur; zondag van 10.00-16.00 uur; maand gesloten.

t/m 5 juni Expositie van tekeningen v Eppo Doeve

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur "Carla Costa" S.J.

*****

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. v Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogm (Ned.).
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.0 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): za 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) e 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Be Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad) zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat. 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTANA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 20.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN
FORTKERK: 09.30 uur ds J. Schaap.
EBENEZER CHURCH: 09.30 uur mv. J. Smith.
EMMAKERK: 09.30 uur ds N.L. Smith.

*****

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

AMIGOE Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Hanneke van Kouwen (wnd. hoofdredactrice)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der School.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der School, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der School en Eileen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 873859 (Franse kant).
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
Jos de Poo en Victor Halkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 370503, 370504 en 370304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf.80,15 per maand (luchtpost) of NAf.24,- per maand (zeepost) jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en het wroeg-wezen

door Maarten Toonder

1607 — Terwijl heer Bommel en het wroeg-wezen bedrukt in de maneschijn zaten te praten, dook plotseling de gestalte van de grijsaard voor hen op. "Daar zit ge nu!" riep die op galmende toon. "Klagend en mokkend op de puinhopen van Uw verloren leven". "Welja!" zei heer Ollie droevig. "Kom me nog maar uitlachen ook! Maar ik word heus niet boos hoor! Een Bommel blijft altijd heer, ook al heeft hij zijn kasteel geofferd aan zijn plicht". "Mooi!" hernam de oude. "Maar hoe staat het met Uw innerlijk? Zijt ge nog steeds even trots en hoogmoedig?" "Ik?" vroeg heer Bommel verrast. "Trots? Hoogmoedig? Hoezo? Ik heb alles gedaan, wat ik moest doen! Maar ik zie nu in, dat het allemaal tot niets leidt!" "Ja, dat is zo!" riep het wroeg-wezen. "Ik heb erg achter hem aan moeten zitten, maar hij heeft de ring verdiend, hoor!" "Mooi!" sprak de grijsaard. "Weet ge nog wel, dat ge mij bij Uw feestmaal van enige tijd geleden de deur hebt gewezen?" Heer Bommel knikte treurig. "Dat is waar!" zei hij toonloos. "Eigenlijk ben ik helemaal niet zo geweldig, als u begrijpt wat ik bedoel. Nee, op de keper beschouwd ben ik eigenlijk niet waardig om die ring te hebben!" De oude bukte zich, raapte het sieraad van de grond op en gaf het aan het wroegwezen. "Het zij zo!" zei hij, zijn stok opheffend. Op hetzelfde moment was het lelijke ventje verdwenen en Tom Poes en heer Ollie zagen langs de bleke maan een nachtvlinder omhoog vliegen.

HENRY ® By Dick Hodgins

HENRY'S RHYMES FOR OUR TIMES
When God made monkeys and giraffes
MUNICIP ZOO
He gave the world...
DO NOT FEED
...a barrel of laughs!

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

BONER, THE RUDDER IS BROKEN! WE'RE FLOUNDERING AND TAKING IN WATER FAST!
I THINK IT'S TIME TO ASK FOR HELP!
YOU MEAN?
YES
HAVE ANY OF YOU GUYS SEEN THE PRAYING MANTIS?

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

BEETLE DID YOU JUST FIRE THAT GUN?
YEAH...WHY?
WELL, SARGE WANTS TO SEE YOU ON THE DOUBLE!
DARN IT! EVERYTHING I DO SEEMS TO IRRITATE YOU!

REDEYE ® By Gordon Bess

LET ME HAVE A DOLLARS' WORTH OF THESE TOMATOES
SORRY- WE AIN'T ALLOWED TO SLICE 'EM
PRODUCE
ONE THING THERE'S NO SHORTAGE OF IS SARCASM.

CDM-directie over mogelijke privatisering van dok Curaçao:

Uitgangspunt: continuering bedrijf en behoud arbeidsplaatsen

WILLEMSTAD — De laatste dagen is CDM wederom herhaaldelijk in de publiciteit geweest en zijn berichten verspreid in verband met een mogelijke aanstaande verkoop van het bedrijf aan derden. Om onnodige ongerustheid te voorkomen heeft de directie van de Curaçao Dok Maatschappij een perscommunique uitgegeven.

"In onze fervente pogingen om het bedrijf overeind te houden tot behoud van arbeidsplaatsen en een belangrijke industrie voor ons land in stand te houden, hebben wij open oog en oor voor alle alternatieven mits zij passen binnen het door ons land directie uitgestippeld en geaccordeerd beleid door commissarissen en aandeelhouders", aldus de CDM.

"Daarbinnen past ook het bij tijd en wijle voeren van gesprekken met investeerders, hetzij lokale of buitenlandse, die belangstelling tonen in ons bedrijf. Laten wij vooropstellen dat het op zich tonen van belangstelling door derden in ons bedrijf een goede zaak is daar dit een indicatie is dat de CDM weer een belangrijke rol gaat spelen in het totale wereld- scheepsreparatiegebeuren".

"In de afgelopen maanden hebben wij inderdaad gesprekken gevoerd met bepaalde investeerders waarbij in sommige gevallen bleek dat zij serieuze interesse hadden in een of andere vorm van samenwerking hetzij deelname of overname van het bedrijf", zo zegt CDM verder.

"Zolang echter niets concreet is heeft het weinig zin dit in bredere kring te bespreken en zeker niet om er een publieke discussie van te maken. Het is daarom dat wij het tot nu toe niet opportuun hebben geacht om informatie te verstrekken over deze besprekingen die zich in een zeer prille stadium bevinden".

"Wij betreuren het dan ook dat het een en ander voortijdig in de publiciteit is gekomen waardoor slechts één ding hiermee bereikt is namelijk het verminderen van de mogelijkheid om het bedrijf te privatiseren en daardoor een stabiele basis te geven aan het voortbestaan hiervan".

"Aan onze werknemers hebben wij slechts één belangrijke boodschap", zegt de CDM. "Indien wij met soortgelijke geïnteresseerden besprekingen voeren dan hanteren wij als uitgangspunt: garantie voor continuering van het bedrijf met daarbij het behoud van arbeidsplaatsen van onze werknemers en wel voor langere duur. Dit is ook tot nu toe onze opstelling geweest bij alle besprekingen".

Wij hopen u hiermee te hebben gerustgesteld en verzoeken u beleefd geen gehoor te geven aan allerlei geruchten en rumoeren die mogelijk deze dagen als gevolg van de publikaties zijn ontstaan".

De aandelen van CDM zijn nu geheel in handen van de overheid. Het bedrijf telt 511 werknemers in vaste dienst en heeft een jaaromzet tussen 50 en 70 miljoen gulden Antilliaans. De CDM heeft de beschikking over het grootste droogdok in het Caribisch gebied, het Antiliadok. Dit heeft een capaciteit van 130.000 ton. Het bedrijf beschikt voorts over diverse reparatiekaden, Dok- en kadekranen en modern ingerichte werkplaatsen.

De teruggang in de scheepsbouw en scheeps- reparatie heeft ook voor de CDM de afgelopen jaren ongunstige gevolgen gehad. Bovendien besloot de overheid vorig jaar, gezien de precaire situatie van 's lands begroting, de subsidie aan het bedrijf stop te zetten. De CDM hoopt dit jaar weer uit de rode cijfers te komen, mede door de strakke maatregelen die zijn genomen. Zo is het personeels- bestand in vergelijking met 1986 met circa 45 procent afgenomen en heeft het bedrijf ook de beschikking gekregen over een drijvend Dok.

OPTIMISTISCH EN PESSIMISTISCH SCENARIO BEVATTEN BEIDE GOEDE ARGUMENTEN

Dr Zijlstra zeer voorzichtig in voorspellingen:

Onzekerheid toekomst wereld-economie zal nog aanhouden

WILLEMSTAD — "Er is een redelijke kans dat het optimisme kan doorbreken, maar dit is allerminst zeker. Het pessimisme zou, indien het werkelijkheid zou worden, zich uiten in een tweede beursval waarvan de gevolgen zeer ernstig zouden zijn". Dat was de voorzichtige eindconclusie van dr Jelle Zijlstra die gistermiddag tijdens de buluitreiking op de Universiteit van de Nederlandse Antillen sprak over de gevolgen van de koersval op de effecten- beurzen in oktober 1987. Het is volgens Zijlstra vrijwel niet te voorspellen wat er nu gaat gebeuren. Er zijn twee stromingen: één van de optimisten en één van de pessimisten, die beiden steekhoudende argumenten hebben. Wat er gaat gebeuren, hangt hoe dan ook af van wat de regeringen in de belangrijkste landen gaan doen. "Als ze alleen maar te grote fouten kunnen vermijden, zijn wel al een heel eind."

Dr Jelle Zijlstra kreeg gistermiddag een staande ovatie na zijn lezing in een tot aan de nok toe gevulde aula van de universiteit. Daar vond de plechtige buluitreiking plaats van de Sociaal Economische Faculteit. Deze plechtigheid had een extra feestelijk tintje omdat de SEF gisteren 15 jaar bestond en omdat de honderdste afgestudeerde, een bul in ontvangst nam.

Dr Jelle Zijlstra is voor velen geen onbekende: hij heeft zich zeer actief bewogen in de Nederlandse politiek, is minister van Economische Zaken geweest, van Financien en van 1966 tot 1967 minister president in het kabinet- Zijlstra. Hij is geruime tijd verbonden geweest aan de Rotterdamse en later aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Aan de laatste universiteit was hij hoogleraar in de theoretische economie. Bovendien is Zijlstra lid van de Eerste Kamer in Nederland geweest en president van de Nederlandse Bank.

HERHALING

Zijlstra ging gistermiddag terug in de geschiedenis: na de beursval in oktober 1987 werd immers alom de vraag gesteld 'wordt dit een herhaling van 1929, toen een beurscrisis in New York werd gevolgd door een zware economische depressie?'. De huidige omstandigheden zijn volgens Zijlstra echter heel anders: de daling op de effectenbeurzen in 1929 was niet de oorzaak van de economische crisis die volgde, maar een signaal dat de reele economische ondergrond niet deugde. De bloeiende, geïntegreerde wereld- economie van voor 1914 was door de Eerste Wereldoorlog kapot geslagen. "Dat beseffen we nooit voldoende", aldus Zijlstra.

Na de Tweede Wereldoorlog kwam er verandering: "Soms leert men in de politiek van het verleden, dat is na 1945 gebeurd." Ondanks de verschillende economische tegenslagen, ontwikkelde de wereldeconomie zich, met uitzondering van de ontwikkelings- landen, zeer gunstig. In de jaren '70 leek het er vervolgens op dat het beeld ging versomberen: "het begon te spoken, en met name in de Verenigde Staten", aldus Zijlstra die gevolgen schetste van het beleid van de presidenten Nixon, Carter en Reagan. "De dollar zakte in de nadagen van president Carter tot ongekende diepte." De victorie voor Reagan bleef vervolgens ook uit. "Eerst schoot de dollar omhoog tot een niveau dat voor de Amerikaanse internationale handel desastreus bleek te zijn. Daarna ging die terug naar het niveau van de Carter dollar." Bovendien liep het begrotingstekort op tot 200 miljard dollar. "De Verenigde Staten leven boven hun stand en moeten zich daarom in de schulden steken. Het rijkste land van de wereld, gedraagt zich als een arm derdewereld land."

"Dan komt de klap van de effectenbeurs in oktober 1987 met de vrees voor herhaling van 1929 en zijn tragische nasleep. De wereld wordt geslingerd tussen hoop en vrees", aldus Zijlstra. Op het eerste gezicht lijkt alles echter mee te zijn gevallen. Het bedrijfsleven en de beleggers hebben immers geen standpunt van 'afwachten' ingenomen. Men verwacht zelfs hogere groeicijfers dan voor de gebeurtenissen van oktober '87. Toch blijft er een zekere spanning: "Zou er een tweede beursval op komst zijn?" Die spanning blijkt volgens Zijlstra uit het feit dat bijna al het economische nieuws, ongunstig wordt geinterpreteerd.

Zijlstra zelf wilde geen antwoorden geven op de vraag hoe de toekomst er mogelijk uit gaat zien: dat kan geen enkele econoom voorspellen. Wel gaf hij een overzicht van de wijze waarop de optimisten de toekomst inschatten en de voorspellingen van de pessimisten. Volgens het optimistische scenario is de reele economische ondergrond goed. De economische groei heeft zich hersteld, met name in Japan en in de Verenigde Staten. Ook in het aarzelend Europa lijkt de dynamiek, met het perspectief van een volledig vrije markt in 1992, op gang te komen. Van de monetaire autoriteiten mag een redelijk verstandig beleid worden verwacht. De internationale politieke situatie, met name de verhouding tussen de Verenigde Staten en de Sovjetunie, blijft staan in het teken van voortgaande ontspanning en dit zou een zeer positieve factor voor de wereld- economie kunnen zijn.

ONRUSTBAREND

Volgens het pessimistisch scenario is de schuldenlast van de arme landen, maar ook van een land als de Verenigde Staten, onrustbarend. Daardoor blijft de rente hoog en wordt de financiele stabiliteit wezenlijk ondergraven. Dit scenario wijst tevens op de abnormale verhouding tussen de financiele en reele kant van de economie. "De financiele sector behoort slechts de smeerolie te zijn van de economie, maar niet de benzine, de drijfkracht", aldus Zijlstra. De financiele sector lijkt echter buiten alle proporties te zijn gegroeid tegenover de reele economie van produceren en consumeren. "Dan staat de pyramide op zijn kop en dat is geen stabiele situatie."

Het is volgens Zijlstra niet te voorspellen wat er gaat gebeuren met de wereldeconomie. Een feit is wel dat de regeringen van de belangrijkste landen, de ontwikkelingen voor een groot deel kunnen beinvloeden. Indien deze landen grote fouten kunnen vermijden, meent Zijlstra, zijn we al een heel eind op de goede weg. Hij constateerde dat we ons in een "uitermate belangrijke fase van de wereld- economie" bevinden waarbij heel nieuwe ontwikkelingen te verwachten zijn. Aan de afgestudeerde studenten gaf hij de boodschap mee: "het is een voorrecht en de plicht van de jongere generatie om te bouwen aan een betere wereld." Ondanks de soms sombere voorspellingen, meent Zijlstra dat de jongeren "fascinerende dingen kunnen verwachten".

...prof dr Jelle Zijlstra tijdens zijn lezing in de aula van de Uni versiteit...

Asjes krijgt grotendeels gelijk

Directie-instructie moet opnieuw worden besproken

WILLEMSTAD — Het bestuur van het Sint Elisabeth Hospitaal moet binnen twee weken met directeur Ivan Asjes aan tafel gaan zitten om een directie- instructie te bespreken. De instructie die op 25 april van kracht was geworden, wordt opgeschort zolang het overleg niet "op behoorlijke en deugdelijke wijze is beeindigd en afgerond". Alhoewel de rechter ook een kritische opmerking maakt over de wijziging van de Statuten zonder dat Asjes hierin was gekend, is dat recht voorbehouden aan het bestuur. Aangezien het Sehos- bestuur op de meeste punten in het ongelijk is gesteld, moet deze partij de proces- kosten betalen.

Tot grote verrassing van alle partijen, deed rechter mr G.J. Stoové gistermiddag een week eerder dan gepland, uitspraak in het kort geding dat directeur Ivan Asjes tegen het bestuur van de Stichting Sint Elisabeth Hospitaal had aangespannen. Centraal in dit kort geding stond de wijziging van de Statuten waar het de rechtspositie van Asjes betrof, en de nieuwe instructie voor de directie die op 25 april van kracht was geworden zonder dat er goed overleg had plaatsgevonden.

WEINIG GELUKKIG

Dat het bestuur de Statuten gewijzigd heeft zonder Asjes hierin te kennen, is juridisch mogelijk, overwoog de rechter in het vonnis. Mr Stoové noemt deze gang van zaken weliswaar "weinig gelukkig", maar dat doet niets af aan de formele geldigheid van de statuten- wijziging van 23 december 1987. Op grond van "redelijkheid en billijkheid" zou volgens de rechter in dit geval eventueel geeist kunnen worden dat Asjes wél op de hoogte was gesteld. Een nader onderzoek hiernaar heeft de rechter niet verricht omdat dat buiten het kader van het kort geding viel. Stoové meent overigens dat er geen inbreuk is gemaakt op de rechtspositie van Asjes. De Statuten gaven namelijk ook al voor de wijziging, de mogelijkheid aan het bestuur om de verantwoordelijkheid van de directie op andere wijze te regelen.

Toen Asjes in 1979 in dienst trad van het ziekenhuis, was het volgens Stoové ook niet de bedoeling om een eenhoofdige eindverantwoordelijkheid van de algemeen directeur ten opzichte van het bestuur te regelen. Was dat wél het geval geweest, aldus de rechter, zou het voor de hand hebben gelegen om een bepaling daartoe in de arbeids- overeenkomst op te nemen. Stoové neemt aan dat in 1979 veel eerder gestreefd werd naar een duidelijke afbakening van de verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van het bestuur enerzijds en de directie anderzijds. "In het ontbreken van die afbakening lag immers de oorzaak van de ernstige conflicten die aan het einde van de zeventiger jaren zijn ontstaan en de aanleiding zijn geweest voor de wijziging van de Statuten in 1981."

Er is echter niet voldoende gelegenheid gegeven aan Asjes om over de nieuwe instructie voor de directie met het bestuur te overleggen. Die werd op 25 april van kracht en ook daartegen maakte Asjes bezwaren. Die bezwaren vindt de rechter terecht. Er moet dan ook nieuw overleg komen over deze instructie, aldus de rechter. Van Asjes eist de rechter wel dat hij duidelijk aangeeft op welke onderdelen van de instructie zijn kritiek is gericht. Daarnaast moet Asjes ook duidelijk maken welke afspraken hij vastgelegd wenst te zien omtrent de werkwijze van directie en bestuur en op welke wijze hij de verhouding tussen bestuur en directie wenst te regelen. "De besprekingen, die naar het zich thans laat aanzien in betrekkelijk korte tijd moeten kunnen worden afgerond, dienen door Asjes grondig te worden voorbereid en door beide partijen met voortvarendheid en in alle openheid te worden gevoerd", aldus mr Stoové.

Binnen 14 dagen moet de eerste vergadering plaatsvinden. Het bestuur wordt hierdoor gedwongen door een dwangsom van 10.000 gulden per dag dat het overleg niet plaatsvindt.

WILLEMSTAD — Op zondag 29 mei is er op landhuis Brievengat van tien uur 's morgens tot drie uur 's middags een 'Open House'. Er zullen lokale handenarbeid artikelen aangeboden worden en Studio di Baile Korsou verzorgt een optreden met folkloristische dansen

Mensenrechtengroepen:

Martelen en ontvoeren in Chili nog steeds in zwang

SANTIAGO — Verschillende mensenrechten- organisaties hebben vastgesteld dat in Chili het schenden van de mensenrechten voortgaat. Het klimaat van geweld heerst er ook nog steeds.

Tot deze conclusie komen onder meer de Chileense vereniging tot bescherming van de mensenrechten evenals de organisatie van de katholieke kerk op dit gebied evenals andere buitenlandse mensenrechten- groeperingen. De beschuldiging van de katholieke kerk wordt overgenomen dat er mensen worden gevangen genomen die daarna naar geheim gehouden gevangenissen worden overgebracht. Ook heeft men moeten vaststellen dat het martelen van gevangenen niet is opgehouden. Het wapen van het ontvoeren van politieke tegenstanders wordt eveneens nog gebruikt.

MARTELINGEN

Dr Paz Rojas als vertegenwoordiger van de commissie voor de Verdediging van het volk (CODEPU) onthulde dat in de laatste zeven gevallen die men heeft onderzocht is vast te stellen dat er gemarteld is, lichamelijk zowel als psychologisch. Deze commissie eist dat men de aanbevelingen gaat volgen van de rapporteur van de Verenigde Naties voor mensenrechten- zaken in Chili, de Costaricaan Fernando Volio Jimenez.

Namelijk dat er een einde moet komen aan de vervolging van politieke en vakbonds- leiders en dat ook de grondwettelijke uitzonderings- toestand moet verdwijnen welke aan de militaire regering uitgebreide volmachten geeft. Dr Paz Rojas deed ook een dringend beroep op de overheid om onmiddellijk een punt te zetten achter de "agressieve en gewelddadige redevoeringen".

De zes mensenrechten- groepen die in dit geval samen optreden zijn het met elkaar eens dat Chili te maken heeft met een uiterst gevaarlijke situatie, namelijk voor de ontwikkeling van geweld van buitenaf. Daar wijst de recente moord op twee politiemannen op.

Volgens de gegevens telt Chili 431 politieke gevangenen, van wie er slechts tien zijn veroordeeld tot uiteenlopende straffen; voor veertien van hen is de doodstraf gevraagd bij krijgsraden. Er zijn verder zeven mensen tot vijftien jaar veroordeeld omdat zij illegaal het land zijn binnengekomen.

MOSKOU — De voormalige diplomaat Rostovski heeft als commentator in de Pravda gebroken met een oud officieel standpunt en geschreven dat Stalins niet- aanvals- verdrag met Hitler een "misdadige fout" was, die bijna tot de vernietiging van de SU leidde. Tot heden toe werd dit pact omschreven als een briljante zet van Stalin om een Duitse aanval te voorkomen. In feite begreep Stalin niet precies wat er gebeurde en speelde hij het fascisme in de kaart, aldus de oud- diplomaat.

*****

SANTA CRUZ — Donderdag opende Cas Sjabururi — het tehuis voor geestelijk gehandicapten van 21 tot en met zestig jaar — officieel de deuren. Het tehuis dat een familie huis moet vervangen biedt plaats aan twaalf geestelijk gehandicapten. De foto toont het moment waarop een der inwoners met het onthullen van een schilderij het tehuis opende.

Onduidelijkheid over onderhoud president VS met dissidenten

MOSKOU — In Moskou maakte Aleksandr Ogorodnikov, die het bulletin van de Christelijke gemeenschap uitgeeft, bekend dat Reagan een onderhoud met een tiental religieuze dissidenten in het Danilovski- klooster heeft afgezegd. Ogorodnikov herinnerde eraan dat de Sovjetautoriteiten bezwaar hadden gemaakt tegen Reagans plannen om met dissidenten te praten.

Een woordvoerder van het Witte Huis echter zei dat Reagans bezoek aan het Danilovski- klooster gewoon doorgaat. De uitgenodigde dissidenten en Refuzniks (Russische joden die nog steeds wachten op een uitreisvisum) zijn naar zijn zeggen welkom op een receptie die Reagan maandag op de Amerikaanse ambassade geeft. Twee Refuzniks uit Leningrad zijn naar hun eigen zeggen gewaarschuwd door de KGB, de geheime dienst, om niet naar die receptie te gaan.

Op dezelfde wijze zijn tientallen joden op hun vingers getikt, maar ook niet, die plannen hebben voor een demonstratie voor de Amerikaanse ambassade in Moskou. De dissident Gleb Jakoenin, een ex gevangene, zou het woord voeren namens de dissidenten op de receptie, waarvoor ongeveer tachtig mensen uitgenodigd zijn. Namens de Refuzniks krijgt Joeli Kocharovski drie minuten de tijd om zijn zegje te doen en namens de persvereniging Glasnost is dat Sergej Kovaliev.

President Ronald Reagan heeft er vrijdag bij de Sovjetunie op aangedrongen politieke gevangenen vrij te laten en vrije emigratie toe te staan. Hij deed dit in een scherpe rede over mensenrechten in de Sovjetunie in de Finlandia hal in Helsinki aan de vooravond van zijn top met Sovjetleider Michail Gorbatsjov. Ik zou graag zien dat Moskou en zijn Oosteuropese bondgenoten de humanitaire waarden overnemen die de Amerikaanse en Westeuropese beschaving kenmerken, zei Reagan. Hij deed dit in dezelfde hal waar indertijd 35 landen, waaronder de SU en de VS, de slotakkoorden van Helsinki ondertekenden, die gaan over mensenrechten en veiligheid.

"Dertien jaar na ondertekening van de slotakte valt moeilijk te begrijpen waarom gevallen van verdeelde gezinnen en verhinderde huwelijken nog op de agenda van Oost en West moeten staan of waarom Sovjetburgers die willen emigreren daarbij moeten afhangen van kunstmatige quota's en willekeurige bepalingen". "En wat moeten wij denken van de voortdurende onderdrukking van degenen die hun geloof in de praktijk willen brengen". "Meer dan driehonderd mannen en vrouwen die de wereld als politieke gevangenen beschouwt zijn vrijgelaten. Er is geen reden waarom de SU niet alle mensen kan vrijlaten die nog gevangen zitten wegens uiten van politieke of gelofs- overtuigingen of wegens nagaan of het slotakkoord van Helsinki wordt nageleefd".

VEEL WERK

Niettemin prees Reagan de vooruitgang op het gebied van de mensenrechten die tot nu toe in de SU is geboekt, zoals de vrijlating van de dissidenten Andrej Sacharov, Anatoly Korjagin, Irina Ratoesjinskaja en Josif Begoen, de publikatie van Boris Pasternaks "Dokter Zjivago" en Gorbatsjovs belofte om volledige godsdienst- vrijheid toe te staan. Hij had lovende woorden voor een twee jaar oud akkoord over het aankondigen van buitenlandse inspectie van militaire oefeningen in Europa.

Desondanks blijft er volgens Reagan nog veel werk aan de winkel voor Gorbatsjov c.s. zo ontbreekt het in de SU aan een onafhankelijke rechterlijke macht, geheime verkiezingen, vrijheid van vereniging en adequate controle op de wetgevende macht. En niet voor het eerst brak Reagan een lans voor het openen van het IJzeren Gordijn en het slopen van de Berlijnse Muur. Berlijn moet naar zijn zeggen het "middelpunt van Europa" worden.

Kiwanisclub met seminar jeugd en toekomst

ORANJESTAD — De Kiwanis club van Aruba organiseert een seminar voor de jeugd onder de naam: Nan futuro, nos deber. Dit gebeurt op 24, 25 en 26 juni in Aruba Concorde hotel.

De jeugd die in aanmerking komt voor deelname aan het seminar zijn de studenten van de examenklassen van de MAVO, ETAO, MAO, LTS, MTS, Huishoudschool, HAVO en VWO.

Op vrijdag 24 juni worden de openings- ceremonies gehouden, op zaterdagmorgen vanaf negen uur zal het thema De jeugd en zijn toekomstig werk en op zondag om negen uur het thema Uw persoonlijke ontwikkeling in de toekomst worden behandeld.

De Kiwanisclub betaalt de coffee-breaks en lunches voor de deelnemers, die zelf een bescheiden inschrijfgeld betalen. Men kan tot en met 3 juni inschrijven bij: Xerox Oranjestad, Esso Station San Nicolas, Palm Beach supermarket Noord, en Marathon electronics in Oranjestad.

La Fama en Universal spelen gelijk met 1—1

SAN NICOLAS — La Fama en Universal sloten hun eerste ronde van de eredivisie voetbalcompetitie af met een 1-1 gelijkspel.

In deze eerste ronde behaalde La Fama zes punten als gevolg van twee overwinningen, twee keer gelijkspel, en één nederlaag. Universal won één wedstrijd, speelde één keer gelijk en verloor drie keer voor drie punten totaal.

Universal nam tegen La Fama een 1-0 voorsprong door middel van een strafschop die goed benut werd door Edsel Rafael. Niet lang daarna kreeg ook La Fama een strafschop om gelijk te maken, doch in plaats van in te schieten schoot Chu Giel de bal over het doel. Het was in de tweede helft dat La Fama middels Timmermans de 1-1 gelijkmaker kon scoren. In het Lago Sportpark wordt zaterdagavond de wedstrijd Bubali — Estrella gespeeld.

NATIONALISME SPEELT OOK ROL

Sinds februari ligt Panama's sterke man Washington zwaar op maag

VS staan tegenover Noriega blijkbaar steeds machtelozer

PANAMASTAD — De breuk in het overleg tussen de Verenigde Staten en Panama over een oplossing van de crisis tussen beide landen was de zoveelste schakel in een keten van wrijvingen en confrontaties. Daarbij verkeert Washington kennelijk in de situatie dat men niet in staat is zijn doel te bereiken: namelijk het vertrek van Panama's sterke man generaal Manuel Antonio Noriega. In plaats van de gebeurtenissen in de hand te kunnen houden lijken de Amerikaanse strategen de gevangenen te zijn geworden van een sluwe militaire leider maar ook van zijn eigen vergissingen bij het bepalen van de kracht van zijn invloedssfeer.

Het was aan minister George Shultz om bekend te maken dat er geen akkoord was bereikt. Hij vertelde toen als minister van Buitenlandse zaken meteen dat de Verenigde Staten hun pogingen zouden voortzetten om Noriega aan de kant geschoven te krijgen. De bewindsman was wel zo wijs om niet te vertellen welke maatregelen men daartoe in gedachten heeft. Duidelijk is na al die maanden wel geworden dat generaal Noriega zwaar op de Washingtonse maag ligt.

KOPZORG

Hij is het belangrijkste punt van zorg geworden voor de regering van president Ronald Reagan. Een echter kopzorg. Dit gebeurde sedert februari toen Noriega werd beschuldigd bij de Amerikaanse rechter in Miami van het incasseren van zo'n 4,6 miljoen dollar aan smeergeld van het Kartel van Medellin om zo cocaine- transporten te beschermen, voor het witten van zwart geld en voor het verborgen houden van drugshandelaren voor de justitie.

Het is niet duidelijk geworden tot heden toe of de autoriteiten zich het hoofd gebroken hebben over de vraag of men deze beklaagde wel voor het hof zou kunnen brengen in Miami. Mocht men van mening zijn geweest dat dit wel mogelijk was, dan blijft het onduidelijk of men een idee had hoe men Noriega zou kunnen dwingen af te treden. Mocht men gedacht hebben dat men dit allemaal wel zou kunnen fiksen, dan is men dus bedrogen uitgekomen.

INGEFLUISTERD

Op 25 februari besloot president Eric Arturo Delvalle, kennelijk daarbij ingefluisterd door de VS, generaal Noriega uit zijn ambt te ontheffen. Maar de Nationale assemblee, waarin de aanhangers van Noriega de meerderheid uitmaken, besloot op zijn beurt Delvalle vervallen te verklaren uit zijn ambt en in zijn plaats Manuel Solis Palma te benoemen, die tot dat ogenblik minister van Onderwijs was.

Vanaf dit ogenblik begonnen de VS druk uit te oefenen, daarbij Delvalle erkennend als president. De Amerikaanse rechter blokkeerde de Panamese tegoeden bij Amerikaanse banken en economische sancties werden afgekondigd tegen Panama. Met de mond beleed Washington zijn steun aan de algemene staking welke toen ook uitbrak. Het Panamese optreden tegen de protesten en protesteerders werd van de hand gewezen. Amerikaanse regerings- functionarissen lieten in vertrouwelijke gesprekken weten dat "Noriega binnen de kortste keren geschiedenis zou zijn".

Op 16 maart weerstond Noriega een poging tot een greep naar de macht vanuit zijn eigen strijdkrachten. De dissidente officieren slaagden niet. De volgende dag werd de noodtoestand afgekondigd. Daarmee kreeg het leger bevoegdheid om in de hoofdstedelijke straten te gaan patrouilleren. Toen de sancties geen effect sorteerden ten aanzien van Noriega, besloten de VS over te schakelen op overleg.

Het eerste aanbod, gedaan op 18 maart, stond Noriega toe naar een derde land uit te wijken waarbij men hem de garantie gaf dat men niet om zijn uitlevering zou vragen aan de VS in verband met de tegen hem aanhangig gemaakte rechts- zaken. Het aanbod werd twee dagen later gematigd toen minister Shultz verklaarde niet te zullen vasthouden aan de aanklachten, wanneer Noriega niet over zou gaan tot de vorming van een regering in ballingschap.

In het begin van mei leek de zaak vastgelopen te zijn. De onder- minister van Buitenlandse zaken Michael Kosak begon ondertussen aan een serie geheime besprekingen met Noriega. Maar de Amerikaanse functionarissen die maandenlang het spoedige vertrek van Noriega hadden aangekondigd waren ondertussen gaan zwijgen. Naar buiten drong door dat Kosak een ontwerp- akkoord had bereikt met Noriega waarin inbegrepen was het ontslag nemen door Noriega als commandant van de strijdkrachten, zijn vertrek uit Panama in augustus en zijn verblijf in het buitenland tot na de verkiezingen van mei 1989. Er stond ook in dat Noriega mocht deelnemen aan de vorming van een overgangs- regering.

Dit akkoord bracht verdeeldheid binnen de Amerikaanse regering. Dit omdat het ontwerp inhield dat de klachten tegen Noriega zouden worden opgeschort. Daar verzetten zich het departement van Justitie tegen en het Openbaar Ministerie. Vice president George Bush die zich altijd beroept op zijn loyaliteit tegenover Reagan kreeg nagenoeg dagelijks met vragen te maken of hij achter het inslikken van de klachten tegen Noriega stond of niet. Uiteindelijk werd het hem teveel en zei hij dat als hij tot president gekozen wordt hij niet met drugs- handelaren zou gaan onderhandelen. Maar Shultz kwam met de redenering dat de situatie in Panama een opschorting van de tegen Noriega ingebrachte vereiste omdat de Panamese wetten geen uitlevering toestaan. Zo kwam het akkoord toch tot stand.

REIS UITGESTELD

Althans, dat dacht iedereen. In een nieuwe demonstratie welke aangaf hoeveel macht men eigenlijk toekende aan Noriega, besloot minister Shultz zijn reis naar Helsinki uit te stellen in afwachting van wat Noriega zou beslissen. Men kan namelijk toch nooit weten. Shultz wachtte op Noriega. Wat de sterke man van Panama betreft kan hij nog lang blijven wachten. Noriega schoof het akkoord aan de kant en zei gewoon Nee. Dat was alles.

Dit alles werd in de hand gewerkt door factoren zoals het Panamese nationalisme en de verdenking dat er van Amerikaanse zijde meer achterschool dan alleen maar het afzetten van Noriega. In Panama vreesde men dat Washington terug kwam op het Kanaal- akkoord. Bij de Panamezen leeft de gedachte dat de VS de macht over het kanaal eigenlijk niet willen overgeven binnen afzienbare tijd. Indertijd heeft Reagan zich altijd negatief over het door zijn voorganger Jimmy Carter ondertekende Kanaal- verdrag uitgelaten.

Met de duidelijke Amerikaanse aanwezigheid in Panama hangt nauw samen het latente gevoel van afwijzing van de VS en de Amerikanen onder de Panamese bevolking. Deze anti- Amerikaanse gevoelens worden om politieke redenen dan ook regelmatig opgeklopt, dit gebeurde door Noriega maar ook door diens voorgangers.

ZAKENVARIA

HET POPULAIRE zondagse radio- programma "HiFi 90" gaat volgende week zondag op originele wijze de tweede verjaardag vieren. Dit geschiedt met een "mini jazz seacruise" aan boord van de Maria Monica. De vaartocht vertrekt van de Bali pier om vier uur en duurt tot zeven uur. De muziek wordt verzorgd door het Hooiberg jazz quintet terwijl ook de inwendige mens niet vergeten wordt.

Training begint basketball-selectie

ORANJESTAD — De Aruba Basketbal-bond is deze week begonnen met de trainingen voor de heren- selectie in verband met de in augustus op Jamaica te houden Caricom- wedstrijden.

Een totaal van 23 spelers werd uitgenodigd voor de training die onder leiding staat van Orlando Rasmijn. Van deze 23 zullen uiteindelijk twaalf spelers overblijven die de officiele selectie zullen vormen.

De opgeroepen spelers zijn: Pete Coco, Dean Gumbs, Eduardo Jimenez, Emiliano Baarh, Orlando Maxwell, Anfrew Maxwell, Dionisio Benders, Adonis Jack (van Ritz- Ling and sons), Julius Robinson, Alfonso Brown, Ronald Jacobs, Alfredo Pantophlet (Amstel Rebels), Ingmar Davelaar, Richard Raven, Luis Tromp (RCA), Troy Nedd, Allan Thompson, Michael Edwards, Silvio Rombley, Clyde Burke en Rayborne Didder (Dowco).

ORANJESTAD — Het bestuur van de ambtenaren- vakbond SEPA heeft afgelopen donderdag een gesprek gehad met het personeel van de Haven en Loodsdienst (HLD). Daarbij werd de bezorgdheid geuit dat er plannen zouden bestaan de service van overheid en APA over te dragen aan een particulier bedrijf. In een telegram aan minister van Verkeer en Communicatie mr. Angel Bermudez vraagt het Sepa- bestuur voor uiterlijk aanstaande maandagmiddag zes uur een vergadering over dit onderwerp.

EERSTE LUSTRUM VAN OPLEIDING HOTELPERSONEEL OP MARIS STELLA

Directrice Judith Calvo: 'Mentaliteit personeel is aan het veranderen'

door Hans Vaders

De eenjarige opleiding voor restaurant- en hotelpersoneel, die gegeven wordt op Huishoudschool Maris Stella op Montagne, vierde onlangs haar eerste lustrum met een culinaire wedstrijd in het Princess Beach Hotel. Hans Vaders sprak met directrice Judith Calvo en coördinatrice Diana Severing over de eerste resultaten van deze voor het toerisme op Curaçao zo belangrijke cursus.

"Vijf jaar geleden," vertelt Maris Stella directrice Judith Calvo, "zijn wij gestart met een basis-opleiding hotel- en restaurantpersoneel. Doel van deze eenjarige cursus is om onze hotels en restaurants bekwaam, enthousiast en gemotiveerd personeel te leveren. Onze leerlingen kunnen wanneer ze examen met goed gevolg hebben afgelegd zonder al te veel moeite worden ingepast binnen een hotel-organisatie. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan de afdelingen laundry, food-processing en food & beverage services.

In het verleden werd er bijzonder veel geklaagd over de service in de hotels en restaurants. Dit viel des te meer op wanneer je ons lokale personeel vergeleek met de service die in het buitenland werd gegeven. Daar bleek men wel over specifieke opleidingsmogelijkheden te beschikken. Je zou kunnen stellen dat wij nu een soortgelijke opleiding bieden met dien verstande dat wij hogere toelatingseisen hebben. In ieder geval LTS-diploma of MAVO-4. Daarnaast gaan wij ervan uit dat iemand die zich bij ons aanmeldt toch wel enige kennis moet hebben van voedsel-productie. Hij of zij moet toch wel enigszins kunnen koken. Ook dienen de kandidaten enig begrip te hebben van laundry en housekeeping. Uiteraard staat onze cursus ook open voor de leerlingen van onze huishoudschool. Die hebben deze zaken in beginsel al in hun pakket gekregen."

DISCIPLINE

"De leerlingen van onze hotel- en restaurant-cursus komen van over het hele eiland," vult coördinatrice Diana Severing aan, die in haar functie de leerlingen begeleidt tijdens hun stage-periodes in de hotels. "De leerlingen - we hebben momenteel een klas van 20 - worden kosteloos vervoerd. We proberen ieder jaar met een klas van 24 te starten. Daaraan gaat een selectie-procedure vooraf, want we krijgen vaak wel een 60 aanmeldingen en dan moet er uiteraard geschift worden. Tijdens de selectie kijken we ook naar uiterlijke verzorging en een zekere mate van discipline. Tevens moet de kandidaat verantwoordingsgevoel hebben, want in een hotel draait alles om het team. Het team maakt het eindproduct dat de gasten te zien krijgen en dat product moet zonder meer goed van kwaliteit zijn.

Dat bijbrengen van verantwoordelijkheidsgevoel is één van de belangrijkste punten uit het begin van de cursus. Dat tafeldekken komt later wel, nee, de leerlingen wordt primair de gelegenheid geboden kennis te maken met het beroep, waarbij aandacht wordt besteed aan de voor- en nadelen. Daarna komen de 'skills' pas. Dat slome en lome wat wij hier in de tropen hebben moet afgeleerd worden. Dus wat meer pep in de body. Vriendelijker zijn. Glimlachen. Niet nors kijken. Je attitude moet positief overkomen bij de gasten, want die zijn in iegen land vaak niet anders gewend. Het moet mij overigens van het hart dat in het verleden vaak jan en alleman een job kreeg in een hotel. Dan werd een cursusje van een maand gegeven en met die bagage werd de waiter losgelaten op de cliëntele. En dan kunnen er natuurlijk fricties ontstaan."

...Curaçao Plaza Hotel...

'Dat de gemiddelde Curaçaoënaar vier talen vloeiend spreekt, is op z'n minst gezegd niet geheel juist'

STAGE

"Van de hotels horen we nu," zegt Judith Calvo, "dat de algemene mentaliteit van het personeel wel aan het veranderen is. En wat ons als opleidingsinstituut deugd doet: men is in principe bijzonder tevreden over onze leerlingen. Ook toeristen schrijven ons over die en die trainee die zich op een bepaalde manier heeft onderscheiden. Na het cursusjaar blijft de band met de school bestaan. Per slot van rekening blijven we in het hotel komen vanwege de stages. En dan is er altijd contact met de food & beverage manager over onze oud-leerlingen, want wij zijn er uiteraard enorm nieuwsgierig naar hoe die het in de praktijk doen.

Wat betreft de plaatsingsmogelijkheden van onze geslaagden kan ik zeggen dat wie na de cursus in een hotel wil werken ook gewoonlijk wordt aangenomen. Wij maken onze leerlingen enthousiast voor het werk en dat enthousiasme straalt dan ook automatisch over naar de klant of dit nu op Fort Nassau of in Princess Beach is."

...Princess Beach Hotel...

"Van begin november tot medio januari wordt achter elkaar stage gelopen," merkt coördinatrice Severing op. Daarvoor zijn vanaf augustus de weken gevuld geweest met theorie-les en voorbereiding op het werk. Ook wordt stage gelopen tijdens het carnaval en met Pasen en Pinksteren. Wij werken met alle grote hotels die bij de Curaçao Hotel and Tourism Association, de CHATA aangesloten zijn. De CHATA geeft behalve de stage-faciliteiten ook hulp wanneer wij iemand nodig hebben voor een specifiek gast-college en levert tevens de gecommiteerden bij onze examens. Ofschoon wij ons tot voor kort voornamelijk hebben gericht op de hotels zijn er dit jaar ook stageplaatsen geschapen in een tweetal restaurants, te weten bij Fort Nassau en Bistroëlle, en tot nu toe zijn de ervaringen en resultaten uiterst positief."

TOEKOMST

"Onze opleiding, althans in de huidige vorm, is de enige op het eiland," aldus directrice Judith Calvo. "Voor de toekomst zal het zeker nodig zijn -ik denk hierbij aan de komst van Sonesta en Ramada- om meer klassen per jaar af te leveren gezien de grote vraag naar personeel die dan zal ontstaan. We zijn echter afhankelijk van onze financiers, en dat is natuurlijk het Eilandgebied Curaçao, waarmee wij zowel financieel, onderwijs-technisch als op toeristisch gebied te maken hebben. In het begin moesten wij ieder jaar een officiële aanvrage indienen om onze cursus überhaupt te kunnen draaien, ik geloof echter dat we nu een stapje verder zijn en dat het Eilandgebied inziet dat wij een positieve bijdrage leveren aan prioriteit nr. 1, het toerisme!

'Een kwalitatief goede basis is een vereiste voor het toerisme op Curaçao'

Tijdens de cursus wordt ook in het bijzonder aandacht geschonken aan de talen Engels en Spaans, die toch het meest binnen de lokale hotelsector gesproken worden. We werken er in ieder geval hard aan, want de stelling dat de gemiddelde Curaçaoenaar na zijn opleiding vier talen vloeiend spreekt is op z'n minst gezegd niet geheel juist. Momenteel verzorgen wij vier lesuren Engels per week en wij streven ernaar dit aantal in de toekomst wellicht nog te verhogen. Aan de andere kant zou dit ook ondervangen kunnen worden door de cursus te verlengen. In dit kader denken wij aan een tijdsduur van twee á drie jaar."

Diana Severing: "Dit jaar hebben wij weer bijzonder goed samengewerkt met Las Palmas, Holiday Beach, Plaza, Avila en Princess Beach. Vier hotels, te weten Princess Beach, Plaza, Las Palmas en Trupial Inn hebben ter gelegenheid van ons lustrum meegewerkt aan een zogenaamde culinaire wedstrijd. Jammergenoeg heeft Holiday Beach niet meegedaan in verband met de renovatie van hun keuken.

Althans, en laat hier geen enkel misverstand over bestaan, we hebben Holiday Beach bewust willen ontzien en hen geen extra belasting willen geven. Wij zijn dit hotel echter ontzettend dankbaar, want het is één van de hotels waar onze leerlingen bijzonder veel hebben kunnen leren.

Uiteraard streven wij ernaar dat te zijner tijd in de hotels meer midden-kader functies door Antillianen worden bezet.

Dit vereist echter een langdurig leerproces. Laat ik het voorzichtig zeggen: Antillianen zijn misschien een beetje rare mensen. Ze nemen liever iets van een volslagen buitenstaander aan. Ik ben mij ervan bewust dat die mentaliteit eruit moet, maar dat gaat niet van de ene op de andere dag. Zoiets moet groeien. Je ziet het in sommige hotels. Dat neemt z'n tijd. Laten we er echter eerst voor zorgen dat er een kwalitatief goede basis wordt gelegd. Dat is een eerste vereiste wil het toerisme op Curaçao nog verder van de grond komen!"

'Bijbrengen van verantwoordelijkheid is zeer belangrijk, dat tafeldekken komt later wel'

...Hotel Trupial Inn...

...Hotel Las Palmas...

De Heremiet van Pannekoek

De geheime geluiden van de tropische nacht waaien door de open deur naar binnen. De rust wordt nog versterkt door het regelmatige klikken van de glazen op het tafeltje en de knippende aanstekers.
„'s Nachts is het hier doodstil", zegt Tip Marugg. „Daarom blijf ik zo lang op, leef ik op een tijd dat gewone mensen slapen." Gewoonlijk neemt hij plaats op de stoep voor het huis en staart urenlang de zwarte nacht in. Zo voelt hij zich op zijn gemak.

Afschuw van licht noemde hij zijn verzamelde gedichten. „In het donker kun je beter in jezelf kijken. Maar ik geef ook de voorkeur aan de nacht omdat licht dingen blootlegt die ik liever verborgen houd, ook voor mezelf. In het licht zie je jezelf scherp, zie je dingen die ik niet wil weten. Ik geef toe, het is vluchtgedrag, ik ontvlucht mensen en dingen. Het is een laffe daad, er is niets heldhaftigs aan."

Marugg staat op, roept de hond die voor de deur van de wind ligt te genieten en sluit hem op in een kaal vertrek. Uit de kamer ernaast laat hij een andere hond los voor een beperkt rantsoen vrijheid. Vervolgens loopt hij naar de keuken, pakt een nieuwe whisky voor zichzelf en een met ontzilt zeewater gebrouwen pils voor mij. Dan drinken we en praten over de literatuur en het leven. Het hele ritueel herhaalt zich om het half uur.

Drank, schrijven en honden: het leven van Tip Marugg.

De mysterieuze schrijver van Curaçao, die de Nederlandse literatuur met grote tussenpozen verrijkt met exotische romans van een ongewone kwaliteit. Hij leeft in een zelfgekozen isolement en mijdt contacten met de medemens. De heremiet van Pannekoek noemen ze hem op het eiland.

„Dat is een mythe, en dat moet vooral zo blijven. Ik leef teruggetrokken. Ik bemoei me niet met de mensen en heb liever dat ze zich niet met mij bemoeien. Maar dat kan op een eiland waar iedereen iedereen kent. Als ik af en toe naar de stad ga om inkopen te doen, kom ik veel bekende gezichten tegen: hé, hoe gaat het, ik heb je al drie jaar niet gezien. En de mensen hier moeten elkaar altijd zo nodig omhelzen, je kunt niet gewoon een hand geven."

Marugg klaagt steen en been over de lieden die zijn kluizenaarschap negeren. Hij heeft zijn draai gevonden in het huis op landgoed Pannekoek en wil niet gestoord worden. Vooral publiciteit haalt hem uit zijn ritme, waardoor hij soms twee of drie weken niet kan schrijven: „Dan zit ik hier maar te zitten en te drinken." Hij beseft dat hij door boeken te publiceren erom vraagt. „Maar het liefst zou ik iets schrijven, het aan vijf of zes vrienden laten lezen en dan voorgoed in de kast opbergen. Dat zou voor mij voldoende zijn. Natuurlijk is het leuk dat ik lovende recencies krijg en ben genomineerd voor die prijs. Maar dat hele AKO-gedoe vind ik vreselijk."

Interviews heeft hij altijd geweigerd en weigert hij nog steeds. Dank zij de bemiddeling van zijn neef is hij bereid mij te ontvangen. „Je drinkt toch wel, hè?", had mijn intermediair vooraf bezorgd geïnformeerd. „Als je niet drinkt, is het heel moeilijk contact met hem te krijgen." Maar ik moet duidelijk beseffen dat er geen sprake kan zijn van een interview. We drinken en praten een avond lang over zijn leven en werk. Het gesprek bevalt de schrijver, zodat we besluiten het een paar dagen later te vervolgen. Ik mag die gesprekken gebruiken voor de krant, zegt hij dan, maar niet in interview-vorm, want dan klinken zijn woorden zo gewichtig. Tijdens een derde drinkgelag praat hij voluit. Geen interviews en vooral geen foto's. Bij mijn tweede bezoek haalt hij het laatste nummer van Time te voorschijn en laat een foto zien van de Amerikaanse schrijver Salinger: betrapt door een fotograaf terwijl hij wat sullig een supermarktwagentje voortduwt. Salinger, de beroemste kluizenaar-schrijver van onze eeuw, besloot decennia geleden dat de wereld niets met hem te maken heeft en hem derhalve met rust dient te laten. Een man naar mijn hart, merkt Tip Marugg op.

Van Marugg zelf zijn er al in geen vijfentwintig jaar foto's gemaakt. Ik zeg hem dat dit me het moment lijkt daar iets aan te doen. Hij denkt lang na, vraagt: „Moet dat echt?", peinst en drinkt een tijd in stilte, en zegt dan resoluut: „Nee, ik doe het niet." Bij de volgende ontmoeting kom ik op het onderwerp terug: anders moet de krant weer die oude foto van 25 jaar geleden plaatsen of wachten op zo'n stiekem Salinger-portret. „Ik zie geen enkele reden waarom de lezers zouden moeten weten hoe ik eruit zie. Als jij een artikel in de krant schrijft, zet je toch ook je foto er niet bij? Dat zou je toch ook belachelijk vinden?" Punt voor de schrijver. Ander onderwerp.

Midden in de nacht, als de drank het gesprek vaster in zijn greep krijgt, waag ik een nieuwe, zoveelste poging. Zijn ogen beginnen te glimmen, hij heeft een compromis gevonden. „Zit er een zelfontspanner op dat toestel? Dan mag je één foto maken van ons samen. Als jij zo gek bent die foto in de krant te zetten, dan vind ik het goed."

Ik zet het toestel op het half gevulde whisky-glas, hij kruipt in de hoek van de bank. De twee honden met tijdelijke vrijheid worden onrustig: er gebeurt iets bijzonder vreemds in huis. De lamp flits. „Ik weet niet of het wel goed is wat ik nu doe", verzucht Marugg. Als ik diep in de nacht het huis verlaat, moet ik zweren dat ik mezelf niet van de foto zal knippen en hem moederziel alleen in de krant laat verschijnen.

LEGUAAN

De weg door Band'abou, het westelijk deel van Curaçao, richting Westpunt. Ruim een half uur rijden van Willemstad: langs de uitlopers van de raffinaderij aan het Schottegat, voorbij de McDonald's die praktisch op het kerkhof staat, de golfplaten daken van de universiteit, de kunuku of bush in. Over de Grote Berg en de Kleine Berg. Direct na de afslag richting landgoed Pannekoek stuiven de hagedissen uiteen vlak voor mijn wielen. Plotseling doemt een flinke leguaan met indrukwekkende zwart-wit gestreepte staart op; en het kadaver van wat eens een geit geweest moet zijn. Geiten alom tussen de boomcactussen die de weg omzomen, afgewisseld met dividivi-bomen, krom van de nimmer aflatende noordenwind, donkergroen tegen de bruine ondergrond.

Niet ver van het landhuis Pannekoek, dat nu als jeugdcentrum dienst doet, staat het huisje van Tip Marugg. Een razende hond wacht op mij. De schrijver kalmeert hem met de nodige moeite en doet het hek zorgvuldig achter mij op slot om te verhinderen dat de hond uitbreekt. Ik bevind mij op het toneel van *De morgen loeit weer aan*. Een wilde tuin, met rechts de oude indju-boom. De stoep van okeren tegeltjes met groen-wit-rode vlammen. Het huis straalt de perfecte orde van een bewoner met geregeld leven uit. De inrichting is jaren vijftig: een donker bankstel met grijze en bruinrode strepen, houten tafel, bijzettafeltje voor de glazen en de asbak. Twee schrijfmachines, een op de kruk waarop hij schrijft. Veel boeken, overheersend Amerikaanse pockets. Een televisie die nog slechts sneeuw laat zien, zelfs op het Venezolaanse kanaal, door de zoutafzetting op de antenne buiten.

64 jaar is Tip Marugg nu. Een lange, extreem magere man. De dunste schaduw van het eiland, noemde de dichter-arts Chris Engels hem ooit. Een spits gezicht met scherpe vogelogen. Het zwarte haar strak achterover gekamd. Een man die zich goed verzorgt: vrolijk hemd, broek scherp in de vouw, bruine leren slippers aan de voeten. Blank, „maar in Nederland zouden ze me een indo noemen".

De naam Marugg komt uit Zwitserland, uit het dorp Klosters, ten noorden van Davos. „Het schijnt nu een wintersportoord te zijn. Zelf heb ik nog nooit sneeuw gezien." Zijn broer is een keer gaan kijken, en ontdekte dat de Maruggs de halve telefoongids van Klosters beslaan. Begin vorige eeuw, vijf generaties terug, kwam de eerste Marugg naar Cuarçao.

Tips vader dreef een levensmiddelenzaak in de Breedestraat, de winkel-ader van Willemstad. „Veel oude mensen kennen mij daardoor nog. Als ik hier vlakbij in de toko een krat bier ga halen, zegt de oude neger die er werkt: ik draag hem voor u; ik ken u nog wel, uw vader had vroeger die winkel. Ze voelen zich nog verplicht aan mij. Ze hadden allemaal schulden bij mijn vader, die gooide er met z'n pet naar. Hij las veel en liet zich vaak betalen in boeken, die de bevolking overal opdook. Er zaten hele vieze boeken tussen. Ik las alles en zei tegen mijn vader: lees jij dat soort boeken? Maar die bleek hij dan gekregen te hebben."

Zijn moeder was een Venezolaanse die geen Nederlands sprak. Toen zijn eerste roman Weekendpelgrimage verscheen, moest hij haar stukken voorlezen in het Spaans.
„Nederlands is niet mijn moedertaal, maar een aangeleerde taal." Als kind bracht hij bijna twee jaar door bij een oom en tante in Venezuela, een episode die een belangrijke plaats inneemt in *De morgen loeit weer aan*. Met zijn drie broers en twee zussen maakte hij deel uit van een streng hervormd gezin, al kwamen ze weinig in de kerk. Tip werd naar een katholieke school gestuurd: „Die was het dichtsbij." Het was heel verwarrend voor de jongen, de mengeling van hervormd en katholiek. Van beide heeft hij veel overgehouden, zij het niet het geloof: „Soms ben ik een avond, als ik dronken ben, heel gelovig. Daarna weer zes maanden niet. Het Oude Testament ken ik goed, heb ik ook om gelachen, want er staan vreemde dingen in. Ik denk dat er wel ergens een God is. Soms is hij mij gunstig gezind, soms niet. Maar het grootste deel van de tijd ben ik overtuigd atheïst.
Het is zelfs een beetje godslasterlijk en onchristelijk zoals ik over God schrijf."

Op zijn achttiende werd hij letterlijk de school uitgesleept om zijn dienstplicht te vervullen. Het was oorlog en hij moest met andere soldaten het eiland „bewaken": op de uitkijk naar onderzeeërs. Nu viel er op de Antillen weinig uit te kijken en te bewaken, zodat hij alle tijd had om een begin met het schrijven te maken. Zijn eerste gedichten verschenen in De Stoep, het legendarische literaire blad van Chris Engels.

Aspirines

Na zijn soldatenjaren trad Marugg in dienst bij de Shell, de almachtige patroon van Curaçao, waar hij het personeelsblad Passaat runde: „Zo'n blad dat bedoeld was om de mensen zoet te houden. Ik schreef daar allemaal vreselijke artikelen in, over de meest onzinnige onderwerpen. Het stuitte me tegen de borst, maar ik had het geld nodig want ik kom uit een arme familie." Op zijn 47e verliet hij Shell. „Zodra het kon. Ik raakte wel ongeveer mijn hele pensioen kwijt, maar vertrok hoe eerder hoe liever. Ik was er op mijn 23e begonnen en zei toen al: ik wil zo snel mogelijk stoppen met werken en niets meer met mensen te maken hebben."

Sindsdien vult hij zijn dagen met schrijven, lezen en vooral drinken.

En met de honden, die dominant aanwezig zijn en hun stempel drukken op de gang van zaken in huis. Vier zijn het er: drie forse reuen en de teef Fonda. De pastelkleurige reuen kunnen niet samen zijn, dan vreten ze mekaar op. Vandaar een ingewikkeld systeem van aflossingen dat Marugg zeer nauwgezet volgt: twee lege kamers en het halletje doen dienst als cellen. Om beurten mag een van de dieren vrij rondlopen, al dan niet in gezelschap van Fonda, met wie ze het alle wel kunnen vinden. Maruggs leven lijkt volledig beheerst te worden door het gedoe met zijn honden. Een van de mannetjes heeft een vergroeiing aan beide voorpoten en kan nauwelijks nog lopen. „Zouden aspirines ook helpen bij honden?", vraagt Tip. „Ik geef hem er af en toe een, maar ik weet niet of het werkt." De hond zou eigenlijk afgemaakt moeten worden, maar die beslissing heeft hij nog niet kunnen nemen.

Vier honden was eigenlijk nooit de bedoeling geweest. Je zou het aan hun gedrag niet zeggen, maar het is een stel met twee kinderen. De puppies had hij aan iemand beloofd, maar die is ze nooit komen ophalen. Het is van levensbelang dat er geen direct contact plaats vindt tussen de mannetjes, die elkaar de hele dag ruiken en van achter de gesloten deuren tegen elkaar tekeer gaan.

Een keer ging het fout. Ze namen elkaar te grazen en konden door de eigenaar alleen gescheiden worden ten koste van zijn eigen gezondheid. Hij laat de linker ringvinger zien, die strak naar voren staat: een van de beesten zette zijn tanden in zijn hand en beet de pees finaal door. De naar binnen geschoten pees zou mogelijk hersteld kunnen worden, maar dat is een gecompliceerde operatie met onzekere afloop. Dus laat hij het maar zo, ondanks de ernstige handicap. Als hij zijn linkerhand gebruikt bij het typen, slaat de stijve vinger telkens een ongewenste toets aan. Marugg tikt daarom met één hand, maar dat gaat prima, zegt hij.

Hij heeft twee schrijfmachines, want alles wat mechanisch of elektronisch is gaat defect zodra hij het aanraakt. Twee machines zijn noodzakelijk, omdat er altijd een op reparatie staat te wachten. „Laatst waren ze beide kapot en heb ik speciaal een reparateur uit de stad laten komen. Die was in een kwartier klaar. Hij had ze alleen maar schoongemaakt, ze waren niet kapot, maar zaten vol hondeharen. Nu dek ik ze af als ik ze niet gebruik."

Niet alleen de honden, maar ook andere dieren hebben een voorname plaats in zijn leven en werk. Hij laat me zien hoe hij de vogels voert: de prachtige oranje-zwarte trupialen en de geelbuikjes bezoeken dagelijks zijn achtertuin voor een lunch van brood met suiker. „Iemand die van dieren en planten houdt, kan niet slecht zijn. Nee, die is goed." Leguanen, de mythische prehistorische monstertjes die een belangrijke rol in het volksgeloof van Curaçao spelen, krijgen ruim baan in zijn volgende roman.

Vieze beesten betreden soms zijn huis. Bruine schorpioenen, wier steek niet dodelijk is, maar wel hevige pijnen veroorzaakt. Eenmaal was het raak. Hij merkte het pas de volgende dag, toen zijn handpalmen vuurrood werden en er een gr[...] te rode vlek op zijn buik ve[...] scheen, „in de vorm van het e[...] land". Hij bestreed de kwa[...] sappen met een overdaad a[...] bier, al zeiden kennissen he[...] later dat hij beter een injecti[...] met anti-stoffen bij een ar[...] had kunnen halen. Ook slan[...] gen glijden af en toe zijn hu[...] binnen. „Die sla ik meteen dood. Ze zijn niet gevaarlijk, maar het zijn vreselijke bees[...] ten. Volgens Curaçaoënaar[...] mag je ze niet in huis dood[...] laan, dat brengt ongeluk, maa[...] ik doe het toch. Weet je dat z[...] echt rood bloed hebben?"

CHOCOLA

Als hij niet schrijft of leest, lost hij cryptogrammen op. Iemand die absoluut niets vergeet is het willekeurige voorbeeld dat hem te binnen schiet. Een geheelonthouder.

We hebben het over drank. „Daar kan ik heel lang over praten." Marugg is een systematisch en gedisciplineerd drinker. Elk half uur een nieuwe whisky met ijs, vanaf het moment dat hij opstaat tot diep in de nacht. Hij heeft zijn jeneverperiode gehad, een bierperiode, en nu is het whisky. Maar iemand heeft hem onlangs gesproken over het voordeel van wodka, die geen kegel veroorzaakt. Hij denkt er hard over binnenkort over te stappen. Eten doet-ie nauwelijks, wel snoepen, bij voorkeur Zwitserse chocola.

Hij komt uit een drinkersfamilie": „Mijn vader was een jeneverklant en mijn grootvader, die ik niet gekend heb, ook. Mijn vader dronk nooit in bijzijn van de kinderen. Zei voortdurend dat hij even iets uit de slaapkamer moest pakken. We wisten dat hij dan snel een borrel nam. Dat roken we ook als hij terugkwam. Tot ik achttien was, toen gingen we samen zuipen. Een kerel hoort te zuipen, vond mijn vader. Op Cuarçao wordt veel gezopen. Maar wat moet een man hier anders doen? Er is absoluut niets te doen op dit eiland."

Zonder alcohol kan een mens niet nadenken, vindt Tip Marugg. Hij drinkt consistent, werkt toe naar dat ene moment in zijn dronkenschap waarop hij de dingen helderder ziet. „Ik ben niet gelovig, daarom drink ik. Je moet ergens houvast aan hebben." Collega-schrijver Boelie van Leeuwen zei eens tegen hem: „Iemand die zo drinkt als jij, moet daar een goede reden voor hebben." Die begrijpt het duidelijk niet: „Ik geloof het omgekeerde: een volwassen man die niet drinkt, moet daar een heel goede reden voor hebben."

Hij herinnert zich nog precies hoe het begonnen is. „Thuis kregen we als kind op verjaardagen altijd een glaasje zoete wijn, vruchtenwijn. Toen ik een jaar of veertien was, trok mijn vader op een dag een fles muskaatwijn open en de hele kamer werd doordrongen van de alcoholgeur, want muskaatwijn ruikt heel sterk. Op dat moment dacht ik: dàt wil ik later doen, alcohol drinken. En dat is niet bij muskaatwijn gebleven." Last heeft hij nooit gehad in veertig jaar doordrinken, maar problemen met lever en nieren moeten eens komen, weet hij. Maar daar wil hij niet aan denken, het zou een ramp zijn.

„Vroeger ging ik veel op stap

(vervolg op pag.7)

OP 20 MEI verscheen in De Volkskrant een interview met Tip Marugg. Het was de journalist Cees Zoon niet alleen gelukt om de bekende Antilliaanse schrijver over te halen tot dit interview, maar Marugg ging zelfs met hem op de foto.

Cees Zoon was niet de enige Nederlandse journalist die in de afgelopen weken een bezoek bracht aan Curaçao met als opdracht 'een interview met Tip Marugg'. Omdat de Antilliaanse schrijver zeer grote kanshebber was voor de AKO-prijs, een belangrijke beloning voor hoogstaande literatuur, was hij 'interessant' geworden voor de Nederlandse pers.

De AMIGOE kreeg toestemming van de Volkskrant én van Tip Marugg om het interview en de foto over te nemen. Dat doet de Amigoe graag om ook het Antilliaanse publiek in de gelegenheid te stellen dit bijzondere verhaal te lezen.

Het is wel te betreuren dat een 'landskind' besloot om de rechten van dit zeer exclusieve interview en de eerste foto sinds jaren, aan een Nederlandse krant te geven. Vele Antilliaanse journalisten, onder wie goede vrienden van Marugg, hadden al vele malen nul op het rekest gekregen als zij hem benaderden.

(vervolg van pag.6)

met vrienden. Charles Corsen, de dichter, was mijn drinkmaatje. We trokken elke avond van kroeg naar kroeg. Hij wilde het liefst in één bar blijven zitten tot ie bezopen was, maar ik sleepte hem mee. Zo ongeveer als ik beschrijf in *Weekendpelgrimage.*"

Tropisch existentialisme is een term die nogal eens voor zijn werk wordt gebruikt. Het zijn sombere boeken vol dronkenschap, ondergangsvisioenen en zelfmoordplannen. *Weekendpelgrimage* verscheen in 1958, *In de straten van Tepalka* in 1967. Toen bleef het 21 jaar stil, tot dit voorjaar *De morgen loeit weer aan* uitkwam. Het manuscript werd hem bijna letterlijk door vrienden uit handen gerukt, uitgetikt op de universiteit van de Antillen en door de rector-magnificus persoonlijk bij de Bezige Bij afgeleverd.

De fysieke omgeving van de roman herken ik in Maruggs huis en tuin, de ideeën en gedachten in alles wat hij vertelt. „Ja dat boek ben ik voor negentig procent zelf. Natuurlijk mag je in de literatuur de hoofdpersoon niet met de schrijver identificeren, maar in dit geval is het wel zo."

Eenentwintig jaar publiceerde hij niet, maar hij is altijd blijven schrijven. Ook maakte hij een erotisch woordenboek voor het papiamentu, de lokale taal van de Antillen. Dat ligt nu bij de Bezige Bij, die er een financier voor zoekt. „Het is interessant om te bekijken, want het zegt veel over de samenleving. Een woord voor incest bestaat bijvoorbeeld niet. Men spreekt dan over 'kop en schotel': die horen bij elkaar. Een getrouwde man die er een andere vrouw op nahoudt noemt men 'een man met twee deuren'."

Marugg schreef in de stille jaren ook serieuze literatuur, alleen beviel het resultaat hem niet. „Ik heb een dikke roman liggen van vierhonderd bladzijden, die ik geschreven heb voor *De morgen loeit weer aan.* Maar die roman is niet goed en zal nooit gepubliceerd worden. Ik heb hem in de derde persoon geschreven, daardoor is hij veel te gekunsteld en geconstrueerd geworden. Ik kan dat niet, ik moet in de ik-vorm schrijven, heel persoonlijk.

„Ik schrijf om te overleven. Dat klinkt dramatisch, maar het is wel waar. Ik schrijf, en ik drink, om geen zelfmoord te plegen. Toen mijn laatste boek uitkwam, zeiden sommigen: nu schrijf je nooit meer iets, dit is je testament. Maar dat is niet waar, Ik heb gewoon de negen jaar die ik hier woon, neergeschreven. De dood is altijd aanwezig, is de enige zekerheid die er bestaat. Alleen als je jong bent denk je daar niet zoveel aan."

Hij houdt een afgewogen pleidooi voor het recht op zelfmoord. Heeft daar lang en rationeel over nagedacht: zelfmoord als rationele beëindiging van het leven. Alleen dan heb je een compleet, heel leven geleid, als je het zelf beëindigt. Maar zover is nog lang niet, hij heeft nog veel te schrijven.

Een nieuwe roman is in wording, het eerste hoofdstuk is er al. Hij laat me de eerste bladzijden van het manuscript lezen, wil graag en oordeel horen. Hij heeft nieuwe gedichten en werkt aan een paar lange verhalen. Als hij vertelt heeft waar die verhalen over gaan, vraagt hij: „Denk je dat zoiets in Nederland kan? Zullen ze niet denken: wat een gek, die man? Ja, hier kan alles, want hier weet niemand niks."

Aan *De morgen loeit wcer aan* heeft Tip Marugg anderhalf jaar geschreven. Anderhalf jaar min zes maanden. „Halverwege ben ik gestopt, en toen heb ik zes maanden niets anders gedaan dan televisie kijken, van het vroegste kinderprogramma tot het laatste testbeeld. Na een half jaar ging mijn toestel kapot. Ik heb het laten maken en ben verder gaan schrijven."

Hij schrijft 's avonds laat, met de hand. Als hij dronken is, kan hij natuurlijk niet echt schrijven, maar dan krijgt hij invallen die hij noteert. De volgende middag, als de roes over is, tikt hij het over, anders kan hij het niet beoordelen. Als het bij het overlezen niet bevalt, gooit hij het meteen weg, Dat komt nogal eens voor. Dagenlang kan hij driftig op zoek zijn naar het juiste woord. „Mijn taalgebruik is wat archaïsch", zegt hij. „Zou het boek ook zo positief zijn ontvangen, als het door een Nederlander was geschreven?"

De schrijver is oprecht verbaasd over het succes van *De morgen loeit weer aan:* „Het is toch zo'n somber boek." De roman loopt uit op een visioen van de complete vernietiging van het Latijns-Amerikaanse continent, gevolgd door het wegzinken van de Antillen in de Caribische Zee. Gelooft hij echt in de ondergang van de wereld? „Ja, hoe zou je anders kunnen denken? Overal op de wereld is het mis. En de politiek stelt niets voor: alleen de corrupten doen er nog aan mee, alle goeden zijn eruit gestapt."

De eilandbewoners lijken zich weinig aan te trekken van de bijbelse profetieën die Marugg over hen uitstort. Hij kan daar wel inkomen: „Op Curaçao leest niemand. Iemand die schrijft vinden ze hier gek, niet normaal. Dat is natuurlijk ook zo, ze hebben gelijk. Een normale man schrijft geen boeken, die werkt op het land of in de fabriek."

TSJERNOBYL TWEE JAAR NA RAMP

'Wij vertrouwen de overheid voor geen cent'

De vraag van de plaatselijke verslaggever uit Kiev was even simpel als onthutsend. "Kunt u zeggen", zo vroeg hij aan de specialisten van het forum, "of het vlees en de melk die we hier dagelijks aangeleverd krijgen geheel vrij zijn van straling?"

Het verbazingwekkende van die vraag betrof natuurlijk haar implicaties. Kennelijk is het Oekrainse gezag er, in de twee jaar die sinds de ramp in de kerncentrale van Tsjernobyl verstreken zijn, niet in geslaagd het publiek van betrouwbare informatie over de gevolgen van die ramp te voorzien.

Dat de verslaggever uitgerekend tijdens de internationale conferentie over de medische gevolgen van Tsjernobyl met zijn vraag kwam, had zo zijn specifieke redenen. Ongetwijfeld rekende hij erop dat hij, met al die buitenlandse gasten in de zaal, niet op de traditionele Sovjet-manier met een kluitje in het riet gestuurd zou worden.

En inderdaad kwam er een uitvoerig en met cijfers onderbouwd antwoord, dat inhield dat de bevolking van Kiev niet ongerust hoefde te zijn.

Blijft de vraag in hoeverre die verzekering van de Sovjet-autoriteiten door de bewoners van Kiev geloofd wordt. Zoals zo vaak in dit land zijn het vooral de geruchten die tellen. In de bossen rond de verlaten reactorstad Pripjatj zou een gedrochtelijke fauna zich in het twee meter hoge gras schuilhouden. Het zgn. hermetisch afgesloten vierde reactorblok, dat in 1986 in brand vloog, zou nog steeds nagloeien en men zou er niet in slagen het vrijkomen van radio-actieve wolken te voorkomen.

BLOEDKANKER

Onder de soldaten die voor het opruimingswerk zijn ingezet (dat duurt nog steeds voort) zouden gevallen van bloedkanker zijn geconstateerd. Het aantal vrouwen in de Oekraine en Wit-Rusland dat abortus pleegde zou het afgelopen jaar zijn verdubbeld. Allemaal verhalen die officieel in alle toonaarden zijn tegengesproken, maar die een halveringstijd hebben waar caesium jaloers op zou zijn.

Het is de taak van Aleksandr Kovalenko, een joviale, zwaargebouwde historicus uit de Krim, om over de reactor concrete, betrouwbare informatie te verspreiden. Kovalenko is hoofd van de informatie-afdeling van "Kombinat", een groep bedrijven en instituten die de afwikkeling van de reactorramp ter hand heeft genomen.
Hij is een van de 140.000 vrijwilligers die zich twee jaar geleden meldden "waarschijnlijk uit vaderlandsliefde", zoals hij zelf zegt. In die tijd is Kovalenko zeer doorkneed geraakt in de voor hem vreemde materie van de kernreactor. "Er bestaan 130 vragen over Tsjernobyl en daarop ken ik alle antwoorden uit mijn hoofd", zegt hij "het zou me zeer verbazen als u met de 131e vraag zou komen.

LENTEBLOEI

Kovalenko ontvangt ons in de reactor zelf die, zoals uit een opschrift boven de ingang blijkt, eigenlijk "Lenin-reactor" heet. Onderweg zagen we geen bijzonderheden. De Oekrainse natuur stond onder een azuren hemel op een normale wijze in lentebloei, de vogels zongen hun vertrouwde lied.

De soldaten die bij een slagboom de afgesloten 30 km-zone moesten bewaken, maakten een weinig alerte indruk. Angst voor straling was er blijkbaar niet. Sommigen hadden een wit stofmaskertje voor neus en mond, anderen niet. Van een ploeg die in de weer was met het afgraven van een berg zand, achtte de meerderheid zich zo te zien onkwetsbaar en droegen er slechts twee een filter voor het gezicht.

Volgens Kovalenko is het stralingsniveau binnen de zone over het algemeen dusdanig laag, dat de internationale veiligheidsnormen ruimschoots gehaald worden. Het dragen van een masker noemde hij vooral een psychologische kwestie: wie zich daar extra beschermd door voelde moest het vooral opzetten, maar echt nodig was het niet.

De klacht die geregeld opduikt, is dat de autoriteiten en de deskundigen niets van het ongeluk hebben geleerd, ten onrechte menen dat ze uiteindelijk toch de kernenergie de baas zijn en al na twee jaar op zorgeloze wijze met de veiligheidsmaatregelen omspringen. Het feit dat enkele honderden (volgens een bron zelfs 4000) meest bejaarde streekbewoners illegaal hun woningen in de verboden zone weer hebben betrokken, duidt er inderdaad op dat de bewaking wel vaker met zijn ogen dicht heeft liggen zonnen.

Kovalenko ziet geen probleem: "We weten precies waar de echt gevaarlijke plekken zich bevinden. En geloof me: die worden als staatsgrenzen bewaakt met de meest geavanceerde apparatuur. Daar komt niemand doorheen. Wat die oudjes betreft: wij begrijpen ze en we helpen ze zelfs met voedsel en dergelijke. Hun dorpen zijn in principe bewoonbaar".

HUMANITAIR

"Als we willen kunnen we van 55 dorpen en gehuchten de bevolking weer terugvoeren, maar dat doen we niet uit humanitaire overwegingen. U moet begrijpen: indertijd hebben we 135.000 mensen geëvacueerd en die zijn allemaal in moderne huizen ondergebracht met veel comfort en tal van extra voorzieningen, die ze vroeger in hun dorpen niet hadden. Na alles wat er gebeurd is kunnen we het die mensen niet aandoen dat we ze terugsturen. Het merendeel wil ook niet terug. Het zijn alleen de bejaarden die willen sterven op de plek waar ze hun hele leven gewoond hebben. Dat laten we toe."

Toch zijn er dit soort halfslachtige situaties die de bezorgdheid en de kritiek van de buitenwereld opleveren. En terecht: het mag dan zo zijn dat er au fond niets aan de hand is, maar dat een paar honderd ouden van dagen het veiligheidskordon ongehinderd heeft weten langs te schuifelen geeft te denken.
Uit gesprekken in de regio werd duidelijk dat het kader van de communistische partij, dat direct na de ramp de supervisie van alles wat met de reactor te maken had kreeg toebedeeld, behoorlijk met deze kwestie in de maag zit. Het Centraal Comité in Kiev, met aan het hoofd de door velen als anti-Gorbatsjov afgeschilderde partijbaas Sjtsjerbitski, moet immers uiteindelijk aan het Centraal Comité in Moskou verantwoording afleggen. En dit soort voorvallen kan, zo menen sommige waarnemers in Kiev, uiteindelijk gebruikt worden als aanleiding om Sjtsjerbitski uit het zadel te wippen. Vandaar dat de Kievse partijbonzen zich vaak zeer bits tegen de techneuten van 'Kombinat' opstellen, iets wat Kovalenko schoorvoetend erkent. De nieuwe directeur van de centrale (de vorige zit in de gevangenis vanwege de ramp) heeft een officiële berisping van de partij gekregen en de Pravda kwam met klachten over dronkenschap onder het 'Kombinat'-personeel, waaronder zich bovendien velen met een strafblad zouden bevinden.

Kovalenko weerlegt deze aantijgingen: "Dit jaar is er geen enkel geval van dronkenschap geweest. Vorig jaar 22, allemaal buiten de reactor in het dorpje Zeljony Mys, waar het personeel geregeld een paar dagen komt uitrusten. Op een totaal van bijna 3.000 man stelt dat aantal niets voor."

"Wat het strafblad betreft: wij hebben, toen de reactor in brand stond, niet aan de vrijwilligers hun doopceel gevraagd. Wie hier kwam kon meteen aan het werk en hard ook, zo waren de omstandigheden immers. Nu hebben bepaalde instanties de tijd gekregen om ons personeelsbestand nauwkeurig door te lichten en dan blijkt dat er een aantal mensen in en om de reactor bezig zijn die er normaal gesproken niet zouden zijn toegelaten. En dat wordt dan meteen weer opgeblazen tot een vreselijke fout van 'Kombinat'. Ik vind dat onrechtvaardig van de Pravda."

Kovalenko, en hij lang niet alleen, beschuldigt de media ervan onder de bevolking een -radiafobie (stralingsangst) te creëren. Op ons weerwoord dat hij en de autoriteiten in Kiev als de verantwoordelijken voor het informatiebeleid over de reactor dan toch als eerste schuldigen zijn aan te wijzen antwoordt hij dat hij niet meer dan zijn uiterste best kan doen.

Een speciale informatietelefoon wordt volgens hem de hele dag door de bevolking geraadpleegd, al blijkt later in Kiev dat aan dat nummer nauwelijks bekendheid is gegeven. Uberhaupt is het in Kiev, waar het wantrouwen nog lang niet is weggeëbd, nauwelijks mogelijk goede schriftelijke informatie over de Lenin-reactor te verkrijgen. Het enige wat de bevolking merkt is dat de controle op de marktprodukten is verdwenen, maar dat wordt niet geïnterpreteerd als een veilig teken. Integendeel: men vermoedt hierachter slechts nonchalance van de Oekrainse overheid.

VANOUDS

En zo draait de Lenin-reactor weer als vanouds. Met uitzondering van het vierde blok dat met beton is omgoten en wellicht wordt afgebroken door de Sovjet-firma "Spetsatom", die zich wil gaan specialiseren in dit soort moeilijke klussen. De meeste reactors zijn immers berekend op een levensduur van zo'n 40 a 50 jaar en dat betekent dat er de komende tien jaar een flink aantal reactoren in het hele land zal worden gesloten om plaats te maken voor nieuwe.

Voor Kovalenko en de zijnen is het gebeurde geen enkele reden om van kernenergie als zodanig af te zien. Het type van de Lenin-reactor acht hij volledig betrouwbaar, zeker nu er extra veiligheidsmaatregelen zijn aangebracht.

Terug in Kiev wijst een kennis me op grote waterauto's die de straten schoon spoelen. "Dat deden ze vroeger ook altijd", zegt hij, "maar het gekke is dat je nu de indruk krijgt dat zij het doen omdat er weer iets met straling aan de hand is. We vertrouwen de overheid hier voor geen cent. Maar ja, wat kun je doen?"

Wat is Antilliaanse kunst?

—door NEL CASIMIRI—

IN GALLERY '86 was het afgelopen weekeinde een verzameling te zien van werken van kunstenaars die op Curaçao wonen en werken. Dit gebeurde op verzoek van de heer Hans Paalman die in december in zijn museum in Schiedam een tentoonstelling wil organiseren van Antilliaanse kunst. En daar ligt het probleem: want wat is Antilliaanse kunst?

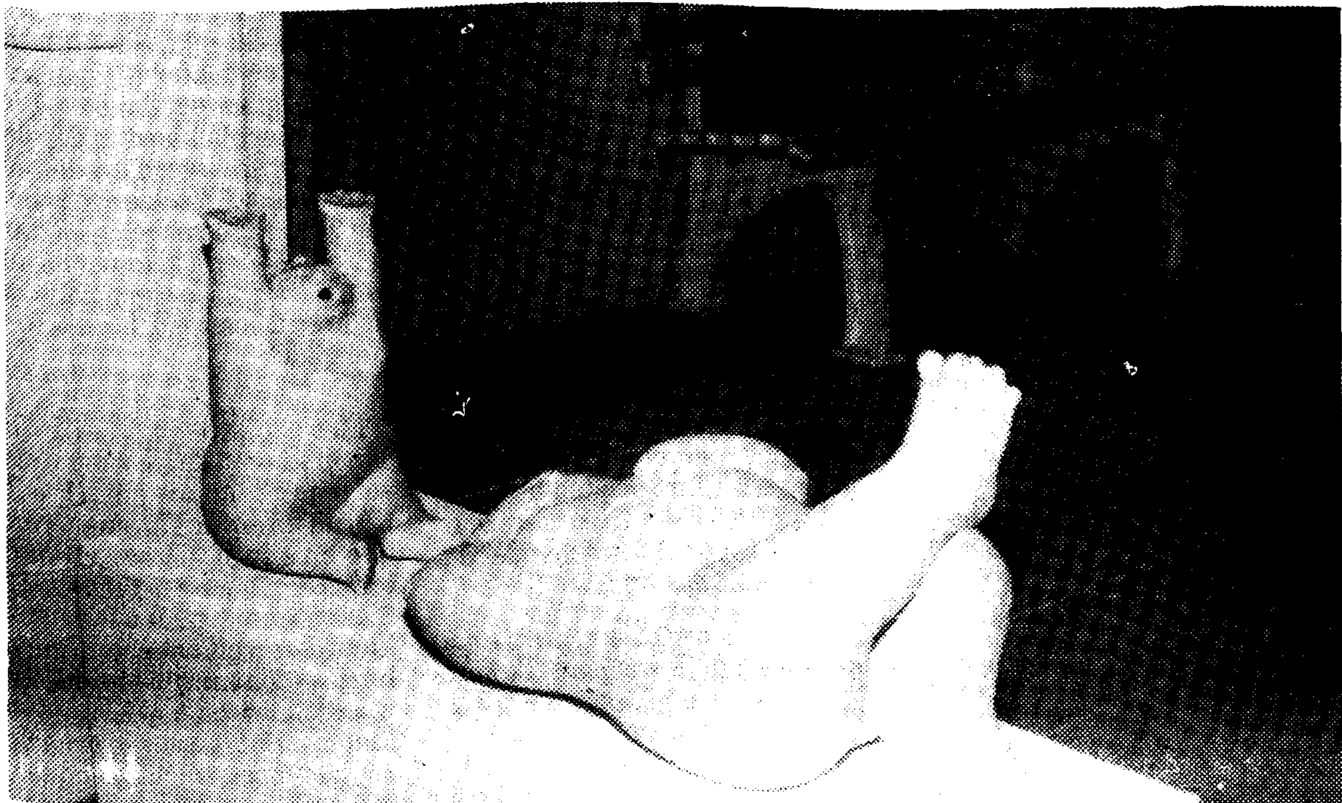
Het klinkt zo gemakkelijk. In de kunstrai in Amsterdam wordt deze maand werk tentoongesteld van New Yorkse kunstenaars. Men ging naar New York en daar werd een keuze gemaakt van werk van kunstenaars die hun opleiding genoten in New York en daar wonen en werken.

NIET DUIDELIJK

Maar in Gallery '86 bleek meteen dat het hier op de Antillen niet zo duidelijk ligt. Natuurlijk hing er werk van geboren Antillianen die altijd hier gewoond en gewerkt hebben. Ook is er werk van Antillianen die kort zijn weg geweest, bijvoorbeeld voor studie, en sindsdien weer hier wonen. Maar maken Nederlanders of kunstenaars uit andere landen die hier wonen, Antilliaanse kunst? Als ze hier al lang wonen misschien wel, maar ook als ze hier op korte contract- basis zijn? En maken Antillianen die net een maand of nog korter terug zijn op Curaçao, na lange tijd te zijn weg geweest, Antilliaanse kunst? Het werk bijvoorbeeld van Saskia Kuulkers is waarschijnlijk in Nederland gemaakt.

In hoeverre beinvloedt de omgeving, de mensen, de natuur en het klimaat de kunstenaar? Dat is voor de één veel sterker dan voor de ander. En moet die invloed voor de buitenstaander merkbaar zijn, of is die automatisch ingecalculeerd?

De kunstenaars hebben het er zelf ook moeilijk mee gehad. Zij moesten werk insturen voor een expositie over Antilliaanse kunst en aan de hand van dat getoonde werk zou Hans Paalman naar de ateliers gaan om ander werk te bekijken. De meeste kunstenaars hebben in hun eigen werk gezocht naar een Antilliaanse invloed. Zo stuurde Wilson Garcia een benta- speler; Helen Martina Curaçaose vrouwtjes; Karin Wijnand een vaas in palmvorm; Cardoso een gitaarspeelster; Arie Damen dansende Curaçaose vrouwen; Babs den Brabander vissersboten en op de bloemenvaas van Saskia Kuulkers staat een koenoekoehuisje.

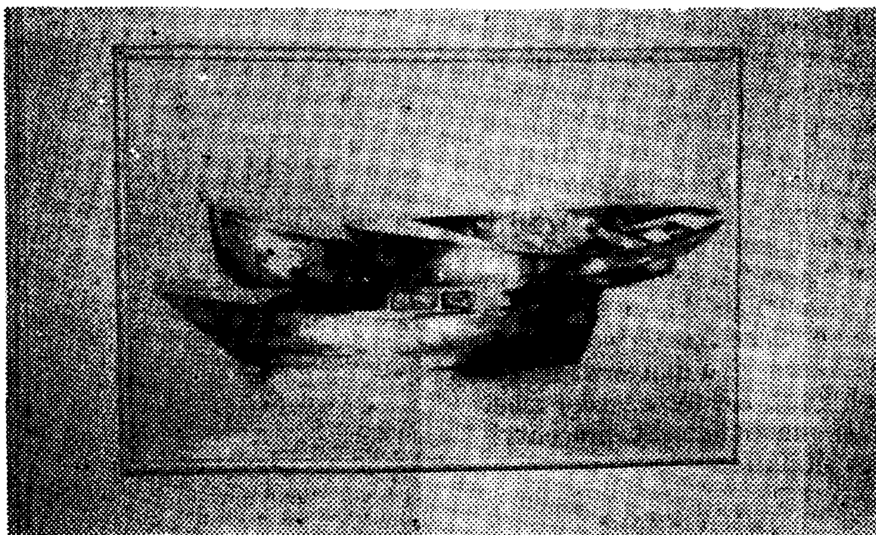
ZELFVERTROUWEN

Ook vind je folkloristische elementen in de dansende vrouwen van Anesi, het marktvrouwtje van Anemaet en het straatje van Schotborgh. De dansers van Ria Houwen lijken Antillianen, maar zij vertelde zelf dat het Afrikaanse meisjes zijn.

De meeste kunstenaars hebben gezocht naar het Antilliaanse element in hun werk, waar in de eerste plaats 'de kunst' voorop moest staan. Dat vraagt echter zelfvertrouwen, vooral van kunstenaars die niet zeker tot de Antillianen worden gerekend.

Een Kirindongo en een Capricorne weten dat zij tot de Antilliaanse kunstenaars behoren en konden in het ingezonden werk rustig alle folkloristische elementen achterwege laten. Van Capricorne hangen er bloem- composities en van Kirindongo staan er twee bumper- plastieken.

Jean Girigorie, Elmar de Windt en Annemiep Olthetten tonen kleurrijke abstracte schilderijen en vormen daarmee een middengroep.

Ellen Spijkstra en Betty Abbad tonen wel dat zelfvertrouwen. Ellen Spijkstra stuurde een schaal en een constructie van hout en steen, waarnaast in de Gallery natuurlijk ook haar foto's van Curaçao hangen. Betty Abbad bracht wat kommen en een paar prachtige primitivieve vrouwenfiguren uit klei gebakken.

Het is interessant zoveel verschillende kunstenaars te zien exposeren in één tamelijk kleine ruimte. Ook de kunstenaars zelf kwamen kijken om zo in één klap kennis te maken met het werk van veel collega's.

VRAAG

Er blijft nog een vraag open: hoort het werk van Antillianen die in Nederland of elders wonen en die hier op de Antillen exposeren en contact houden, zoals bijvoorbeeld Rudy Martina en Anton Vrede, niet tot de de Antilliaanse kunst? En is het werk van Jan Ghering, die hier zo lang woonde en net een jaar geleden naar Nederland verhuisde, nog Antilliaanse kunst of niet?

Hans Paalman moet zich die vraag stellen deze week op Curaçao, op Aruba en op Sint Maarten. Hij maakt zijn tentoonstelling van Antilliaanse kunst. Hij zelf wil de kwaliteit voorop stellen, maar aan welke normen moet die kwaliteit voldoen?

Zappa mangelt nu zelfs Beatles

Zijn vele jonge fans zullen het niet weten, maar Frank Zappa heeft ooit een heus Hollands lied gezongen. Geef mij wat vloerbedekking onder deze vette zwevende sofa, heette dat bizarre nummer dat behalve op een drietal illegale albums (bootlegs) nooit op plaat is verschenen. We schrijven dan 1971.

Voor zijn tournee door Europa bestaat veel belangstelling. Veel fans behoren tot de categorie veertigers.

Voor hen en de vele jongeren die de muziek van de levende legende pas grofweg rond de tijd van het album 'Sheik Yerbouti' oppikten, had Zappa wederom een leuk verrassingspakket samengesteld. Op zijn inmiddels riante oeuvre van ruim veertig albums prijkt slechts een handjevol covers, maar tijdens deze 'Broadway the hardway'-toernee strooide hij ermee alsof hij over een tekort aan bruikbaar materiaal beschikte.

Opvallend was de ruime plaats die was ingeruimd voor Beatles-nummers. Met uitzondering van het tamelijk serieus vertolkte "I am the walrus" werden de overige nummers ('Norwegian woord', 'Strawberryfields forever' en 'Lucy in the sky with diamonds') van wat gedurfder teksten voorzien. Aangezien 'Lucy' ook in de Beatles-versie al stout naar LSD knipoogt, moest Zappa flink uitpakken om nog controversiëler te zijn. Hij maakte er daarom 'Lucy is a whore with herpes' van.

Tijdens een persmeeting in Nederland was het al duidelijk geworden dat de inmiddels 47-jarige duizendpoot, die tekstschrijver, componist, gitarist, groepsleider, producer en talentscout in zijn paspoort kan laten zetten, weer op oorlogspad is.

BEATLES

Waarom, wilde een journalist weten, waarom moeten de Beatles door de mangel worden gehaald? Zappa had z'n antwoord snel klaar: "Wat is er zo heilig aan die jongens?" Of sterker nog: "Why shouldn't somebody piss on their shoes". Om een soortgelijke reden meende hij zich ook aan de klassieke Led Zeppelingsong "Stairway to heaven" te mogen vergrijpen. "Wij doen er iets mee wat hen nooit is gelukt: we voegen er humor aan toe", verdedigde Zappa die keus.

De man die in de sixties de muziekindustrie op z'n grondvesten deed schudden met ongebruikelijke, complexe muziek vol verwijzingen naar de klassieken en een provocerende buhne-act is de verpersoonlijking van het bekende spreekwoord: "een vos verliest wel zijn haren, maar niet zijn streken.

Zijn foeilelijke Mothers Of Invention hebben inmiddels plaats gemaakt voor een elftal waarmee de meeste schoonmoeders voor de dag zullen willen komen. Maar de overige ingrediënten zijn gebleven. Meer zelfs dan tijdens zijn vorige bezoeken aan Nederland koos Zappa voor een hoge moeilijkheidsgraad. Alsof hij in 1984 niet had beloofd zijn gitaar voorgoed te zullen opbergen, was het juist het snarenwonder Zappa die een hoofdrol opeiste. 'Sinister footwear', 'Trouble coming everyday' en 'Green hotel' waren enkele van de vele nummers die een lange gitaarsolo meekregen. Dat was jammer. Hoewel Zappa technisch puik soleert, bestrijken zijn accoordenschema's een te klein gebied om de aandacht lang vast te houden.

"Als ik op toernee ga, moet ik nu eenmaal gitaar spelen", had hij 's middags nog gezegd. "Ik kan moeilijk aan de kant toekijken hoe mijn band speelt. Voor mij zou het niet erg zijn mijn machine te gebruiken, maar ik denk dat het publiek daar geen kaartje voor over heeft. De mensen zouden het niet leuk vinden als ik op de knop start druk. Ook al is de muziek die dan volgt nog zo goed".

VEEL GITAAR

Veel gitaar dus, maar ook veel 'musical theatre', zoals Zappa zijn huidige show het liefst typeert. De overkoepelende term 'Broadway the hardway' heeft hij niet louter om de lekkere klank gekozen. "Broadway duidt op de musical-achtige elementen en the hardway wil zeggen dat het verdomd moeilijk is iets dergelijks neer te zetten in een zaal die is opgezet voor wielerwedstrijden."

Toch is hij er prima in geslaagd om meer dan een traditionele rockshow uit de in totaal 105 (!) ingestudeerde nummers te zeven. Met name zijn vijfkoppige blazersectie gaf het materiaal met uitbundig getoeter een uitermate vrolijk aspect. Soms dreigden ze te ontsporen, maar dan was er altijd de dirigent Zappa en een uitermate hecht ritmetandem om hen in het gareel te houden.

Broadway the hardway groeide daardoor uit tot een show die steeds op de grens balanceerde tussen technische perfectie en muzikale anarchie. Misschien heeft Zappa nog nooit eerder van één van zijn ontelbare bands zoveel discipline en hoogstaand spel verlangd als juist nu.

Zappa durfde het zelfs aan Ravels 'Bolero' in zijn programma op te nemen. Vreemd genoeg misstond zijn eigentijdse, wel erg gezwollen versie, niet eens tussen de typische rocksongs a la Zappa zoals "Joe's garage" en "The Illinois enigma bandit".

Het is tekenend voor zijn zelfvertrouwen — sommigen noemen het tot het uiterste doorgevoerde arrogantie — om zijn leerlingen zo onder druk te zetten.

Ook 's middags had hij zijn geloof in eigen kunnen nog eens breed uitgemeten. "Ik verwacht later vooral gewaardeerd te worden als een man die muzikanten aanspoorde om meer uit zichzelf te halen dan ze zelf ooit voor mogelijk hadden gehouden. Want laten we eerlijk zijn: spelen bij mij is de beste leerschool die een muzikant kan verlangen. Mijn bandleden spelen op een hoger niveau dan de meeste afgestudeerde conservatoriumstudenten."

STEMADVIES

Klare taal, maar wie had anders verwacht? Zappa is er de man niet naar om met platte clichés en ontelbare slagen om de arm zijn medemens tegemoet te treden. Als er bij hem wordt gevist naar een stemadvies voor de Amerikaanse presidentsverkiezing, draait hij niet bepaald om de hete brei heen.

Daat gaat ie: "Bush was ooit hoofd van de CIA en daar kom je nooit van los. Met hem aan het roer komt de CIA in het Witte Huis te zitten. Dukakis is sooooo boring en Jackson is an opportunistic little fuck."

Met name die laatste aantijging verdient een nadere uitleg. Zappa is gaarne bereid: "Jackson heeft altijd geroepen dat Martin Luther King in zijn armen is gestorven, maar in werkelijkheid was dat anders. Hij was in de buurt, hoorde van de aanslag en holde er naar toe om zijn handen in bloed te drenken. Daarna vertelde hij iedereen die het horen wilde dat verhaal."

De presidents-aspiraties die hij zelf ooit uitte, lijken weggeëbd. "Not this week, maybe next week", verklapte hij desgevraagd. Een duidelijke vingerwijzing dat hij zelfs bloedserieuze zaken graag een humoristisch tintje geeft.

DE VEELZIJDIGHEID VAN LISA DALBELLO

'Een piek kan niet zonder dal'

De Canadese poprock zangeres Lisa Dalbello begon als dertienjarige haar artiestencarrière met het inzingen van een McDonalds-spotje. Als volwassen vrouw heeft ze inmiddels vijf elpees op haar naam staan, waarvan ze met de laatste, 'She' hoge ogen gooide. Hoewel de single 'Let's tango' het meeste krediet verwierf, mogen het extravagante uiterlijk van de dame en haar vakmanschap in deze niet worden uitgevlakt.

Op 'She', een waardige opvolger van 'Whomanfoursays', is wederom merkbaar hoe bekwaam de duizendpoot Dalbello is. Ze verzorgde alle zang- en keyboardpartijen, nam in enkele nummers de drumsticks en basgitaar ter hand, en was verantwoordelijk voor op één na alle composities, de produktie en de arrangementen.

Onvermijdelijk dringt zich dan ook de vraag op: Wie is Lisa Dalbello? Is ze een koppige artieste die de touwtjes in handen wil houden, of een getalenteerde vakvrouw die streeft naar perfectie? "Ik kan geen van beide omschrijvingen verwezenlijken", verzucht ze, "Door de jaren heen heb ik in elk geval geprobeerd om in mijn muziek m'n ziel bloot te leggen. Ik voel me op mijn best als ik weerspiegel wat ik voel, in plaats van nummers te schrijven die voor de commercie zijn bestemd. Dan zou ik absoluut ongelukkig zijn."

In plaats daarvan verweeft ze een compleet scala van emoties tot mysterieuze melodieën. "Ik houd niet van rechtlijnige muziek, je waardeert een piek pas als er een dal tegenover staat, dan voel je de verschillen. Zelfs al zou je geen woord Engels verstaan, dan moet je nog kunnen begrijpen waarover ik zing."

TECHNIEK

Haar invloeden onderscheidt ze in twee periodes: haar kindertijd en haar jeugd, de periode waarin ze begon te componeren. Oude soul, zoals Aretha Franklin en Otis Redding, vermengd met het melodieuze werk van onder anderen Todd Rundgren en Elton John.

"Iedere muzikant begint met het imiteren van zijn idolen. Als je de techniek onder de knie hebt, laat je ze voor wat ze zijn en ga je je instinct ontwikkelen. Bij mij werkte het andersom: ik moest de techniek aanleren met behulp van mijn instinct, want ik had nooit muziek gelezen."

Inmiddels is Dalbello behoorlijk goed op de hoogte van de grenzeloze mogelijkheden van de techniek, getuige het bewijs - de elpees - daarvan. "De meeste vrouwelijke artiesten klinken gevoeliger dan ik, omdat ze worden geproduceerd door mannen. Ze krijgen de ruimte niet om zelf te leren omgaan met het gereedschap, terwijl je in een creatieve omgeving als de studio moet weten wat de mogelijkheden zijn, zodat je je muzikale ideeën beter tot uitdrukking kunt brengen. Van elke ervaring leer je weer iets. Toen ik dertien was, was de studio voor mij een snoepwinkel. Alleen vroeg ik niet 'hoe smaakt dat?", maar 'hoe klinkt dat?'. Zo leerde ik me te ontspannen in een omgeving die in eerste instantie heel intimiderend leek."

Haar uitzonderlijke positie is haar niet komen aanwaaien, benadrukt ze. "Ik moest deuren openen, krediet verdienen, en dat allemaal met kleine stappen." Toen haar eerste plaat uitkwam, was ze onwetend van het zakelijke aspect dat onlosmakelijk met een artistieke carrière is verbonden. Tot op bepaalde hoogte wilde ze ook naïef blijven, omdat de gevoelloze efficiënte manier van zaken doen niet te maken had met haar keuze voor muziek. Maar ze dwong zichzelf te veranderen.

PERFECT - IK

"Mijn gebrek aan kennis leidde er toe, dat mijn muziek werd geproduceerd op een manier waarmee ik me niet kon verenigen. Op platenhoezen werd ik als een perfect meisje geportretteerd. Ik besefte dat de enige manier waarop ik invloed kon uitoefenen was de business te leren begrijpen. Het belangrijkste dat ik leerde, was 'nee' te zeggen. Het was dus meer een aanval op mezelf dan op wie ook. Ik vind dat je zelf verantwoordelijkheid moet dragen en niet de schuld op de platenmaatschappij moet schuiven. Die geeft een heleboel artiesten een kans."

Reden om rancuneus te zijn tegenover haar platenmaatschappij heeft ze ook niet. Voordat 'She' uitkwam, heeft ze zich - terwijl ze onder contract stond - vier jaar lang kunnen terugtrekken om zich te bezinnen op haar leven zoals dat inmiddels was. "Ik was zeventien jaar toen mijn eerste plaat uitkwam. De meeste mensen nemen op die leeftijd een beslissing over hun toekomst. Ik heb dat niet gedaan en moest de situatie analyseren, mezelf de tijd geven om mijn stad, mijn vrienden en mezelf weer te leren kennen. Daardoor ben ik anders gaan schrijven, als een volwassen vrouw. De Canadese plateninustrie kon die overgang aanvankelijk niet maken, maar voor het eerst in mijn leven toonde het buitenland interesse. Ik was totaal verbijsterd, dacht: "laat ze het in Canada maar lekker uitzoeken, ik ga naar Europa." Ik vind het hier mateloos interessant, voor mij is het echt een onontgonnen gebied."

Tatoo Rob, zeeman en tatoeëerder

"Elk risico uitsluiten"

HET WINKELTJE OP één hoog in de Haagse Van Speijkstraat hangt vol met de fraaiste tattoo- voorbeelden. Bontgekleurde tijgers, draken, vuurtorens, driemasters, doorstoken harten, ankers maar ook godsdienstige, Chinese en strip- figuren, geen plekje aan de wanden is onbezet.

"De trend is tegenwoordig vooral het fijnlijnige werk met een naaldje. Persoonlijk breng ik liever schaduw dan kleur in mijn tatoeages. Alle kleuren verfletsen na jaren maar door schaduw hou je altijd diepte in een tekening".

Tattoo Rob zegt het allemaal met een wat somber gezicht, want tatoeëren is niet meer wat het geweest is. Door de angst voor aids en ook wel voor hepatitis B is zijn klandizie met sprongen teruggelopen.

De handel van Rob ging zelfs zo slecht dat hij als bootsman moest aanmonsteren op een ferry om — naast het tatoeëren — in elk geval een vast inkomen te hebben. "De zee trok toch wel hoor, vooral de visserij. Nu doe ik het prikken alleen nog voor fun, zie het zelf meer als een wat uit de klauwen gelopen hobby, wanneer ik met verlof aan wal ben. Toch zou ik er best nog m'n beroep van willen maken. Soms droom ik er van om met de hele hap te emigreren. In Holland lukt zoiets niet. Wel in Engeland, Ierland, of Denemarken, daar zijn ze gek op zulke plaatjes. Het klinkt misschien arrogant, maar ik zou in die landen goudgeld kunnen verdienen. Maar dan moet ik weer te veel investeren en ik hou niet van schulden. Dit is nog niet eens afbetaald".

Rob maakt zich soms nog boos over de vele praatjes die over zijn vak de ronde doen. "Dat je er aids van kunt krijgen. Onmogelijk, ik steriliseer alles. Ik neem steeds genoeg inkt voor iedere klant en gooi de rest weg. Hier nieuwe potjes zalf en die krijg je na afloop mee naar huis. Steeds nieuwe handschoenen aan. Klanten zouden het zelf al kunnen zien aan de entourage. Als ze ergens in een achterkeukentje worden getatoeëerd, nou dan weet ik het wel. Fout. Als tatoeëerder moet je zelfs dat honderdste procent risico uitsluiten".

DOODSKOP

Boven zijn huisbar (pilsje anderhalve gulden), waar in de goeie tijd soms tien klanten op hun beurt moesten wachten, hangt een groot bord met de tekst HIER WORDT STERIEL GETATOEëERD. Daarnaast prijken een ingelijste 'International Award of Exellence' en een certificaat van 'The Amsterdam Tattoo Foundation'. Rob's vele zelfbouw- scheepjes en in een groot hok het witte konijn Bobo maken het interieur compleet.

"Vroeger was het anders en zeker beter. Het adres voor je tatoeëer- instrumenten was nog beroepsgeheim. Nu kan je overal snertmachines en rotinkt kopen. Iedere beunhaas gaat aan het rotzooien en kan door minder voorzorgen stukken goedkoper werken. Wanneer ik, zoals dokters en tandartsen doen, alle kosten doorberekenen worden mijn tattoo's onbetaalbaar. Je moet mijn elektriciteits- rekening eens zien door dat steriliseren".

Ronduit smakelijk kan Tattoo Rob vertellen over de types die toch nog steeds binnen stappen.

De manager in z'n driedelig pak, die dezelfde tatoeage als prins Bernard wil. De popmuzikanten die 'hun' gitaar levenslang op het blote lijf willen dragen. En natuurlijk een bepaald slag supporters van de FC Den Haag die de clubvlag graag rond een angstaanjagende doodskop gedrapeerd zien.

"Onder de zestien tatoeëer ik niemand. Dat mag misschien volgens de wet, maar ik begin er niet aan. Noem het onze erecode.

Dronken mensen help ik ook niet. Als die helemaal lam in hun tuig staan te schudden willen ze een olifant op hun rug, maar de volgende dag hebben ze spijt. Ik raad ook iedereen af om zich op de handen te laten tatoeëren. Krijg je later mogelijk last met een sollicitatie".

Zelf zit hij wèl helemaal onder, een keurig stukje prikkeldraad siert zijn pols voor eeuwig en onder het T- shirt prijken de SCH 54 en de SCH 302. De kotters zien er uit of ze op volle kracht naar de visgronden opstomen.

"Van sommige andere prentjes heb ik wel spijt. Ik kan ze wel weghalen hoor, toevallig ben ik daar heel erg goed in. Aan de andere kant maakt het me als tatoeëerende zeeman weinig uit".

Dan moet toch het hoge woord eruit. Of Rob dan niet even de door de jaren verbleekte Chinese lettertekentjes, die we in een overmogelijke buit — net als vier collega's — in Honk Kong hadden laten prikken, wat wil opkalefateren? Misschien zelfs kan veranderen in een zwaluwtje, roosje of een piepklein adelaartje dat in het dagelijks leven voor niemand zichtbaar is?.

Rob wil best en scheert, nadat de huid is gedesinfecteerd, met een wegwerpmesje eerst overtollige haartjes weg. Omdat tatoeëeren snel gaat doet het prikken niet echt pijn; een flinke injectie bij de dokter is erger. Het zalfje zorgt ervoor dat de inkt en paar druppels bloed makkelijk worden verwijderd en de huid soepel blijft. "Weekje droog houden, niet aan krabbelen en thuis het 'plaatje' drie keer per dag invetten. Hier is je eigen potje zalf en binnen een week is alles weer klokgaaf".

Met een knikoogje wijst Rob dan al weer in de richting van de volgende kant, die aarzelt of hij zijn naam en die van ene Veronique op zijn borst zal laten tatoeëren. De jongen twijfelt of hij niet beter alleen een felrood gekleurd en zelfs nog verscheurd hart — met in het midden de woorden Prisoner of Love — kan kiezen. "Dat is wel verstandiger. Anders moet er over een jaar of wat toch weer een andere naam overheen", grijnst Rob.

Bijgelovige First Lady baas in het Witte Huis

Alweer een blonde knappe dame op de voorpagina's van de kranten omdat ze beweert voor de Reagans acht jaar lang de sterren te hebben gelezen.

JOAN QUIGLEY

Eerst heette de sterrenwichelares in kwestie nog Joyce Jillson. Nu gaat het om ene Joan Quigley en nu bevestigt het Witte Huis ook zelf dat zij inderdaad de horoscopen trok. Waarom stort de hele wereld zich na de onthullingen van vorige week alweer op de verhalen over sterrenwichelaars? Nogal glad: omdat je iedere keer weer de ogen en **oren uitwrijft als je leest hoe het** er toegaat op het Witte Huis.

'From Wall Street to Washington', zo heet het boek van de vorig voorjaar ontslagen Witte Huis-chef, veelvoudig multimiljonair Donald Regan. Hij schetst in vierhonderd pagina's het werkelijk bizarre leven van president Reagan. Het staatshoofd van wie ieder besluit tevoren even werd voorgelegd aan een vrouw in San Francisco om te vragen of het in haar horoscopen paste, aldus Regan. Dit sensationele verhaal was vorige week al in vage termen uitgelekt. Maar toen hoopten de Reagan-fans nog dat het niet zo krankzinnig zou zijn als het boek van Regan met de precieze teksten eenmaal beschikbaar was.

Nu liggen daar dan de memoires van Donald Regan, de zoon van een straatarme politieagent uit Boston, die later schatrijk werd op de beurs van Wall Street en als 60-plusser in de politiek ging. En nu pakt het voor de beide Reagans en hun miljoenen fans zelfs nog wat pijnlijker uit. First Lady Nancy wordt afgeschilderd als de bazin van het Witte Huis, zelfs als het op politieke besluiten aankomt waarmee een First Lady (niet gekozen door het volk) zich niet eens mag bemoeien. Ze opereerde volgens **Regan als de onverbiddelijke en** alles wetende heerseres uit de spannende annalen van de Romeinse keizertijd.

Enkele voorbeelden. CIA-chef Bill Casey, juist herstellend van een hersentumor die hij overigens niet overleefde, moest op staande voet worden ontslagen. Dit vanwege zijn aandeel in het Iran/Contra-schandaal. De president zelf moest na het uitbreken van die affaire wekenlang zwijgen, omdat de sterrenwichelares dat tegenover het Amerikaanse volk maar het veiligste vond.

DUIVEL

Volgens Regan had Nancy absoluut vertrouwen in de voorspellingen van die dame uit San Francisco. Dit nadat ze in 1981 had voorspeld dat 'iets vreselijks' stond te gebeuren. Waarna kort daarop inderdaad de mislukte aanslag op de president volgde.

Nancy's vriendin kreeg zelfs zoveel invloed dat de First Lady de vakjes van haar kalender begon in te kleuren. De dagen waarop volgens Joan Quigley de kust veilig was werden groen gemaakt. Voorspelde zij daarentegen ongeluk, dan verfde Nancy die dag rood, waarna de meer neutrale dagen 'n geel kleurtje kregen. Was de kalender rood dan moest de president binnenshuis blijven, zijn mond houden en liefst ook geen belangrijke buitenlandse gasten ontvangen. Voorts werd het huisnummer 666 van Reagans buitenverblijf veranderd in 668. Dit om driegende rampen af te wenden. Volgens de voorspelster uit San Francisco hadden de Reagans anders de duivel te vrezen.

Toen de intimus van Ronald en Nancy Reagan, Michael Deaver (inmiddels officieel verdacht van misbruik van zijn positie), het geheim van de sterrenwichelares onthulde, 'dacht ik dat het om een grap ging', aldus de voormalige Witte Huis-chef in zjn boek. "Je mag nog blij zijn. Deze astrologe is gelukkig niet zo verknipt gek als de vorige", zo zou Deaver echter verder hebben gezegd.

Regan beschrijft hoe 'het arme vrouwtje' Nancy Reagan op den duur bekneld raakte. Dat gebeurde toen ze niet alleen de horoscoop van haar echtgenoot moest realiseren, maar bovendien die van Sovjet-leider Gorbatsjov daar moest zien in te passen. Bovendien moest Nancy van haar waarzegster haar man alleen naar de topconferentie op IJsland met Michael Gorbatsjov laten gaan. Zodat mevrouw Raisa Gorbatsjov daar vervolgens bij de wereldpers de show kon stelen.

WRAAK

Nu dient gezegd dat het boek van Regan hier wordt gezien als "een voorbeeld van perfecte wraakneming". Regan behoorde jarenlang tot de meest intieme getrouwen van de president." Aanvankelijk als minister van financiën en later als de hoogste baas in het Witte Huis. Beiden werden echter vaak geplaagd door vijandige medewerkers, die regelmatig de plannen en gedachten van Regan en Reagan naar de pers lieten lekken.

Toen minister Regan eens persoonlijk advies had gegeven aan president Reagan stond alles daags daarna alweer in de Washington Post. Regan dacht er daarop hard over af te treden. Maar Reagan bezwoer hem te blijven. "Blijf nou, Don. Jij bent mijn enige echte vriend hier. Ik geloof trouwens heilig dat we als Regan en Reagan nog uit dezelfde familie komen. Als jij opstapt wil ik mijn hoed ook pakken. Maar dat kan nu eenmaal niet", zo bezwoer Reagan Regan.

Ze bleven dus beiden. Want Regan had een makkelijke aan de president. Als minister van Financiën hoefde hij gedurende vier jaar zelfs niet maar een keertje met hem persoonlijk over de economie te praten. 'Want dat interesseerde Reagan niet'. De president wordt dan ook beschreven als iemand die zijn hoge baan wel leuk vond, maar verder echt geen klap uitvoerde.

Regan geeft tegenover de Washington Post toe dat hij zichzelf ziet als het zoveelste slachtoffer van Mevrouw Reagans machtswellust. Zij kon het op den duur niet met hem vinden en werkte hem er daarom uit. Op de vrijdagmiddag van 27 febuari vorig jaar hoorde Regan van mijn medewerker Carlucci - nu minister van Defensie - dat de TV zojuist zijn naderend ontslag al had gemeld. Regan hield de eer aan zichzelf. Hij schreef bliksemsnel een ontslagbrief van een regel. Daarna reed Regan naar huis om nooit meer op het Witte Huis terug te keren.

BOOS

Boos reageert Regan dan ook op de veronderstelling dat hij met dit boek wraak wil nemen op de Reagans. Hij zet uiteen geheel onschuldig te zijn aan de lange reeks blunders waarmee president Reagan de afgelopen jaren het vertrouwen in zijn politieke stuurmanskunst verspeelde. Vanaf Bitburg (een door Reagan bezocht SS-kerkhof in Bondsrepubliek) tot het Iran/Contraschandaal liet de president zich, volgens zijn voormalige chefstaf, voornamelijk door onbenullen adviseren.

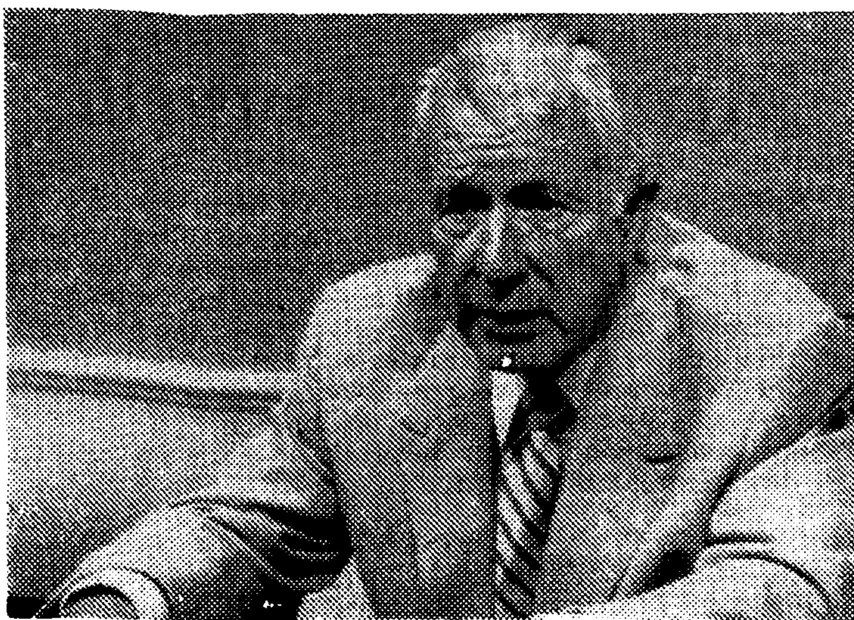
Hun namen kennen we inmiddels: Deaver, McFarlane, Poindexter, North en Larry Speakes. Waarbij dan wel de opmerking past dat Regan zichzelf als chefstaf in het Witte Huis boven president Reagan verheven achtte. Hij kreeg daardoor de bijnaam 'de minister-president'.

Een functie die in Washington helemaal niet bestaat. Ook staat Regan bekend vanwege zijn afkeer van vrouwen. Hij vindt ze dom en hoogstens geschikt om met juwelen te behangen.

De recente reeks 'roddelboeken' van de genoemde serie ex-Witte Huismedewerkers geeft inmiddels een beeld van een Witte Huis vol met schandalen, waar met de Franse slag werd geregeerd. Een Witte Huis ook waar First Lady Nancy de vurig door haar begeerde plaats voor 'haar president' in de geschiedenisboeken nu wel kan vergeten. Een presidentschap dat immers vanaf het begin in 1980 werd bepaald door bijgeloof.

In die sfeer lagen in Washington de eerste reacties. Men voorziet hier dat de wereld de beide Reagans aan de vooravond van hun vertrek uit Washington meer en meer gaat ridiculiseren. Reagans trip naar Moskou eind deze maand staat daarmee ook onder een slecht gesternte. "De Russen lachen zich rot", zo zegt de befaamde Washington-kenner Hedrick Smith.

NANCY REAGAN

DONALD REGAN

Geschiedenis in Moskou

Vrouw onthoudt zich van stem in Opperste Sovjet

MOSKOU — De Opperste Sovjet maakte deze dagen geschiedenis zonder het kennelijk zelf te weten.

Tijdens zijn ongebruikelijk lange vergadering als Russisch parlement van drie dagen moest er herhaaldelijk gestemd worden. Zo moest men zich uitspreken over de vraag of Boris Jeltsin, die verleden jaar ten val kwam als partijchef van Moskou zijn plaats moest verliezen. In het presidium van de Opperste Sovjet bleken daar nagenoeg alle parlementariërs voor te zijn. Er waren namelijk geen tegenstemmen.

Op de vraag van de voorzitter of er onthoudingen waren stak een vrouw midden in de zaal duidelijk haar hand op. Maar de voorzitter die op zoiets volstrekt niet bedacht was, keek op noch om, zag de onthoudende stem over het hoofd en noteerde in de handelingen: geen onthoudingen. De onthoudende stemster protesteerde echter niet. Dat deden evenmin de volks- vertegenwoordigers die achter haar zaten.

De daad van deze vrouw had onder Stalin de dood en in later jaren de vernietiging van een comfortabel leven kunnen betekenen. Nu betekende het weliswaar geschiedenis, maar voorlopig niet voor de Sovjet-historici, want in de notulen staat immers genoteerd: geen onthoudingen.

"KERWIN DUINMEIJER? Nooit van gehoord." "Jawel, dat is die jongen die is neergeschoten." "Nee, neergestóken, alleen omdat-ie zwart was."

Nederlandse school Leyhage waagt poging:

Vooroordelen zijn maar moeilijk uit te roeien

De 2-mavo- leerlingen van scholengemeenschap Leyhage in Den Haag staan op het punt naar een video over Kerwin Duinmeijer te kijken. Docent Gert Baas vraagt of de naam hen iets zegt. De meeste leerlingen antwoorden bevestigend. Maar hoe het nou precies zat, nee, dat kunnen ze zich niet meer herinneren.

De film over de 15-jarige Kerwin uit Amsterdam die zonder enige aanleiding werd neergestoken, maakt op Leyhage deel uit van een project over vooroordelen. In 1983 liep Kerwin, aangenomen kind van de Nederlandse familie Duinmeijer, met zijn stiefbroer en een paar vrienden in het centrum van Amsterdam. Bij een snackbar maanden skinheads de jongen 'door te lopen'. Toen Kerwin daaraan geen gevolg gaf, werd hij neergestoken. Op de Dam stierf hij, mede omdat een taxichauffeur weigerde de bloedende jongen te vervoeren. De ambulance kwam te laten.

SYMBOOL

Op Kerwin's graf kwam later 'Black is Beauty' te staan. Dat is wat hij placht te zeggen als hij werd gediscrimineerd. Kerwin werd symbool voor mensen die zich teweerstellen tegen racisme. In Amsterdam werd een beeld voor hem opgericht.

De leerlingen van scholen- gemeenschap Leyhage kijken geboeid naar de documentaire. Baas heeft niet de illusie dat de ogen van zijn leerlingen direct open zullen gaan. "Vooral van huis uit worden veel vooroordelen, vooral over buitenlanders, keer op keer herhaald. Dan is het heel moeilijk om dat eruit te krijgen. In de les zijn ze vrij genuanceerd, maar vooroordelen zitten diep. De buitenlandse leerlingen in de klas worden niet zo snel gediscrimineerd. Ze zien voornamelijk door hun ouders, bijvoorbeeld alle Surinamers als luie mensen, behalve dan natuurlijk hun Surinaamse klasgenoten. Wat er in de pauzes gebeurt weet ik natuurlijk niet."

De docent Duits benadrukt dat Leyhage niet even een projectje van twee dagen houdt en dan niets meer doet. "Dat zou hypocriet zijn. We blijven hameren op vooroordelen." Projectcoordinator Feter van de Waal beaamt dat. "En het gaat niet alleen om discriminatie naar huidkleur, maar om alle vooroordelen." Toch ligt de nadruk op begrip voor de culturen van Surinamers, Antillianen, Turken en Marokkanen.

IK ALI

Daarom koken de tweedeklassers buitenlandse gerechten, is er een volksdansoptreden, wordt in de klassen aandacht besteed aan Turkije, Suriname, de Antillen en Marokko en worden veel films vertoond. Onder meer 'Ik Ali', de documentaire van de schrijver Günther Wallraff, die lange tijd vermomd als Turkse gastarbeider onder erbarmelijke omstandigheden werkte in de Duitse zware industrie. Het boek daarover werd een succes, de documentaire geeft een schrijnend beeld van het vuile werk, onder meer in kerncentrales, dat buitenlandse werknemers moeten opknappen.

Alle activiteiten op Leyhage worden op video opgenomen, zodat de leerlingen zich later nog eens kunnen terugzien. "Wellicht dat na het project een aantal vooroordelen verdwijnt. Als je de leerlingen vraagt hoeveel Turken in Nederland wonen, zeggen ze 'een miljoen'. Het zijn er 180.000, ik bedoel maar", aldus Van de Waal.

ENQUETE

Haidy en Shirley, zestien en zeventien jaar oud, enquêteren voorbijgangers over hun geboorteland. De schrijver van dit stuk biedt zich aan. Het blijkt dat hij maar weinig weet van ons vroegere overzeese gebiedsdeel. Zo blijken er in Nederland 20.000 Surinamers te wonen, in Suriname zelf wonen er 400.000. De voertaal? Nederlands, toch? Gelukkig, dat blijkt te kloppen. En waar het land ligt, is ook bekend.

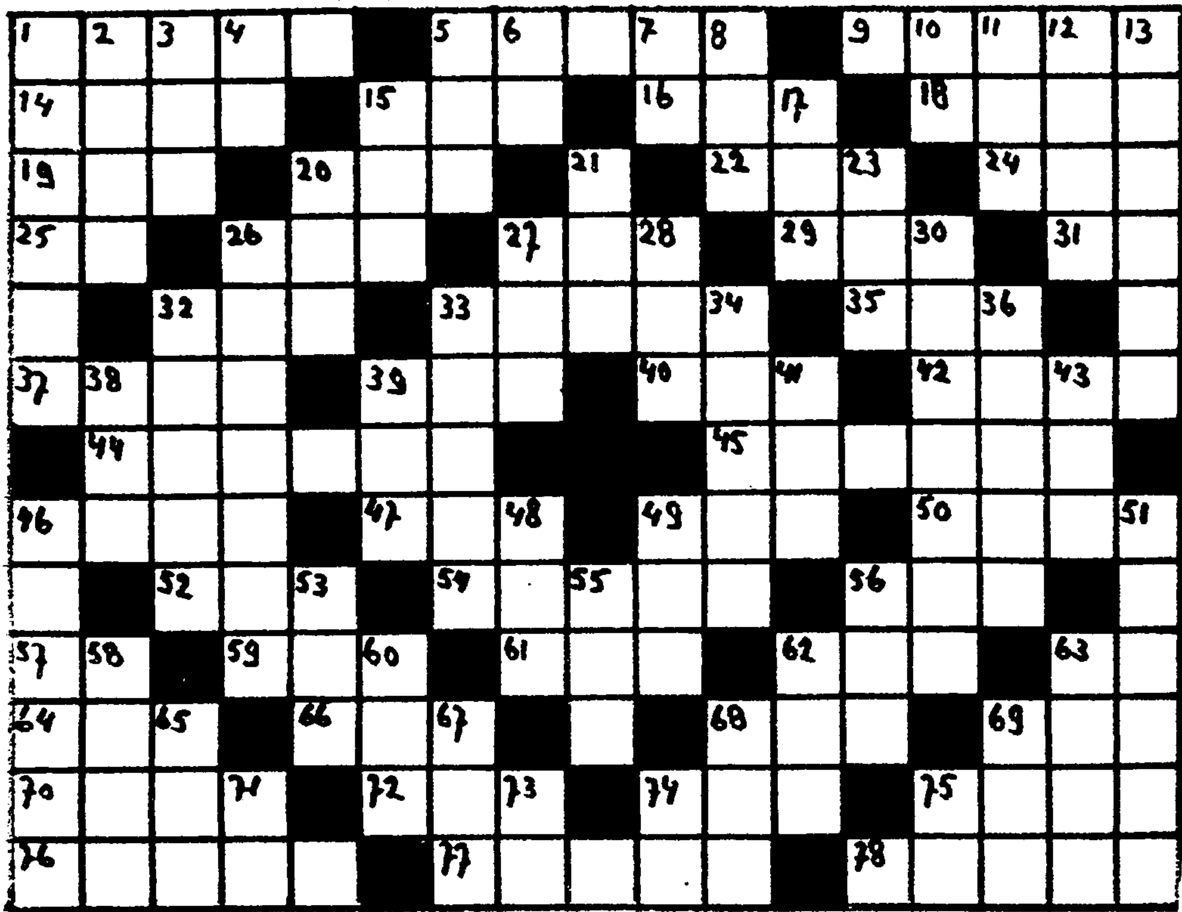
Maar wie de president is, hoeveel bevolkingsgroepen er precies wonen en welke twee grote Hindoestaanse feesten er worden gehouden, nee dat niet. Wisten ze zelf wel alle antwoorden? Shirley verlegen: "Niet allemaal, maar de meeste wèl."

...Turks, Marokkaans en Surinaams koken. De leerlingen van Leyhage hebben zelf inkopen gedaan en proberen te bereiden wat buitenlandse klasgenoten 's avonds vaak voorgezet krijgen...

(uit de Haagse Courant)

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Warboel; 2. Hemels voedsel; 9. Scheiding; 14. Gier; 15. Hoofdeinde; 16. Dwaas; 18. Schamele woning; 19. Vochtig; 20. Vrij; 22. Muzieknoot; 24. Duw; 25. Vrouwelijk; 26. Gevuld; 27. Deksel; 29. Lidwoord; 31. Lidwoord; 32. Veerkracht; 33. Geel; 35. Vondst; 37. Hemellichaam; 39. Telwoord; 40. Teer; 42. Landbouwwerktuig; 44. Europese taal; 45. Eisen; 46. Grondsoort; 47. Bijbelse figuur; 49. Vogeleigenschap; 50. Nobel; 52. Afslagplaats bij golf; 54. Prijzen; 56. Plaats in de N.O.-polder; 57. Vreemde munt; 59. Fooi; 61. Mislukking; 62. Fraaie kleding; 63. Landbouwwerktuig; 64. Paard; 66. Kledingstuk; 68. Roofdiertje; 69. Smal; 70. Lusthof; 72. Voordeel; 74. Soort brood; 75. Toespraak; 76. Jaargetijde; 77. Reeks; 78. Geestelijke.

VERTIKAAL: 1. Soort weefsel; 2. Bezittelijk voornaamwoord; 3. Zangstem; 4. Deel van de Bijbel; 5. Plant; 6. Waterstand; 7. De onbekende; 8. Visvoer; 10. Godsdienst; 11. Plaats in Noord Brabant; 12. Benauwdheid; 13. Gebied; 15. Heks; 17. Garde; 20. Haarkrul; 21. Rond; 23. Watering; 26. Keukengerei; 27. Boomsoort; 28. Jonge hond; 30. Op geen enkele plaats; 32. Soort appel; 33. Strafwerktuig; 34. Vlechten; 36. Al; 38. Even; 39. Boomsoort; 41. Wig; 43. Een zekere; 46. Rondachtig vast lichaampje; 48. Plant; 49. Moed; 51. Soort Balk; 53. Vordering; 55. Roofdier; 56. Godheid; 58. Kledinggebruik; 60. Nachtkleding; 62. Deel van een huis; 63. Slot; 65. Vreemde munt; 67. Zoen; 68. Aanwijzend voornaamwoord; 69. Vervoeging van eten; 71. Deel van de Bijbel; 73. Voorzetsel; 74. Muzieknoot; 75. Rondhout.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnares van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Mevrouw J.M. Kruythoff,
Fosfaatweg 36,
Curaçao

De winnares kan haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

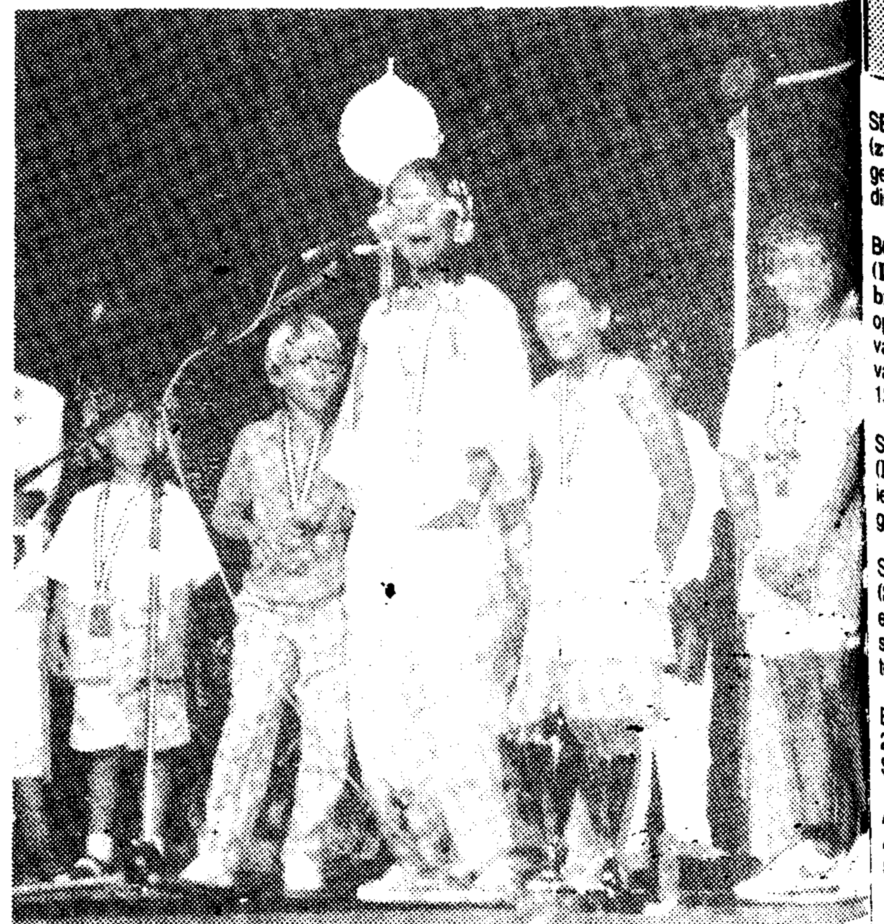
Oplossingen moeten ingediend zijn vóór donderdag 2 juni 1987 tien uur 's morgens en duidelijk op de enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

HORIZONTAAL: 1. Ra; 3. i.z.g.s.; 7. La; 9. Slepen; 14. Fa; 16. Neet; 18. Pa; 19. Eren; 21. Ro; 23. Bravo; 24. Spot; 26. Ir.; 28. Staar; 30. Laars; 32. E.a.; 33. Rit; 35. La; 36. Weldra; 37. Ben; 38. More; 40. Ree; 42. Ora; 43. Rede; 44. Olm; 45. Bek; 46. Neef; 48. Aak; 50. Oma; 52. Meer; 54. Gif; 55. Sirene; 56. L.S.; 58. Rem; 59. H.S.; 60. Wedde; 61. Raahe; 64. Re; 65. Para; 66. Paars; 67. Do; 69. Musli; 70. De; 71. Laks; 73. Sul; 75. Etsen; 76. Re; 77. Sara.

VERTIKAAL: 2. Af; 4. Z.n.; 5. Gebaar; 6. sera; 8. Apollo; 10. Lepra; 11. Eros; 12. Pet; 13. En; 15 Ar; 17. Tarwe; 20. Birmingham; 22. Os; 24. Sara; 25. Paneermeel; 27. Rio; 29. TL; 31. Adrem; 32. Eed; 34. Troef; 37. Beker; 39. Elf; 41. Egard; 43. Rem; 47. Eis; 48. Aida; 49. Keeper; 50. Oeral; 51. Alaska; 53. Eer; 55. Serie; 57. S.H.; 60. Wals; 62. Aras; 63. E.D.; 65. Pst; 68. Os; 72. Sr.; 74. Ui.

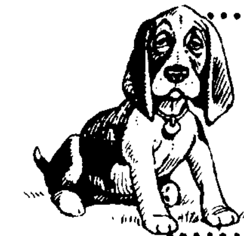
WILLEMSTAD — Afgelopen zaterdag vond de finale plaats van de voordrachts- wedstrijd. Leerlingen van de Dr. Albert Schweitzerschool en de Marnixschool namen het tegen elkaar op. De jury kwam uiteindelijk tot de volgende waardering:

Klas 1 en 2: eerste plaats voor Ray Webster (Marnix), tweede Ingebritt vd Huls en derde Inge Kateman (beiden Schweitzer).

Klas 3 en 4: eerste plaats voor Ingmar Schnitzler, tweede Paolo Manotas en derde Roderic Ledeboer (allen van Schweitzer).

Klas 5 en 6: eerste plaats voor Sensie Mourik (Marnix), tweede Niels Post en Otmar Martina (beiden van Schweitzer).

Op de foto De winnares van de hoogste klassen, Sensie Mourik in actie.

Recept van Bunchi Romer

Lumitu ku ehember

Mester di:

2 kuchara di binager blanku
2 kucharita di suku
salu
1 kuchara di ehèmber, kaská i slais fini
1 liber di lomitu
2 kuchara di sherry (seku)
2 kuchara di maisena
1 kucharita di soya
3 kuchara di zeta dushi
½ promenton kòrá - ½ bèrdè, kòrtá no muchu chikí
1 siboyo pareu, kòrtá manera e promentonnan
3 siboyo largu, kòrtá na pida pida; bèrdè ku blanku ku tur.

Moda di prepará:

1. **Kombiná e binager den un kònchi di glas, ku e suku i e salu. Drei e bon pa e suku dirti tur tur. Brua e ehèmber aden i lag'é para mas o ménos mei ora; drei e de bes en kuando.**

2. **Slais e lomitu fini fini, no kòrt'é na blòki. Kombiná sherry, maisena i soya den un otro kònchi e laga e lomitu para mas o ménos mei ora den e sous; drei de bes en kuando.**

3. **Keinta zeta kayente kayente i hasa e pida pida lomitunan. Mira pa nan tur haña zeta pareu. Hasa e lomitu dor di drei nan ku un fòrki den e zeta kayente. Mas o ménos 1 a 2 minüt pa kada tanda.**

4. **Den e zeta ku a hasa e lomitu, ta "stir fry" e berduranan un ratu (1 min.)**

5. **Buta e lomitu huntu ku e berduranan i basha e marinade di e lomitu i e kombinashon di ehèmber aden.**

6. **Laga e sous kushiná bira diki i sirbié unbes.**

KIESKEURIG

Apothekers-assistent

Apothekerassistent is een veelzijdig beroep waarbij je veel in contact komt met mensen. Samen met collega's vorm je een team en verzorg je alle werkzaamheden in een apotheek. Enkele daarvan zijn: zelf maken van medicijnen, zoals zetpillen, poeders, drankjes, zalven, enz., aan patienten medicijnen verstrekken en informatie geven die ze nodig hebben, en vervolgens voorraadbewaking van alle artikelen die in de apotheek aanwezig moeten zijn.
Daarnaast heb je administratieve taken zoals in- en verkoop en de patientenadministratie.

EISEN

Als assistente werk je zowel individueel als in groepsverband met mensen. Je moet je dan ook kunnen aanpassen aan de meest uiteenlopende situaties, soepel met mensen kunnen omgaan, terwijl je je de ellende, die je vaak aantreft, niet persoonlijk moet aantrekken.
Het praktisch werken stelt hoge eisen. Je moet geconcentreerd en nauwkeurig zijn. Je moet zelfstandig en betrouwbaar kunnen werken.

OPLEIDING

Er zijn twee opleidings-mogelijkheden voor deze richting. De eerste is een dagopleiding die gegeven wordt aan scholen voor Middelbaar Dienstverlenings- en Gezondheidsonderwijs, MDGO. De minimum toelatingseis is MAVO met een van de vakken natuurkunde, scheikunde, biologie of wiskunde.
De opleiding duurt drie jaar. Als onderdeel van de studie loop je stage. Dat begint al in het eerste jaar. In het tweede en derde jaar wordt dat aantal opgevoerd.
Na iedere stageperiode ga je terug naar school waar je onder andere de stageverslagen moet bespreken met de docenten.

Tijdens de opleiding krijg je een aantal algemene vakken en beroepsgerichte vakken.
Bij de algemene vakken krijg je informatica, gezondheidskunde, scheikunde, natuurkunde en Nederlands. Tot de groep van beroepsgerichte vakken horen het bereiden en afleveren van medicijnen, farmaceutisch rekenen en geneesmiddelenkennis. Je leert er over geneesmiddelen en over de eisen waaraan een recept moet voldoen, en welke informatie ja aan patienten moet kunnen geven.

Tijdens de opleiding zul je, verspreid over de laatste twee jaar, toetsen afleggen in het kader van het examen. In sommige vakken wordt aan het einde van het derde jaar een centraal examen afgenomen. Daarna mag je jezelf APOTHEKERS-ASSISTENT noemen.
De KNMP, Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, erkent dit diploma.
Na het behalen van je diploma kun je de voortgezette opleiding volgen. Deze duurt één à anderhalf jaar. Als apothekers-assistent kun je werkzaam zijn in apotheken. Maar ook in ziekenhuisapotheken, de farmaceutische industrie en farmaceutische groothandel.
MDGO-scholen vind je overal verspreid in Nederland. Voor meer informatie kun je daar terecht.

PEDRO CASIMIRI

Postzegels

IN HET VORIGE arftikel vertelde ik u het een en ander over de Posterijen van de Duitse Bondsrepubliek, die in een poging de verkoop van toeslagzegels weer op peil te brengen zich rechtstreeks tot de jeugd wendden door op de kinder- zegels of Jugendmarken ditmaal een viertal pop- idolen ten tonele te voeren. Enkele jaren geleden hebben de Posterijen van Groot Brittannië zich ook eens aan een soortgelijke stunt gewaagd. Weliswaar gaat het bij deze Britse emissie niet om toeslag- zegels, maar het element om de verkoop van Britse zegels aan thematische filatelisten op te vijzelen is overduidelijk aanwezig.

Op 8 oktober 1985 verscheen in Engeland de bijzondere frankeer- serie : "De Groten van de Britse Film". Nu zijn de verzamelaars van het thema Film in de Wereld van de Postzegel niet bepaald dik gezaaid, maar zowel de keuze van de afgebeelde personen als de stijlvolle afwerking van de zegels zijn zonder meer verkoop- bevorderend. Achtereen- volgens krijgt u te zien: Peter Sellers (17 pence), David Niven (22 p.), Charles Chaplin (29 p.), Vivian Leigh (31 p.) en Alfred Hitchcock (34 p.).

Peter Sellers, geboren op 8 september 1925 te Southsea, was achtereen- volgens akteur, varieté- artist, vaste gast in de B.B.C.- programma's en uiteindelijk filmster. Zijn bekendheid buiten Engeland dankt hij aan zijn optreden in de films: The Ladykillers (1955), The mouse that roared (1959) en Dr. Strangelove (1963). Vooral echter zijn rol als inspekteur Clousot in de verschillende Pink Panther-films maakte Peter Sellers tot een wereld- beroemdheid in de tijd, dat de televisie nog min of meer in de kinderschoenen stond.

De afbeelding op de zegel van 17 pence is vervaardigd naar een foto van Bill Brandt. James David Graham Niven, geboren op 1 maart 1910 te Abington, volgde een militaire opleiding, was werkzaam in Canada en in de U.S.A. en belandde in 1935 bij de film- industrie. De Tweede Wereldoorlog bracht hij wederom in militaire dienst in Europa door. Na afloop hiervan keerde David Niven naar de U.S.A. terug, waar hij in diverse Amerikaanse films optrad. David Niven staat bekend als de ver- persoonlijking van de Engelse "gentleman". Zijn beste films zijn: Separate tables (1958), Around the world in 80 days (1956) en The Guns of Navarone (1961).

AFBEELDING

De afbeelding op de zegel van 22 pence is vervaardigd naar een foto van Cornel Lucas. Over Charles Spencer Chaplin, geboren op 16 april 1889 te Londen, behoeft weinig geschreven te worden. Het beeld van de kleine man met de bolhoed, met de snor en met de wandelstok, die in een ontwapende onschuld optornt tegen de boze wereld van geld en macht, is tot in onze dagen wereldberoemd.

Op 24-jarige leeftijd vestigde Chaplin zich in de U.S.A. In 1952, nadat hij slaags was geraakt met de fervente communisten- jager Mc Carthy, verliet hij de Verenigde Staten en vestigde zich in Zwitserland. Enkele bekende films van Charles Chaplin zijn: The gold rush (1925), The circus (1928), City Lights (1931), Modern times (1936) en The great dictator (1940). De afbeelding op de zegel van 29 pence is vervaardigd naar een foto van Lord Snowdon.

Vivian Leigh werd op 5 november 1913 te Darjeeling geboren als Vivian Mary Hartley. Zij was indertijd bekend als toneelaktrice en als filmster. Hoogtepunten in haar toneelcarrière waren de rol van Cleopatra in Shapkespeare's drama, van Sabina in The skin of our teeth en van Blance in A streetcar named Desire. Bij de film speelde zij de titelrollen in Anna Karenina en in Lady Hamilton. In de beroemde filmcreatie Gone with the wind (1939) was zij de onvergetelijke hoofdrolspeelster Scarlet O'Hara. Vivian Leigh overleed op 8 juli 1967 te Londen.

De afbeelding op de zegel van 31 pence is vervaardigd naar een foto van Angus Mc. Bean. Alfred Hitchcock, geboren op 13 augustus 1899 te Londen, begon zijn filmcarrière in Engeland in 1926, maar vestigde zich in 1939 te Hollywood. Hij verwierf daar de bij- en erenaam "Master of Suspense" vanwege zijn gave de spanning in zijn films tot ongekende hoogte op te voeren.

Ook niet onopgemerkt bleef zijn gewoonte om in zijn eigen films kleine bijrollen te vervullen. Tot de bekendste Hitchcock-films behoren: The man who knew too much (1934), Strangers on a train (1951), The wrong man (1957) en The birds (1962).

De foto van de 34 pence-zegel is afkomstig van Howard Coster.
(wordt vervolgd)

M. ARVIS

NARCOLEPSIE

IN 1880 BESCHREEF de Franse dokter Gelineau een heel vreemd ziektegeval. Een van zijn patiënten, een 38 jarige handelaar in wijnvaten, werd overdag voortdurend overweldigd door niet te keren aanvallen van slaap. Dat gebeurde dan op alle mogelijke en vooral onmogelijke momenten: midden in een zin, die hij dan plotseling afbrak, of tijdens de maaltijd en dan viel het bestek kletterend op zijn bord.

EMOTIES

Maar het allervreemdste was nog dat hevige emoties een bizarre uitwerking op hem hadden. Die verlamden hem. Letterlijk. Lachen, geluk bij kaarten, verliefdheid (de spanning van zou ze wel, zou ze niet?) gaven hem een 'plotselinge slapte in de benen, alsof ze onder hem vandaan zwabberden'. Mensen dachten dan dat hij dronken was, of anders wel een ongelikte beer.

Gelineau noemde het rare ziektebeeld 'narcolepsie'. Nu dut iedereen wel eens weg, maar dat gebeurt nooit zo abrupt. Bovendien worden narcoleptie- patiënten ook geteisterd door een niet aflatende slaperigheid, alsof ze nachtenlang niet naar bed zijn gegaan. "Overdag ben ik een plant", aldus een patiënt.

KATAPLEXIE

Echt kenmerkend voor narcoleptie is die rare verlamming, ofwel kataplexie, die optreedt bij heftige emoties, een verschijnsel waarvan zeventig procent van de patiënten last van heeft. Maar dat niet alleen. De ziekte kan nog spookachtiger uitpakken dan Gelineau al dacht. Het kan een narcoleptie- patiënt overkomen dat hij bij het inslapen ineens merkt dat hij geen vin meer kan verroeren. Praten gaat ook niet. Deze slaapverlamming, die ook bij ontwaken voorkomt, is voor de patiënt uiterst angstaanjagend.

Bij zo'n 65 procent van hen komt bij inslapen en ontwaken ook hallucinaties voor. Men hoort stemmen, ziet vreemde dingen, of angstaanjagende personen. Een patiënte zag altijd een inbreker. "Pak hem" schreeuwde ze dan tegen haar echtgenoot. "Die springt dan uit bed, tuigt de inbreker af, en dan is alles voorbij". Een dubbele nachtmerrie, je ontwaakt en dan begint hij pas.

14.000 LIJDERS

Men schat — maar zeker weten doet men niet — dat tegen de 14.000 Nederlanders aan narcoleptie lijden. Je zou dus denken dat deze opvallende ziekte, die net zo veel voorkomt als multiple sclerose, erg bekend is. Dat is niet zo, zelfs artsen weten er nauwelijks wat van af: het kan jaren duren voordat ze de juiste diagnose stellen. Toch is de belangstelling van medische zijde groeiende en komt men over deze nog raadselachtige ziekte steeds meer te weten. Narcolepsie is een bezit voor het leven, een op duistere wijze erfelijke kwaal, die meestal tussen het vijftiende en vijfentwintigste levensjaar voor het eerst zijn kop opsteekt.

Vast staat dat het geen psychische afwijking is. Men houdt het erop dat een onbegrepen defect ergens in de hersenen het slaappatroon in de war heeft gebracht.

REM-SLAAP

De meeste mensen vallen normaal in een droomloze diepe slaap, die na een minuut of tachtig wordt afgewisseld door de zogenaamde REM-slaap. In die REM-slaap verslappen onze spieren en wordt, wekproeven wezen dat uit, heel levendig gedroomd. Dit herhaalt zich in de nacht een keer of vier, waarbij de REM-slaap hooguit twintig procent van de totale slaap bedraagt.

Maar narcolepsie patiënten vallen gelijk in die REM-slaap, vandaar dat net op de grens van waken en slapen de slaapverlamming kan toeslaan, of anders de spookachtige gestalten van een bij volle bewustzijn gedroomde droom. Bovendien slapen ze door een overmaat aan REM-slaap raar genoeg wel lang, maar weinig rustgevend. Vandaar die niet te stuiten slaperigheid overdag.

WAKEND SLAPEN

Nog iets. Bij normale mensen sluiten REM-slaap en waken elkaar uit: je kunt niet tegelijk waken en slapen. Bij deze patiënten schijnt dat wel te kunnen; ze kunnen wakend verschijnselen van die REM-slaap vertonen en dat zou dan weer die rare verlamming bij emotionele toestanden kunnen verklaren.

Wat daaraan te doen? Het is erg belangrijk dat de dokter de juiste diagnose stelt, want er zijn veel afwijkingen die op een afstandje op narcolepsie lijken en bovendien: heb je narcolepsie dan zit je je leven vast aan het slikken van behoorlijk krachtige medicijnen. Goed, de diagnose is gesteld, wat dan? Wat de niet te stuiten slaperigheid en de slaapaanvallen een paar uur kan keren is een dutje op een strategisch moment.

EFFECT

Amfetamine- preparaten zoals Ritaline (bij junks beter bekend als 'speed') hebben hetzelfde effect, maar die halen weer niets uit tegen kataplexie (die verlamming bij lachen), slaapverlamming en hallucinaties. Daar helpen weer medicijnen tegen die ook wel worden gebruikt bij depressieve patiënten en de REM-slaap onderdrukken.

THERAPIE

De therapie met medicijnen is lang niet volmaakt, en helpt bij een aantal patiënten zelfs helemaal niet. Er zijn nieuwe middelen in aantocht, 'veelbelovende' medicijnen natuurlijk, maar of die ook echt wat uithalen zal de toekomst moeten leren.

Narcolepsie is een manier van leven. Geen leuk leven. Niemand kent de kwaal en op veel begrip van de 'medemens' hoeft de narcolepsie- patiënt niet te rekenen. Hij, of zij natuurlijk, gaat al gauw door voor gestoord, gek, lui, ongeïnteresseerd of simulant. Hij maakt minder promotie, wordt eerder ontslagen, is eerder gescheiden.

Vier jaar geleden hebben een aantal patiënten de koppen bij elkaar gestoken en de Nederlandse Vereniging voor Narcolepsie opgericht. Een uiterst actieve club. Voornaamste doel: het bevorderen van de bekendheid van deze ziekte bij het publiek, en niet in de laatste plaats bij de artsen. Verder zijn ze bezig met het inventariseren van de medische deskundigen, zodat, op aanvraag, narcolepsie- patiënten direct bij een deskundige dokter terecht kunnen. Dat voorkomt jarenlang medisch winkelen.

SPORT AGENDA MALTA AMSTEL

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Maduro Plaza)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL (AA-klasse)
20.00 uur Wild Cats vs Sta. Rosa Indians - SDK.

ATLETIEK
Atletismo escolar (basico) - Stadion Suffisant.

LITTLE LEAGUE
10.00 uur Cindu vs Marchena; 12.00 uur Coca Cola vs Libby's; 14.00 uur Pinocchio vs A.B.N.; 16.00 uur C.W.P. vs Fria - Little League Ballpark.

SENIOR LEAGUE
10.00 uur Mas. Prod. vs A.B.N.; 12.00 uur Kodela vs Kodak; 14.00 uur Pet Care vs M. Kennedy; 16.00 uur Libby's vs Malta Amstel - Don Nicho Hurtado.

VOLLEYBALWEDSTRIJD
strand Seaquarium.

VOETBAL
10.00 uur Knockout- toernooi van Victory Boys te Zapateer.

TENNIS TOERNOOI
14.00 uur finales Angelo 2 jeugdtennis - banen CSC Damacor.

TIRU (kopa rotativo pistol di aire)
10.00 uur a.m. - S.W.R.C. Suffisant.

ZONDAG
SPEURTOCHT
12.30 uur Radio Korsou FM Sedreko - Hoffie Biesheuvel.
(aanvang speurtocht om 08.30 uur Emmastad (voor praktijk dokter Abdala).

ATLETIEK
10.00-17.00 uur wedstrijden voor jong en oud - stadion Suffisant.

VOETBAL
10.00 uur knockout- toernooi van Victory Boys te Zapateer.

VOLLEYBALWEDSTRIJD
strand Seaquarium.

SENIOR LEAGUE
10.00 uur Kodela vs M. Kennedy; 12.00 uur Ennia vs Zwitsal; 14.00 uur Kodak vs A.B.N.; 16.00 uur Marchena vs Malta Amstel - Little League Ballpark.

BASEBALL (AA-klasse)
10.30 Gr. Kwartier vs Royal Scorpions - SDK.

KAMPEONATO F.F.K.
16.00 uur Deportivo Sta. Rosa vs Hubentut Korsou; 18.00 uur Undeba vs Scherpenheuvel - SAM.

TIRU (kopa rotativo rifel di aire)
9.00 uur a.m. - S.W.R.C. Suffisant.

*****

BOKSEN / PARIJS — De Fransman Thomas 'Tex' Nkalankete heeft in Parijs zijn Europese bokstitel in het licht vedergewicht met succes verdedigd. De kampioen, die zijn gordel voor de derde maal op het spel zette, won door interventie van de scheidsrechter in de zesde ronde van de Engelsman Lloyd Christie.

Morgen wordt laatste ronde gespeeld

Kasparov verslaat voor de derde maal Karpov

AMSTERDAM — Gari Kasparov blijft scoren in de schaakvierkamp in Amsterdam, zij het op een enigszins ongebruikelijke manier. Vrijdag, in de elfde en voorlaatste ronde, brak de op het ELO-record van De Amerikaan Bobby Fisher (2780) jagende wereldkampioen zijn vierde partij tegen zijn aartsrivaal na 612 zetten af in royaal gewonnen stand. Met twee pionnen meer in een dame-eindspel had hij Karpov totaal in de tang.

Er gebeurde echter iets vreemds. Om kwart over tien, toen de derde zitting zou beginnen, waren beide grootmeesters nergens te bekennen. Scheidsrechter Constant Orbaan opende de enveloppe en zette de klok van Kasparov in werking. Na enige tijd kwam de wereldkampioen binnen, deed een zet en liep vervolgens ijsberend rond in afwachting van Karpov. Deze verscheen echter niet. Navraag leerde dat Karpov in de overtuiging was, dat de partij niet 's avonds, maar de volgende morgen zou worden voortgezet. Nu het eenmaal zo gelopen was, gaf hij de hopeloos verloren partij alsnog op.

MINI-MATCH

Daarmee heeft Kasparov de mini-match tegen Karpov royaal gewonnen (3-1). De eerste ontmoeting tussen beide grootmeesters na de wereldtitelstrijd in Sevilla had voor Karpov niet dramatischer kunnen verlopen. Met wit bereikte hij niets, met zwart werd hij, alom bekend als 's werelds beste verdediger, in zijn geliefkoosde Caro-Kann op het verkeerde been gezet.

Kasparov had zich in Bakoe tot in de puntjes voorbereid en nieuwe winstwegen gevonden. Karpov kwam vermoeid in Amsterdam. Hij nam in tegenstelling tot de wereldkampioen geen pauze. Won direct na de match in Sevilla het Hoogovenstoernooi, kwam naar de Euwe-vierkamp en won vervolgens in Brussel het eerste wereldbekertoernooi. Inspanningen van de eerste orde, die de vice-wereldkampioen in de sterkste vierkamp ooit gespeeld, wellicht opbraken. De Moskoviet zat er flets bij, terwijl Kasparov uitgerust zijn weg ging.

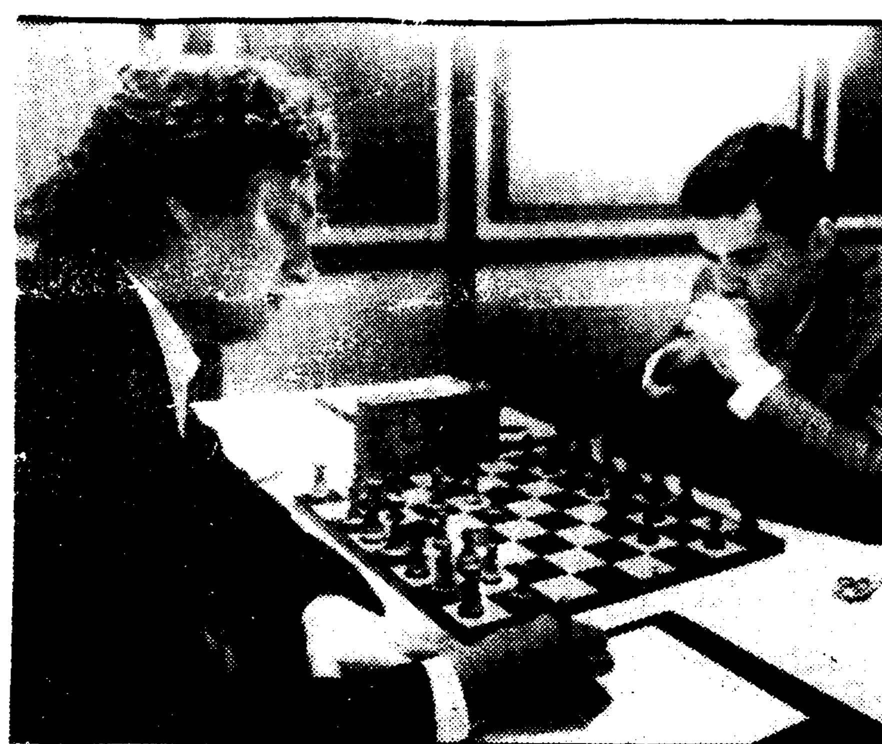
Het 128e treffen in drie jaar leek een salon-remise te worden, maar de stelling verscherpte zich in het verloop. Karpov verzwakte met zijn 22e zet (fxe6) zijn rochade-stelling, maar ook Pxe6 had wit in het voordeel gebracht (23. Df5, Pf8; 24. Lb3). Na 24 zetten zag de witte stelling er voortreffelijk uit. Zijn stukkenbatterij stond ideaal opgesteld voor de doorslaande aanval, maar Karpov vond voortdurende de best verdedigende zet. Kasparov stak veel tijd in de aanval en hield zwart met subtiele toren- en dame-manoeuvres strak aan de lijn.

Toch hield zwart zich staande. Ook na de eerste tijdcontrole. Pas bij het naderen van het zevende uur raakte Karpov vermoeid en maakte hij een beslissende fout. Na de toren-afruil had zwart de witte pion op de c-lijn moeten pakken om nog enig uitzicht op remise te houden. Toen hij dat naliet, sloeg de fitte Kasparov toe.

Timman en Van der Wiel sloten hun mini-tweekamp met een gelijkspel af (2-2). Timman won de eerste partij, Van der Wiel de tweede en de laatste twee eindigden in remise. Daar zag het vrijdag niet naar uit. Wederom kwam een uitgekouwde theoretische variant van het Spaans op het bord. Timman ging met zwart een remise-variant uit de weg en knoopte zichzelf bijna op. Van der Wiel offerde een kwaliteit voor een stuk en een pion voor een overweldigende aanval. Alle stukken stonden rond de geïsoleerde zwarte koning gegroepeerd en Van der Wiels opgave leek een kwestie van tijd. De Leidenaar kwam evenwel één tempo te kort. Timman vond het juiste tegengif en dwong met dame en toren wit tot eeuwig schaak.

Door de remise bleef Timman onder de vijftig procent-score, die hij aan zijn rating verplicht is, en naderde Van der Wiel zijn benodigde 3,5 punt tot op een halfje.

Met nog een ronde te gaan leidt Kasparov nu met 8,5 punt, gevolgd door Karpov met 5,5 punt. Timman heeft er vijf en Van der Wiel 3.

...GARI KASPAROV (rechts) in gedachte verzonken tijdens de schaakvierkamp in Amsterdam *in zijn partij tegen JAN TIMMAN...*

Kasparov-Karpov zet voor zet

AMSTERDAM — De laatste van de vier ontmoetingen tussen Kasparov en Karpov in de schaakvierkamp in Amsterdam is een overwinning geworden voor de wereldkampioen. Na aanvankelijk de partij te hebben afgebroken, kwam Karpov voor de derde zitting niet meer opdagen. Hij gaf de partij alsnog gewonnen.

Het verloop van deze partij was als volgt:

Wit: Kasparov
Zwart: Karpov

1.	e2-e4	c7-c6
2.	d2-d4	d7-d5
3.	Pb1-d2	d5xe4
4.	Pd2xe4	Pb8-d7
5.	Pe4-g5	Pg8-f6
6.	Lf1-d3	e7-e6
7.	Pg1-f3	Lf8-d6
8.	0-0	h7-h6
9.	Pg5-e4	Pf6xe4
10.	Ld3xe4	0-0
11.	c2-c3	e6-e5
12.	Le4-c2	Tf8-e8
13.	Tf1-e1	e5xd4
14.	Te1xe8 †	Dd8xe8
15.	Dd1xd4	De8-e7
16.	Lc1-f4	Ld6xf4
17.	Dd4xf4	Pd7-f8
18.	Ta1-e1	Lc8-e6
19.	Pf3-d4	Ta8-d8
20.	h2-h4	De7-c5
21.	Te1-e3	Dc5-d6
22.	Pd4xe6	f7xe6
23.	Df4-g4	Dd6-d2
24.	Lc2-b3	Kg8-h8
25.	Te3-e2	Dd2-d6
26.	g2-g3	a7-a6
27.	Kg1-g2	Td8-e8
28.	Te2-e3	Te8-e7
29.	Te3-f3	Te7-d7
30.	Dg4-h5	Dd6-e7
31.	Dh5-e5	Td7-d8
32.	a2-a4	b7-b5
33.	De5-e4	De7-c7
34.	Tf3-f4	c6-c5
35.	De4-f3	Dc7-d6
36.	a4xb5	a6xb5
37.	Tf4-f7	Td8-b8
38.	Tf7-a7	b5-b4
39.	Lb3-c2	b4xc3
40.	b2xc3	Dd6-e5
41.	Ta7-f7	Pf8-h7
42.	Df3-g4	Kh8-g8
43.	Tf7-e7	Ph7-f8
44.	Dg4-f3	c5-c4
45.	Lc2-e4	Kg8-h8
46.	Le4-c6	Pf8-h7
47.	Df3-f7	Ph7-f8
48.	Te7-e8	Tb8xe8
49.	Lc6xe8	Pf8-h7
50.	Le8-d7	Ph7-f6
51.	Ld7xe6	h6-h5
52.	Le6xc4	De5-e4 †
53.	Kg2-h2	Kh8-h7
54.	Df7-e6	De4-f3
55.	De6-e1	Pf6-g4 †
56.	Kh2-g1	Df3-c6
57.	Lc4-d3 †	g7-g6
58.	De1-e7 †	Kh7-h6
59.	Ld3-e4	Dc6-b6
60.	De7-f8 †	Kh6-h7
61.	Df8-f7 †	Kh7-h6
62.	c3-c4	Db6-a6
63.	c4-c5	

Zwart geeft op.

B-klasse tennisstrijd achter rug

ORANJESTAD — De B-klasse kampioenschappen van Aruba Lawn tennisbond zijn geeindigd. De finales in de vijf categorieën te bepalen kampioen (eerstgenoemde) en subkampioenen (laatstgenoemde) hadden de volgende uitslagen: **heren enkel:** Emile de Cuba — Jami Brokke 6-1, 6-3; **dames enkel:** Jo-Ann Every — Nataly Odrizynsky 6-3, 6-3; **heren dubbel:** Ling Wong John Hernandez — Onno van Romondt Cees Droogh 4-6, 7-6, 6-4; **dames dubbel:** Marla Ponson Cindy Arends — Andra Tromp Rita Wong 6-3, 7-5; **gemengd dubbel:** Ramiro de Cuba Angela Henriquez — Eric Ponson Adelaida Ponson 6-3, 7-5.

Goede start MeDeKo

Sportgeneeskunde krijgt eindelijk gerichte aandacht

WILLEMSTAD — De Stichting Sportgeneeskunde Curaçao heeft op 30 juni 1987 haar naam veranderd in Stichting Sportgeneeskunde Nederlandse Antillen.

Dit staat te lezen in het jaaroverzicht dat de stichting heeft uitgegeven. Hierin wordt op overzichtelijke wijze een opsomming gegeven van de activiteiten, welke zijn ontplooid in 1987.

Nadat in Januari van dat jaar een aantal personen in een vergadering besloten een dergelijke organisatie op te zetten, werd hieraan in februari gestalte gegeven door de officiële oprichting met statuten. Thans hebben zitting in het bestuur: de arts Jozef Snijder, voorzitter; Rudolph Hasetn, vice- voorzitter; Ranjit Persaud, lokale secretaris; arts Heny de Haan, secretaris buitenland, arts Henk van der Huls, penningmeester; de arts Gerald Booi en mevrouw Graciela Elhage als commissarisssen.

De belangrijkste doelstelling van de stichting is de sportgeneeskunde op de Antillen te bevorderen en te begeleiden. Men wil dit bereiken door wetenschappelijk onderzoek, het oprichten van een consultatiebureau voor de sportgeneeskunde, uitwisselen van informatie met gelijksoortige instanties in het buitenland en het organiseren van informatie-avonden.

REALISATIE

In het eerste jaar werden drie belangrijke aspecten gerealiseerd: erkenning door en aansluiting bij internationale organisaties; men heeft een internationaal congres georganiseerd en met heeft informatie verstrekt aan belanghebbenden.

Het Nederlands Antilliaans Olympisch Comité (NAOC) heeft de MeDeKo als de enige organisatie erkend op het gebied van de Sportgeneeskunde op de Antillen. Op wereldniveau werd men als lid geaccepteerd van de FIMS (Federation Internationale de Medecine Sportive). Ook werd men lid van de CoPaMeDe, de Confederacion Panamerikano de Medecina Deportivo.

Het op 21 november van het vorig jaar georganiseerde Congres voor de sportgeneeskunde in het Caribisch gebied, welke in het Holiday Beach Hotel & Casino werd gehouden, werd een onverdeeld succes. Het stond onder auspiciën van zowel de NAOC als het IOC. Er waren 87 deelnemers uit 11 landen aanwezig.

Onder de lokale informatie-activiteiten vallen onder andere de zeven pers-communiqués, de radio-praatjes, een acht weken durend informatie-programma op de televisie van een half uur per uitzending en een voordracht van de voorzitter over sportgeneeskunde op de Antillen tijdens een cursus voor trainers, welke werd georganiseerd door het NAOC.

In 1988 wil men de interne organisatie en het functioneren ervan optimaliseren, de banden met het NAOC steviger aanhalen, voorlichting geven over sport en voeding, met verschillende bonden om de tafel gaan zitten en informatie verstrekken over het voorkomen of genezen van blessures en deelnemen aan een congres in Colorado (Vst).

Na-competitie eredivisie

DEN HAAG — De uitslagen van de donderdag gespeelde wedstrijden voor de na-competitie in de eredivisie zijn:

FC Groningen - Willem II: 2-0 en VVV - FC Twente: 4-1.

De stand is nu:

1. FC Groningen	5 6	(6-4)
2. VVV	5 5	(6-5)
3. FC Twente	5 5	(7-8)
4. Willem II	5 4	(5-7)

Morgen wordt de laatste ronde gespeeld. Willem II is gastheer voor VVV en FC Groningen gaat bij FC Twente op bezoek.

VOETBAL/DEN HAAG — Zweden heeft zich geplaatst voor het voetbaltoernooi van de Olympische Spelen in Seoul. De ploeg kwalificeerde zich door in Eens Frankrijk met 2-1 te verslaan. Na de Sovjetunie en Joegoslavië is Zweden het derde land dat de eindronde in Seoul heeft bereikt.

Major League Baseball

NEW YORK — De uitslagen van de vrijdag gespeelde Mayor League zijn:

AMERICAN LEAGUE:
Cleveland — Milwaukee 6-3, Toronto — Chicago 4-3, Minnesota — Detroit 7-1, Texas — Kansas City 3-2, New York — Seattle 5-1, California — Baltimore 4-2, Oakland — Boston 3-2.

NATIONAL LEAGUE:
Chicago — Houston 3-2, Los Angeles — Montreal 5-2, San Diego — New York 2-0, Cincinnati — Pittsburgh 5-3, Philadelphia — San Francisco 5-2, St. Lous — Atlanta 5-2.

BOKSEN/ATLANTIC CITY — Mike Tyson, de door de drie grote wereld-boksbonden erkende wereldkampioen in het zwaargewicht, krijgt voor de verdediging van zijn titel op 27 juni in Atlantic City tegen zijn Amerikaanse landgenoot Michael Spinks een minimum beurs van $17 miljoen (bijna 34 miljoen gulden). Voor Spinks wacht tenminste $13,5 miljoen.

0-0-0-0-0

VOETBAL / LONDEN — In Engeland zijn de eerste promotie - degradatie wedstrijden om een plaats in de hoogste afdeling gespeeld. De uitslagen zijn: Middlesbrough - Chelsea: 2-0; Bristol City - Walsall: 1-3; Swansea - Torquay: 2-1.

Geen wind tijdens Europese toer

Windsurf-profs naar Caribisch gebied

WILLEMSTAD — De professionele windsurfers hebben in Europa hun wedstrijden gevaren. Of beter gezegd, niet gevaren. Gebrek aan wind was er de oorzaak van dat slechts tien procent van de races gevaren konden worden.

Zowel voor de deelnemers als de organisatoren moet het een nachtmerrie zijn geweest in Europa. Tijdens de wedstrijden voor de Wereldcup 88, welke werden gevaren in Scheveningen (Nederland), Sylt (West-Duitsland) en Les Sables (Frankrijk), bleef de wind veelal onder het vereiste minimum.

De komende weken verhuist men naar het Caribisch gebied, waar ook drie series wedstrijden moeten worden gevaren. Men start in Aruba, gaat vervolgens door naar Curaçao (12 juni) en beëindigt de serie in Puerto Plata, in de Dominicaanse Republiek. In totaal kan men hier zo'n $100.000 verdienen.

Thans gaat bij de heren de Spanjaard Bjørn Dunkerbeck aan de leiding. Hij wordt gevolgd door de Zweed Anders Bringdall. De verrassend goed zeilende Australiër Phil McGain is derde.

Voor het evenement op Curaçao hebben zich thans 137 windsurfers ingeschreven, waaronder 82 professionele heren. De lokale windsurfers die zich voor dit kampioenschap hebben ingeschreven moeten op 9 juni hun pas en informatiemap afhalen bij het Regattabureau in het Princess Beach Hotel. Dit kan tot 21.00 uur.

... een foto van de professionele surf-strijd in Scheveningen. De Hawaiiaan DAVID KALAMA oefent op de branding van Scheveningen. Men moest in de Zuid-hollandse badplaats vijf dagen wachten voordat er voldoende wind voor een officiële wedstrijd was ...

Jaar-rapport Bevolkingsfonds Verenigde Naties:

Voortdurende groei wereld- bevolking bedreigt milieu

GENEVE — Volgens het UNFPA, het Bevolkingsfonds van de Verenigde Naties, liggen de voorbeelden voor het oprapen. Zoals de familie Jit uit Lele (Nepal). Badahur Jit verdiende tot een jaar of tien geleden de kost als timmerman, met het maken van ploegen en karren. Maar er is zo fors gekapt in de heuvels rond Lele dat het timmerhout op raakte en de 41-jarige Badahur moest omzien naar ander werk. Voor zijn vrouw Santa betekent het dat zij tegenwoordig zeker vijf uur moet lopen om brandhout te halen, tegen vroeger een half uur. De oudste zoon van de Jits is op zoek naar werk naar de hoofdstad Kathmandu verhuisd.

Badahur Jit zit eigenlijk in hetzelfde schuitje als Arne Olsson uit het Zweedse Gothenburg en Joseph Mutiso uit de Kenyaanse hoofdstad Nairobi. Olssons broodwinning als boseigenaar wordt op den duur bedreigd door de zure regen. Nu al moet hij jaarlijks meer bomen kappen dan goed is voor het voortbestaan van het bomenbestand. Joseph Mutiso is verhuisd naar Nairobi waar hij werkt als onderhouds- monteur op de internationale luchthaven, omdat de grond van zijn familie in zijn geboorteplaats Machokos niet voldoende inkomsten opleverde om hem en zijn gezin te onderhouden.

Het UNFPA voert de drie mannen met hun gezinnen op in het onlangs verschenen jaarverslag over 1988 om te laten zien hoe nauw de relatie is tussen bevolking en milieu. In het rapport ("safeguarding the future") waarschuwt UNFPA- directrice Nafis Sadik ervoor dat de alsmaar groeiend wereldbevolking het milieu bedreigt en daardoor haar eigen toekomst op het spel zet. Mevrouw Sadik maakt zich het meest zorgen over de ontwikkelings- landen, die het hardst groeien terwijl dat gezien de armoede juist ongewenst is.

De problemen liegen er volgens het UNFPA niet om. Jaarlijks gaat er elf miljoen hectare tropisch regenwoud verloren en 26 miljoen ton aan vruchtbare grond. De hoeveelheid grondwater neemt af omdat er veel meer wordt opgepompt dan er op natuurlijke wijze wordt geproduceerd. De woestijn rukt op en ook de verstedelijking neemt toe. De verwachting is dat het in het jaar 2.000 zeker de helft van de wereldbevolking, ofwel drie miljard mensen, in steden zal wonen. Daarvan woont dan weer twintig procent in "mammoetsteden" van minstens vier miljoen inwoners, die zich voor het merendeel in de derde wereld bevinden.

Volgens de VN- organisatie is het dan ook zaak maatregelen te treffen om de bevolkings- groei af te remmen en de bevolking meer te spreiden. Daarbij moeten de industrielanden hun handen uit de mouwen steken en niet alleen maar toekijken hoe de ontwikkelings- landen deze schijnbaar onoplosbare problemen aanpakken. Immers zijzelf zijn ontsnapt aan armoede en bevolkingsdruk door te industrialiseren. De keerzijde van de medaille is wel de milieuvervuiling die in de westerse wereld wijdverspreid is als gevolg van het gebruik van riskante technieken.

SCHONER

Vandaar dat de industrielanden in de ogen van het UNFPA een dubbele verantwoordelijkheid hebben: om nieuwe en veiligere technieken te gebruiken en de derde wereld te helpen bij het opbouwen van een "schone" industriële sector. Op het ogenblik worden ouderwets produktie- methoden noodgedwongen in ontwikkelings- landen gebruikt, met alle gevolgen van dien voor het milieu. Het is echter een kostbare zaak om over te stappen om moderne methoden. Het UNFPA heeft uitgerekend dat het de exportindustrie in de derde wereld 5,5 miljard dollar zou kosten om te voldoen aan de Amerikaanse milieunormen uit 1980.

Er zijn landen die erin zijn geslaagd om de bevolkingsgroei aan banden te leggen. De inkomens- verschillen tussen rijk en arm zijn minder groot, meer mensen kunnen lezen en schrijven, het sterftecijfer onder kinderen is lager, de voedselsituatie beter en de toestand in het algemeen is redelijk stabiel. In dat soort landen wordt zorg besteed aan de ontwikkeling van het platteland en wordt geprobeerd de ongebreidelde groei van de steden een halt toe te roepen.

Het UNFPA wijst erop dat in deze landen vrouwen beter geschoold zijn, langer op school blijven en op latere leeftijd trouwen. Zij krijgen minder kinderen maar verliezen er ook minder. De VN-organisatie wijst dan ook op de belangrijke rol van vrouwen bij het beperken van de bevolkings- aanwas en het beheer van het milieu. Vrouwen hebben meestal een dubbele taak omdat zij het huishouden runnen en kostwinnaar zijn. In ontwikkelingslanden merken zij het als eersten als hun natuurlijke omgeving wordt bedreigd.

VROUWEN

Vooral in Afrika, en in mindere mate in Azië en Latijns- Amerika zijn het vrouwen die het milieu beheren doordat zij voor de voedsel- produktie zorgen en brandhout en water halen (en daarvoor soms dagen onderweg zijn). Kinderen zijn hun steun en toeverlaat, een van de redenen dat gezinnen in gebieden zoals vlak ten zuiden van de Sahara kinderrijk zijn. Anderzijds belast deze gestage bevolkingsgroei, van soms meer dan drie procent per jaar, het milieu.

De economische waarde van de onbetaalde arbeid van vrouwen staat nergens te boek en is onzichtbaar, maar wordt door het UNFPA geschat op vier biljoen dollar (vierduizend miljard dollar) per jaar. Het UNFPA gaat er van uit dat in Afrika vrouwen 75 procent van de produktie voor hun rekening nemen, In Azië ongeveer 50 a 60 procent en in Latijns- Amerika 30 procent. Ook deze informatie is nergens terug te vinden, ook al omdat door vrouwen verricht werk niet als zodanig wordt erkend.

Het zijn ook vaak vrouwen en kinderen die het meest te lijden hebben van een achteruitgang van de natuurlijke omgeving. Volgens het UNFPA ging aantasting van het milieu vooraf aan de hongersnood in Etiopië en de opmars van de woestijn ten zuiden van de Sahel- landen. Het worden "milieu- vluchtelingen", zoals de organisatie hen omschrijft, die een onderkomen zoeken in vluchtelingen- kampen aan de rand van steden.

MILIEU-VLUCHTELING

Het UNFPA gebruikt de term van milieu- vluchtelingen ook voor de miljoenen plattelandsbewoners die naar de stad verhuizen om een beter bestaan op te bouwen, maar ook om de armoede te ontvluchten. Zo is de onstuimige groei van de Filipijnse hoofdstad Manila in de jaren '70 voor een groot deel toe te schrijven aan de toevloed van migranten. Over de precieze aantallen durft de VN- organisatie geen uitspraken te doen, maar vaststaat dat in de eerste helft van de jaren '70 zeker tien miljoen Afrikanen gedwongen door de honger hun geboortegrond hebben verlaten en naar sloppenwijken in steden of kampen aan de rand van steden zijn verhuisd.

Het lot van de "milieuvluchtelingen" is in de steden vaak niet veel beter dan waar zij vandaan kwamen. Een onderzoek uit 1985 onder straatbewoners van Bombay wees uit dat bijna de helft weliswaar betaald werk had, maar ver onder het minimumloon verdiende. Tweederde van de mannen en alle vrouwen verdienen omgerekend nog geen 3,50 gulden per dag. Dat was niet eens genoeg om een behoorlijke woning te kunnen betalen. De meesten leefden in schamele onderkomens op straat, op de slechtste plekken van de stad zoals in de buurt van vuilnisbelten, aan de oever van vieze rivieren en op steile hellingen.

RIO DE JANEIRO

Rio de Janeiro staat ook model voor een uit haar krachten gegroeide stad. Tweederde van de sloppenwijken (Favela's) in deze Braziliaanse stad, waar drie miljoen mensen wonen, ligt aangeplakt tegen steile hellingen rond het centrum. Een officieel onderzoek wees vorig jaar uit dat minstens 1,5 miljard gulden nodig zou zijn om elementaire verbeteringen door te voeren. Daarbij komt dat de door de bebouwing kaalgeworden hellingen onveilig zijn en bij stortregens woningen worden weggespoeld. Vorig jaar februari kwamen in Rio 275 mensen om het leven en werden 20.000 dakloos, meest sloppenbewoners, als gevolg van aardverschuivingen na dagenlange regenbuien.

Het UNFPA heeft in vorige jaarrapporten erop gewezen hoe snel de wereldbevolking groeit. In het jongste rapport staat dat er elke twaalf jaar een miljard mensen bijkomen, net zoveel als China momenteel aan inwoners telt. Dat betekent dat er elke minuut 150 baby's worden geboren, elke dag 220.000 en elk jaar ruim 80 miljoen. Ter vergelijking: Nederland telt ongeveer 14,5 miljoen inwoners. De verwachting is dat de wereldbevolking in het jaar 2000 zes miljard zielen zal tellen en in 2025 acht miljard. Over 100 jaar zullen het er volgens het UNFPA vergele[...] met nu twee keer zoveel zij[...] wel tien miljard.

DERDE WERELD

De bevolkingsgroei doet [...] voornamelijk voor in de d[...] wereld. Tussen 1950 en 1[...] groeide de bevolking in de in[...]trielanden van 800 miljoen [...] 1,2 miljard mensen, terwijl i[...] ontwikkelings- landen sp[...] was van dan een verdubbel[...] van 1,7 tot 3,7 miljard men[...] Die groei is vooral toe te sc[...]ven aan een verbetering va[...] gezondheidszorg waardoor [...] sterftecijfer onder zuigelin[...] flink is afgenomen en de ge[...]delde levensduur langer is [...] worden. Deze successen, al[...] het UNFPA, vormen juist w[...] een bedreiging voor de toeko[...] omdat sommige landen deze [...] gebreidelde bevolkings- gr[...] niet aankunnen.

In Kenya bijvoorbeeld ligt [...] jaarlijkse groeipercentage [...] vier, waardoor een verdubbel[...] van het aantal Kenyanen [...] veertig miljoen in 2005 val[...] verwachten. Dit betekent w[...] dat er steeds minder land [...] schikbaar is, omdat het st[...] meer worden opgesplitst. V[...]gens het UNFPA had elke Ke[...] aan in 1969 0,4 hectare grond [...] zijn beschikking. Dat is nu [...] helft. Arme boeren worden [...]dwongen marginale ofwel n[...]welijks rendabele gronden te [...] bouwen, die er alleen maar [...] achteruitgaan, of verhuiz[...] maar naar de stad. Vergele[...] met 1950 telde de hoofdstad N[...]robi in 1979 zes keer zoveel in[...]ners. Beperking van de bev[...]kingsgroei is een van de prio[...]teiten van de Kenyaanse re[...]ring.

Gevluchte journaliste uit Colombia:

'Iedereen in mijn land nu doelwit'

AMSTERDAM — "Ik ben maar een eenvoudige journaliste uit Colombia, die zich iets aantrekt van de problemen in dit land en die zoals zovele andere landgenoten plotseling op een dodenlijst blijkt te staan. Ik behoor tot geen enkele partij. Ik kies slechts partij voor al mijn landgenoten wie het recht op leven wordt ontzegd".

Dit zegt de 44-jarige Ligia Riveros in een vraaggesprek met het ANP. De journaliste is een van de duizenden Colombianen die onlangs het doelwit zijn geworden van een sinistere militaire terreurcampagne in dit Zuidamerikaanse land. Zij is een van de weinigen die de dood te snel af waren en het land konden ontvluchten. Sinds enige maanden woont zij "in ballingschap" in Madrid. Zij was in Nederland op uitnodiging van Amnesty International dat momenteel een internationale campagne over Colombia voert.

Veel collega's en kennissen van Riveros hadden minder geluk. Dr. Hector Abad Gomez, voorzitter van de onafhankelijke Colombiaanse mensenrechten- organisatie CDDH, werd op 25 augustus vorig jaar neergeschoten nadat hij in Medellin een wake had bijgewoond. De wake was voor de eerder die dag vermoorde voorzitter van een plaatselijke lerarenbond. Riveros vertelt dat de twee op dezelfde dodenlijst stond als zij.

PROTEST

Na deze aanslag is zij met onder meer Jaime Pardo Leal, de leider van de linkse Colombiaanse oppositiepartij UP, naar de regering gestapt om te protesteren tegen de steeds heviger wordende terreur van rechtse doodseskaders. Een paar maanden later werd Pardo Leal op beestachtige wijze vermoord. De angst dat zij nu aan de beurt zou komen, werd haar te veel. In november 1987 vluchtte zij het land uit naar Spanje.

De bedreigingen met de dood tegen Ligia Riveros begonnen eind 1986. Zij kreeg op haar huisadres in Bogota ineens talrijke "obscene brieven vol beledigingen en zware dreigementen". In die brieven werd haar verweten dat zij als journaliste interviews had gehouden met guerrillaleiders en dat zij de naam van het leger door het slijk had gehaald. De brieven waren ondertekend door de "organisatie ter verdediging van de institutie" (waarmee het leger wordt bedoeld).

Riveros werkt sinds 1979 voor het Colombiaanse blad Cromos, het oudste weekblad van Latijns- Amerika. Al gauw verwierf zij landelijke bekendheid met haar reportages over onderwerpen als martelen, clandestiene detenties, 'verdwijningen', maar ook over onderwijs, gezondheid en armoede in Colombia. Toen de vorige regering van president Belisario Betancur een staakt-het-vuren overeenkwam met de meeste guerrilla- bewegingen in het land, interviewde Riveros verscheidene guerrilla- leiders voor Cromos.

Zij ontving enkele nationale persprijzen wegens haar journalistieke moed en bewogenheid. Een van haar bekroonde artikelen heet "el que tortura, la paga" (wie martelt, moet daarvoor (schadevergoeding) betalen).

BEDREIGT

Riveros vertelt dat de bedreigingen tegen haar steeds erger werden. Haar huis werd geschaduwd. Onbekenden begonnen haar te achtervolgen om erachter te komen waar zij zo al naar toe ging, met wie zij contact had en hoe in het algemeen haar dagindeling was. Het bleek al gauw dat zij niet de enige was bij wie "vreemde onheilspellende dingen" gebeuren. Talrijke mensen in haar omgeving bleken door doodseskaders bedreigd te worden. Tientallen dodenlijsten met namen van artsen, docenten, kunstenaars, advocaten, journalisten, vakbondsleden, priesters en politici doken overal in het land op.

Volgens Riveros is de politieke onderdrukking in Colombia een "nieuwe fase" ingegaan. Niet alleen linkse oppositieleden worden door terreur getroffen, maar in toenemende mate ook critici van de strijdkrachten en zelfs burgers die niet onvoorwaardelijk achter de militairen staan. "Iedereen is nu verdacht", zegt hij. "Iedereen in Colombia is doelwit geworden".

De regering van Colombia schrijft de meeste politieke moorden toe aan doodseskaders, waarvan er minstens 140 zouden zijn. Deze mysterieuze bendes zouden volgens de autoriteiten bestaan uit burgers die geïdentificeerd noch gecontroleerd kunnen worden. Riveros zegt over bewijzen te beschikken die erop duiden dat de meeste moorden en "verdwijningen" worden uitgevoerd door politie en militairen op gezag van het militair opperbevel.

Zij laat een zeer recent geheim document zien van een voorlopig regeringsonderzoek naar de massamoord in maart op arbeiders op bananen- plantages in het noordwesten van Colombia. Het dossier, opgesteld door de geheime dienst DAS, is deze maand verschenen in het Colombiaanse weekblad Semana. In het document staat dat het leger betrokken was bij de massamoord.

WAAROM

Over de vraag hoe het komt dat Colombia een van de gewelddadigste landen ter wereld is, moet zij enige tijd nadenken. Dan schudt zij het hoofd en zegt: "duizenden mensen worden in mijn land vermoord. Waarom? Ik weet het niet. Ik weet niet waarom de regering niets doet aan de 'vuile oorlog' tegen de bevolking. Colombia is op papier een democratie.

"Het is zelfs een van de oudste democratieën van Latijns- Amerika. Onze grondwet is meer dan 100 jaar oud. Je zou zeggen, als iemand wetten overtreedt, moet hij worden gestraft. Maar zo gaat dat hier niet. Als wetten worden geschonden door de machtshebbers, is er geen sprake van democratie. Ik hoop dat ons land spoedig uit de spiraal van geweld komt. Daarvoor zijn politieke en sociale hervormingen nodig. U moet de toekomst echter niet al te somber inzien. Colombia heeft ook heel veel goede mensen".

WILLEMSTAD — Tijdens een zeer goed bezochte receptie van het advocaten- kantoor Promes, Van Doorne & Sjollema, op de patio van het Avila Beach, werd gisteravond afscheid genomen van mr J. Berkvens die terugkeert naar Nederland. Tevens kon men kennis maken met de nieuwe partner van het kantoor, mr M.R.B. Gorsira.

Voor deze gelegenheid waren de heren mr J. Glasz en mr R. Mörzer- Bruins van het kantoor in Nederland overgekomen.

Foto vlnr: mr Frank Promes, mr J. Glasz, de vertrekkende mr J. Berkvens, de nieuwe partner mr M.R.B. Gorsira, mr R. Mörzer- Bruins en mr D. van den Broek- Humphrey, partner van het advocaten- kantoor Promes, Van Doorne & Sjollema.

WASHINGTON — Niets bewijst dat de SU het verdrag heeft geschonden met de VS waarin de maximale kracht van de proeven met kernexplosies is geregeld, zo staat in een congres- rapport. Ook bestrijdt dit rapport een regerings- stelling dat de zg Corrtex methode beter is dan de door de SU gehanteerde seismische methode ter controle op de omvang der kern- proeven.

Helicopters voor grensbewaking

Honduras: Salvadoraanse guerrilla infiltreerde

TEGUCIGALPA — Bij een botsing tussen Salvadoraanse guerrilla- strijders en het Hondurese leger zijn zeventien guerrilleros omgekomen en raakten drie soldaten zwaar gewond.

Het treffen tussen de twee landen welke aan elkaar grenzen deed zich voor in de buurt van Marcala, een klein dorp op 140 kilometer te noordwesten van de Hondurese hoofdstad en op zestig kilometer van de grens tussen Honduras en El Salvador. Militairen en rebellen botsten in alle vroegte op elkaar.

HELI'S INGEZET

Sindsdien zijn Hondurese leger- helicopters ingezet voor de grens- bewaking om te voorkomen dat de guerrilla opnieuw Honduras binnen trekt vanuit El Salvador. De gewonde Hondurese militairen worden verpleegd op de luchtmacht- basis Palmerola waar de Amerikaanse luchtmacht een basis heeft op 65 km van Honduras.

Gezamenlijke patrouilles van leger en politie doorzoeken het gebied aan de grens met El Salvador op zoek naar de linkse guerrilla- strijders. Daarbij worden alle voertuigen uit het nabuurland evenals Salvadoraanse burgers geregistreerd en onderzocht. Men meent in Honduras namelijk dat het Farabundo Marti bevrijdingsfront van El Salvador bezig is met de voorbereiding van sabotage- acties in Honduras.

ONTVOERINGEN

Bij het recente incident ging het om een guerrilla- groep waarvan mannen en vrouwen deel uitmaakten. De omvang ervan heeft men niet kunnen vaststellen. Wel heeft men achterhaald dat het de bedoeling was geweest Hondurese militairen functionarissen evenals re[...]gerings- mensen en handelaren te ontvoeren. Hierbij maakt me[...] gebruik van de anti- Ameri[...]kaanse stemming in Honduras sedert de ontvoering van de van cocaine- zaken verdachte Juan Ramon Matta Lopez.

Parlement SU eens met INF-akkoord

MOSKOU — Het presidium van de Opperste Sovjet heeft vanmorgen unaniem het INF- verdrag geratificeerd.

De vergadering van het presidium van het Russische parlement werd voorgezeten door de president van de Sovjetunie Andrej Gromyko. De bijeenkomst werd rechtstreeks door de tv uitgezonden. De ratificatie van het INF- akkoord tot afschaffing van de middellange afstandraketten door het Sovjet parlement gebeurde aan de vooravond van de top conferentie van de Amerikaanse president Ronald Reagan en de Russische partijleider Michail Gorbatsjov. Dit gebeurde kort na de goedkeuring van het verdrag door de Amerikaanse senaat.

*****

WASHINGTON — De exodus bij Justitie- minister Meese houdt aan. Charles Cooper stapt op als hoofd van de Juridische afdeling en gaat naar het particuliere bedrijfs- leven. Cooper heeft Meese geholpen in november 86 bij het onderzoek in de Iran- contra- zaak. Hij is de 4e hoge ambtenaar bij Meese in 2 maanden die opstapt.

*****

Cubaanse vice-president Rodriguez:

Vreedzaam optrekken VS en Cuba in beider belang

MEXICOSTAD — Zowel voor Cuba als voor de Verenigde Staten is het beter als een weg gevonden wordt voor een vreedzaam naast elkaar bestaan. Zo verklaarde de Cubaanse vice- president Carlos Rafel Rodriguez volgens een bericht van het Cubaanse persbureau Prensa Latina.

Cuba is in leven gebleven pal tegenover de VS staande en Cuba kan in leven blijven zonder de VS maar voor beide partijen is het het beste als men een modus vindt zodat men vreedzaam met elkaar optrekt, zo meent Rodriguez. Met een verwijzing naar de aan de gang zijnde verkiezingscampagne merkte de Cubaanse vice- president op dat het "Reaganisme" dood is. "De agressiviteit van president Reagan en zijn dreigementen om geweld te gebruiken tegen Cuba, Nicaragua, tegen Panama hebben onder de huidige omstandigheden geen kans op voortbestaan en nog minder als er een zeker globaal akkoord tot stand komt tussen de VS en de Sovjetunie over de meest dringende problemen van de huidige mensheid, zo stelde tina vast.

LIEFST CONSERVATIEF

Velen zijn de mening toegedaan, zo vervolgt de vice- president zijn beschouwing, dat alleen een "Conservatieve Amerikaanse regering, vrij van de verdenking dat men concessies doet aan het communisme of de linkse beweging in staat zou zijn de banden tussen de beide landen weer te herstellen. George Bush zou zo'n type van regeerder kunnen zijn, aldus Rodriguez, maar niets wijst er op dat hij bereid is een dergelijke beslissende stap te zetten. De hoge Cubaanse functionaris brengt ook Dukakis ter sprake als Democratische presidents- kandidaat die "een grote kans maakt op de overwinning". Deze heeft al aangekondigd dat hij met een Latijnsamerikaans beleid komt dat geheel verschillend is van het tot nu toe gevoerde beleid.

BLOKKADES WEGWERKEN

De omstandigheden zijn verschillend. Wij van onze kant zijn ons aan het voorbereiden op de dialoog, welke gebaseerd moet zijn op wederzijds respect voor elkaar. Maar ook moet men dan bereid zijn blokkades weg te werken. Tenslotte zou dan ook de irritante doorn te verwijderen zijn welke bestaat in de aanwezigheid van een Amerikaanse basis op Cubaanse grondgebied en wel te Guantanamo, Cuba, aldus Rodriguez.

Hoe dan ook: de Cubaanse vice- president zou graag zien dat beide landen vreedzaam naast elkaar gaan leven en elkaar daarbij wederzijds respecteren. Hij acht de tijd daartoe gekomen.

WILLEMSTAD — De Lands Radio Dienst, LRD, die tachtig jaar bestaat, bood gisteren de bejaarden van Zorg en Hoop een 'dagje uit' aan. Ongeveer dertig ouden van dagen amuseerden zich kostelijk.
Foto: een deel van de groep bejaarden in het Seaquarium, samen met onder anderen Miss Telecom, Sharine Kowsoleea. Miss Telecom werd op 17 mei tijdens een grandioze show van het LRD-personeel gekozen.

HUISWERK GEMAAKT DOOR BC

Alle impopulaire maatregelen reeds genomen

Rudi Ellis: Solidariteits-bijdrage niet voor Bonaire

KRALENDIJK — Hoewel het er naar uitziet, dat de regering op korte termijn van plan is om de bijdrage aan het Solidariteits- fonds voor overtollige werknemers in te voeren, zal de Bonaireaanse overheid daartoe geen bijdrage leveren. Het Solidariteits- fonds betekent voor al degenen die in een overheids- functie werken dat er tien tot dertien procent van het salaris ingeleverd zal moeten worden. In het andere geval worden er nog meer ambtenaren naar huis gestuurd.

De partijleider van de Forsa Nobo — een coalitie van de partijen UPB en POB op Bonaire Rudi Ellis zegt in een vrijdagmorgen uitgegeven verklaring dat de Bonaireaanse overheid niet eens is met het idee van de regering. Dat zou namelijk betekenen, dat de Bonaireaanse ambtenaren nog meer tekort gedaan wordt op het moment dat het voorstel van de regering zou ingaan. Als op een gegeven moment zou blijken, dat de maatregelen slechts gelden voor de ambtenaren in landsdienst, dan lijkt het Ellis goed even stil te staan bij het feit dat de Landsambtenaren werkzaam op Bonaire eveneens al de maatregelen van de eilandsoverheid hebben moeten voelen, nadat getracht werd de financiele situatie weer in rechte banen te leiden.

MAATREGELEN

Zoals bekend heeft het BC nadat in juni van het afgelopen jaar de bestuurs- verantwoordelijkheid werd overgenomen al maatregelen genomen die zouden moeten leiden tot het saneren van het overheidsapparaat. Daarbij werd het nieuwe bestuur geconfronteerd met een groot aantal ambtenaren die geen werk hadden, maar tot op de betalingslijst van de overheid stonden. De verdere maatregelen die het BC heeft genomen om tot hogere inkomsten te komen en de kosten te verlagen betekenden onder meer, dat in de tijd van zes maanden een totaal van 250 werknemers van de overheid naar huis is gestuurd, terwijl met ingang van 1 juli nog eens dertig mensen het werk zullen gaan verliezen.

Daarom, aldus partijleider en Statenlid Rudi Ellis zal Bonaire onder geen voorwaarde met dit solidariteits- fonds willen meedoen. Het grote aantal maatregelen dat reeds is genomen, duidt zonneklaar aan, dat het BC zijn huiswerk heeft gemaakt en dat verdere verzwaring door invoering van het Solidariteitsfonds een veel te zware belasting zal worden voor de overige werknemers die al voor een zeer groot deel aan hun inleveringsplicht hebben voldaan. Bonaire zal niet tweemaal betalen, aldus Ellis.

URGENTIE-PROGRAMMA

Volgens Ellis zal er trouwens een zeer diepgaande evaluatie moeten komen alvorens de nieuwe maatregelen geïntroduceerd zullen worden. Dit kan bepaalde spanningen en onnodige problemen voorkomen voor de Bonaireaanse bevolking. Het BC kan wel begrip opbrengen voor het idee voor zover het een nieuw in te voeren wet betreft, maar voegt daar gelijk aan toe dat het nauwelijks uitvoerbaar is voor het eiland Bonaire aangezien dat een te zware belasting voor de werknemers zal worden.

Er zal rekening mee gehouden moeten worden, aldus Rudi Ellis, dat het BC momenteel alles in het werk stelt om andere economische processen op gang te brengen die nieuwe werkgelegenheid creëert en dan zal bijdragen aan de economie van het eiland. Daarom heeft het BC ook een urgentie- programma aangeboden waarin aangegeven staat welke problemen er op Bonaire zijn en hoe die op een urgente manier aangepakt kunnen worden.

In minder dan een jaar heeft het BC deze punten die vastgelegd zijn in het urgentie- programma uitgevoerd waarbij de financiele en kritische situatie van het eilandgebied de noodzakelijke prioriteit heeft gekregen. De begroting is inmiddels aangepast en is er duidelijk op gericht om tot een realistische betalings- balans te komen, waarbij inkomsten en uitgaven die sociaal en economisch gerechtvaardigd zijn aldus partijleider van de UPB Rudi Ellis.

Beroepsgebonden aandoeningen kosten Nederland 2,75 miljard

Nieuw laboratorium onderzoek werkhouding

LEIDEN — De organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) heeft in het Nederlands Instituut voor Praeventieve Gezondsheidszorg in Leiden een laboratorium in gebruik genomen voor analyse van houdingen en bewegingen tijdens het werk. Met behulp van nieuw ontwikkelde apparatuur wordt onderzoek gedaan naar beroeps- gebonden aandoeningen van spieren en gewrichten. Deze gezondheids- problemen vergen in Nederland 2,75 miljard gulden per jaar of 1,6 miljoen gulden per werkuur aan sociale uitkeringen.

Ondanks de omvang van deze problemen van het bewegings- apparaat is er nog betrekkelijk weinig onderzoek naar gedaan. Zoeken naar oorzaken en oplossingen en het opstellen van richtlijnen voor arbeidsituaties zijn de belangrijkste onderdelen van een onderzoek- programma, dat onlangs is opgezet.

Met het nieuwe instrument in Leiden worden houdingen en bewegingen van de mens gemeten. Van dit instrument zijn er ongeveer honderd over de hele wereld verkocht. Ze worden voor het overgrote deel gebruikt voor sport en beweging, in klinieken en revalidatie- centra. Soms worden ze ook gebruikt voor het meten van belasting van spieren en gewrichten van kosmonauten in de ruimte. Het is voor het eerst in Nederland dat de apparatuur is aangeschaft voor het meten van houdingen en bewegingen in het werk.

De te onderzoeken aandoeningen zijn onder andere rug-, nek- en schouderklachten. Ze worden dikwijls veroorzaakt door het met de hand krachtzetten bij tillen, trekken en duwen, door verkeerde en langdurige houdingen als men staat of zit en door te werken terwijl men zich bukt.

Beroeps- gebonden aandoeningen van spieren en gewrichten komen vaak voor. In Nederland vloeien een op de vijf ziektedagen en een op de drie nieuwe gevallen van arbeids- ongeschiktheid voort uit problemen met het bewegings- apparaat. Behalve de sociale uitkeringen die ermee zijn gemoeid, vormen medische behandeling, verlies aan produktiviteit en kwaliteit, vervanging van personeel en dergelijke eveneens forse kostenposten.

Oefenduel tegen Noordwijk: 5-1

Rinus Michels hekelt instelling van Winter

NOORDWIJK — Op eenderde van de voorbereiding op het Europees kampioenschap had bondscoach Rinus Michels vrijdag de naam van Aron Winter eigenlijk wel uit zijn selectie willen schrappen. Michels hekelde, na afloop van het derde, met 5-1 gewonnen oefenduel van Oranje (tegen Noordwijk), de instelling van de middenvelder van Ajax.

"Zo'n jonge jongen moet zich toch willen manifesteren. De instelling zoals Rijkaard en Wouters die op dit moment wel tonen, is er niet bij Winter. Dat verwondert me. Als ik dat zo zie, dan geloof ik dat ik maar beter een ander kan nemen. Maar de alternatieven zijn niet dik gezaaid", aldus de coach, die na een week van trainen-en-spelen toch meer positieve dan negatieve conclusies had.

ONVOLDOENDE

Michels kwam na de 5-1 tegen de zaterdag- amateurs vrijwillig en openhartig met de onvoldoende voor Winter voor de dag. Aanvankelijk wilde hij geen enkele persoonlijke conclusie naar buiten brengen, maar Michels voorzag blijkbaar gunstige effecten van zijn actie om de jonge middenvelder even in het openbaar terecht te wijzen. De 60-jarige bondstrainer is gecharmeerd van het spelerstype-Winter, nijver en allround, en heeft vrijdagavond ongetwijfeld een poging gedaan hem bij de les te krijgen.

Rijkaard en Wouters gingen vrijdagmiddag tegen de stevige amateurs voorop in de oefeningen, die Oranje van Michels had voorgeschreven gekregen. Er moest door de middenvelders veel diep gegaan worden. Wouters deed dat een hele wedstrijd. Rijkaard excelleerde als centrale man achterin en werd in de tweede helft, toen de spitsen Bosman en Gullit naar de bank waren verdwenen, zelfs nog een linie opgeschoven. Michels noemde de manier van spelen van Rijkaard fris.

"Je ziet dat daar iemand bezig is zich zo te manifesteren dat niemand meer om hem heen kan." Rijkaard, die via de Europese titelstrijd een rampseizoen wil doen vergeten, overtuigde vooral door zijn instelling, ventileerde Michels nog een keer. En hij wees daarbij op zijn aanvoerder Ruud Gullit. "Die moet je als coach wel wisselen, want als hij in het veld komt gaat hij trekken en sleuren. Zo is-ie nu eenmaal."

VAST GEGEVEN

In de achterste linie, die hij binnen een week moet vormen, is Rijkaard al centrale man nu een vast gegeven voor de bondscoach. Zijn secondanten op rechts en links staan nog niet vast. Van Tiggelen, Troost en Koevermans zijn de grootste kandidaten, waarbij Van Tiggelen als enige voor beide flanken in aanmerking komt.

Over de bij Oranje debuterende Koevermans is Michels tevreden. "Hij speelt sober aan die linkerkant, zijn werk doet-ie, daar moet het mee beginnen." Een lofzang op de kwaliteiten van de lange verdediger kon er echter niet af. Michels vindt de linkerkant van zijn elftal toch de B-kant. Het kenmerk A-zijde is voor de andere flank. Op rechts begon Marco van Basten, door Bosman verdrongen uit het centrum van de aanval, dit keer als hangende vleugelspits. Na rust mocht Van Basten in de plaats van Gullit centraal attaqueren. De Milanese spits liep zijn kwaliteiten te showen, maar Michels is meer een liefhebber van gortdroog uitvoeren van de taken.

TREFFERS

De treffers in Noorwijk kwamen voor rust van Rijkaard, die droog inschoot na aangeven van Suvrijn, en Van Basten, die na een half uur spelen een pass van Gullit juist langs doelman Dortmundt gleed. Hiele moest een minuut later capituleren voor een strafschop van Vermeer: 2-1.

Tien minuten in de tweede helft kopte Bosman een voorzet van invaller Van 't Schip in. Wouters knalde acht minuten voor tijd de vierde treffer tegen de touwen. Een minuut later scoorde Kruzen met het hoofd het vijfde doelpunt.

IJMUIDEN — Op de Noordzee — 100 km buiten de Nederlandse kust — is vrijdagmiddag een schip met een gevaarlijke chemische vloeistof gezonken na een aanvaring met een ander schip. Er is daarbij 1 dode gevallen; er wordt ook 1 opvarende vermist. Het gaat om acrylonnitril dat bekend staat als zeer brand- gevaarlijk en het werkt prikkelend op ogen en ademhalings- organen; bij grote hoeveelheden is het dodelijk. De stof is ook kanker- verwekkend. Een marine- fregat is ter plaatse evenals Smit Tak.

*****

Rambo populair in Sovjetunie

Reagan gevaarlijk

MOSKOU — Voor de gewone Rus heeft, ondanks alle propaganda, alles wat Amerikaans en westers is, nog steeds enorme aantrekkings- kracht. Pepsi wordt al weer jaren verkocht. Mac Donald opent weldra haar poorten. Er is Marlboro "made in the Soviet Union" en verdere 'veramerikanisering' vindt plaats via rock en de nieuwe rage van 'aerobic dancing' in programma's op de televisie. De grootste aftrek op de zwarte markt voor films geldt uitgerekend 'Rambo'.

Maar de gewone Rus ziet bij dit alles weinig in de persoon Reagan. De Amerikaanse president wordt als "gevaarlijk anti- Russisch" beschouwd. Zo kan een verkeerde opmerking van Reagan over mensenrechten het hele resultaat van de komende top bederven, zo menen Sovjetrussische waarnemers.

Tegenstanders van Gorbatsjovs hervormings- streven zouden dit tegen hem gebruiken. Reagan beschouwt mensenrechten als het kernstuk van zijn beleid tegenover de Sovjetunie en stelde in een reeks redes in april opnieuw "eisen" tot verbetering, wat ronduit slecht viel in de Sovjetunie. Men meent daar dat er juist hard wordt gewerkt aan mensenrechten ondanks verzet van conservatieven en bureaucraten. Reagan had ook lovende woorden voor Gorbatsjovs Glasnost of streven naar openheid, maar de Sovjet- leider waarschuwde direct dat hij van het tere punt van mensenrechten moet afblijven.

PREKEN

Hij deelde de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken, George Shultz, tijdens voorbereidingen voor de top in Moskou mee niet gediend te zijn van "preken en instructies hoe wij onszelf dienen te gedragen". Zou Reagan tijdens zijn bezoek aan Moskou niettemin openlijk scherpe opmerkingen maken dan moet Gorbatsjov wel reageren. Een gevaarlijk moment in het programma van Reagan is een gesprek met studenten van de universiteit van Moskou.

Maar als de sfeer goed blijft wordt de top in de ogen van hervormers ook bij minimale resultaten al een succes door verbetering van de betrekkingen met de buitenwereld. Zo'n verbetering wordt als buitenlands- politiek succes essentieel geacht voor het welslagen van het hervormings- streven in het binnenland.

Reagan zelf verklaarde vrijdag in een vraaggesprek in Helsinki op doorreis naar Moskou zijn benadrukken van mensenrechten aan de vooravond van de top niet te beschouwen als inmenging in interne aangelegenheden van de Sovjetunie. "Het gaat er niet om gewoon maar onze regels op te leggen, maar om te pogen hen ervan te overuigen dat sommige dingen die in hun systeem zijn ontstaan oneerlijke behandeling betekenen en dat zij mensenrechten ontzeggen aan hun eigen volk".

Het Danilov- klooster in Moskou, dat Reagan bezoekt, was tot enkele jaren geleden nog een paraplu- fabriek. Nog dramatischer blijkt het proces van Perestrojka van de afgelopen drie jaar uit een partij- document over de stand van zaken bij de hervormingen dat vrijdag verscheen: de partij, die weliswaar haar leidende rol moet behouden, oefent voor het eerst officieel openlijk zelfkritiek. Na de vaststelling dat Perestrojka en Glasnost nog niet volledig zijn doorgebroken erkent de partij indirect dat ook de Sovjetunie in het verleden schuld heeft gedragen aan de bewapenings- wedloop in het conflict tussen oost en west.

WEDLOOP

"Door te streven naar militair evenwicht hebben wij niet altijd de mogelijkheden benut om de veiligheid van ons land met politieke middelen te waarborgen. Daardoor hebben wij ons laten meeslepen in de bewapenings- wedloop. Dit moest wel gevolgen hebben voor de sociaal- economische ontwikkeling en de internationale positie van ons land. De economische structuur is nog sterk gehinderd en de levens- middelen- voorziening loopt nog steeds niet naar behoren".

De vaststelling dat herstructurering en openheid nog niet volledig zijn doorgebroken is een belangrijk moment. Op 28 juni begint de partij- conferentie over het programma van Gorbatsjov en niet alleen de Russen, maar ook de rest van de wereld kijkt daar met spanning naar uit.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

KOKOLISHI (tel.: 8198): verzameling Bonaireaanse schelpen en koraal; open van dinsdag t/m vrijdag van 10.00-12.30 uur Kaya Nikiboko Zuid 3.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

KLACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

Na Bolivia en Uruguay en 26 andere landen

Nederland en Venezuela eens over bescherming investeringen

DEN HAAG — Nederland en Venezuela hebben een akkoord bereikt ter bescherming van investeringen. Venezuela is het eerste grote Latijnsamerikaanse land waarmee Den Haag een dergelijk akkoord sluit.

De overeenstemming kwam tot stand tijdens het bezoek van een Venezolaanse missie onder leiding van minister Meneses van Economische zaken. Dit soort overeenkomsten moeten zorgen voor stabiliteit op langere termijn voor wat betreft de private investeringen. Het gaat hierbij onder meer om winstoverdracht, bescherming van intellectuele eigendom en regels om geschillen te beslechten.

VRIJER KLIMAAT

Venezuela is gebrand op buitenlandse investeerders, die moeten helpen het land minder afhankelijk te maken van de olie- industrie. Het land is bereid daartoe zijn investerings- klimaat vrijer te maken, zo liet de Venezolaanse delegatie weten.

Nederland en Venezuela hebben geen al te uitbundig wederzijds handels- verkeer. Verleden jaar beliep de Nederlandse uitvoer naar Venezuela 204 miljoen gulden (Ned. crt). Deze bestond uit industriele producten (140) en landbouw producten (64). Nederland voerde voor 179 miljoen aan Venezolaanse producten in. In 1987 werd echter een belangrijke stap gezet in de uitbreiding van de wederzijdse betrekkingen door tijdens het bezoek van koningin Beatrix een overeenkomst inzake economische en technologische samenwerking te tekenen.

GATT-LIDMAATSCHAP

De Venezolaanse delegatie omvatte verder nog minister Sucre van Industrie en president Gracia van de Nationale bank. Dit gezelschap kreeg in Den Haag wel te horen dat Venezuela niet mag ontbreken in de GATT: de overeenkomst inzake tarieven en handel. Deze tracht handels- belemmeringen weg te werken. Venezuela is het enige grote Latijnsamerikaanse land dat geen lid is van de Gatt. Ook hoopt Nederland dat Caracas het MIGAS- verdrag tekent, dat handelt over niet- zakelijke risico bij investeringen tussen landen.

Den Haag heeft in Latijns Amerika investering- beschermings- akkoorden gesloten met Bolivia en Uruguay. Men verwacht dat het akkoord met Venezuela uitstraling zal krijgen naar de rest van het Amerikaanse continent. In totaal met 29 landen heeft Nederland nu zo'n akkoord.

Uitslagen bridgen Asiento en Baranca

WILLEMSTAD — Achttien paren namen deel aan de bridge-wedstrijd van Baranca. Het duo Geenen - Brown werd met overmacht winnaar. Bij Asiento-dames werd het echtpaar Van Meijeren eerste.

Woensdagavond 25 mei werd er gebridged door Baranca. Van de achttien paren scoorden er 11 boven het gemiddelde van 50%. Komende dinsdag 31 mei begint voor Asiento-Dames de nieuwe competitie. Deze bestaat uit zes ronden, waarvan er vier tellen voor de eindstand.

De uitslag van de Barancastrijd is:

1. Mw. Geenen - Hr. Brown: 65,1%; 2. Hn. Kroeger - Van Wijngaarden: 59,37%; 3. Hn. Schrils - De Haseth: 58,07%; 4. Echtpaar Van Bochove: 56,25%; 5. Ds. Van der Jagt - Van Silfhout en Henriquez - Nebbeling: 54,17%; 7. Ds. Van Loon - Sluiter: 53,38%; 8. Mw. Blankenvoort - Hr. Engelmann: 51,30%; 9. Mw. Buist - Hr. Van Silfhout: 51,04%; 10. Ds. Van de Breggen - Van de Velde: 50,52%; 11. Hn. Kleerekoper - Brok: 50,00%.

De uitslag bij Asiento-dames is:

1. Echtpaar Van Meijeren: 60,48%; 2. Kusters -Meiboom: 59,52%; 3. Sheeser - Schouten: 55,56%; 4. De Vries - Kusters: 54,20%; 5. Van der Jagt - Fontilus: 52,86%; 6. Sluiter - Van Loon: 52,22%.

Belasting luchthaven

WILLEMSTAD — Curaçao International Airport, Curinta NV, lijdt jaarlijks tussen de één en twee miljoen gulden verlies. Om de inkomsten te verhogen heeft Curinta een voorstel gedaan om de luchthaven- belasting voor internationale vluchten te verhogen tot tien dollar. Voor inter- eilandelijke vluchten wil Curinta een heffing vragen van tien gulden.

a.s. Zondag v.a. 12 uur

Heerlijke [illegible] krijgbaar, zoals:

Pom, Pastel, Bami, Nassi, Rotie, Chinese kip, Saoto Soep.

Adres: Cassandraweg 2[illegible]
Telf.: 72[illegible]

PORCH-SALE:

1 slaapkamerset (2 persoons) met verstelbare bodem en 3-deurs schuifkast en gezondheidsmatrassen Nfl.12[illegible],- Tevens aangeboden diverse kleine meubelen w.o. schoolbankje, tafeltje, etc. Te bevragen: Kaya Kokolishi 46 - Tel.: 7[illegible]

TE HUUR GEVRAAGD

HUIS

met 3 of 4 slaapkamers

Tel.: 78104

GEVESTIGD

DR. H. LANDMAN

GYNAECOLOOG-OBSTETRICUS

(vrouwenarts)

Spreekuur volgens afspraak
Polikliniek Tel.: 62 51 [illegible] 376
62 49 [illegible]

Bamali Boutique

Waterfortstraat boog 2[illegible]

Van 27 mei t/m 7 juni [illegible] op alle artikelen

Korting van 25 t/m 50%

TE HUUR Per 1 juli

Gemeubileerd **WOONHUIS**

met 3 slaapkamers en 2 badkamers. Zeer rustig gelegen. 2 appartementen volledig gemeubileerd.

Inlichtingen: Tel. [illegible]

TE HUUR

LUXE VACANTIE BUNGALOWS

28/5 - 16/7 (Fully equipped) (minimaal 14 dagen)

CARIBBEAN VACATION HOME N.V.

Tel. 615636 (na 18.00 uur)

TE KOOP AANGEBODEN

3 STUKS TERREINEN

van ± 12.500 m² elk, op Hofje [illegible] (Klein Sta. Martha).

Voor informatie: Tel.: 83884 - 62311

VERHUISD PER 1 JUNI

ELEKTRA, AIRCO EN LOODGIETERS AFDELINGEN van Emancipatie boulevard naar ROOSEVELTWEG 223

Tel.: 85522, P.O. Box 3049, Fax: 85614, Telex: 1230

MOTOREN WERKPLAATS EN ISLA AKTIVITEITEN blijven op Emancipatieblvd., Tel: 76259 / 76822, P.O. Box 3633

ANTEM

GARDENA®

voor Uw kwaliteits tuingereedschap

vooral Uw professionele sproei- en dripirrigatie systemen.
In voorraad irrigatieslangen 13 mm, 16 mm, 20 mm, 26 mm en 52 mm.
De beste prijzen bij aankoop van complete rollen.
Vertegenwoordigd door:

Jonka Enterprises N.V.

Sta. Rosaweg nr. 106
Tel.: 676655

Wij zijn zondag 29 mei open van 09.00 - 14.30

GEZOCHT

OPPASHUIS

voor twee Nederlandse studentes voor de periode juni t/m september

Fam. van Meurs

Tel.: [illegible]

FOOD CENTER

For our Bakery and Pastry Department we require an

EXPERIENCED BAKER

(Bread and Confectionery)

Working hours between 04:30 a.m. - 12:30 p.m.
For more detailed information call FOOD CENTER telephone 05-22415 or write P.O. Box 142, Philipsburg St. Maarten.

FOOD CENTER your friendly and complete grocer.

Avila Beach Hotel

zoekt

SEKRETARESSE/ MEDEWERKSTER

Voor deze veeleisende functie zoeken wij een dame die aantoonbare ervaring in internationale bedrijfsvoeringen heeft opgedaan.

Dagelijkse aktiviteiten zijn o.a.:
- kantoorwerkzaamheden/correspondentie [illegible]
- [illegible]
- variërende werkzaamheden t.b.v. de [illegible]

[illegible] Engels en Papiamentu in woord en geschrift zijn een vereiste.

Schriftelijke sollicitaties met uitvoerig curriculum vitae, getuigschriften, referenties en pasfoto, te richten aan:
De heer [illegible], General Manager
P.O. Box [illegible], Curaçao.

TE KOOP:

2 paar Jbl Speakers 400 watt [illegible]

HOLLAND INTERTRUST (ANTILLES) N.V.

Voor ons Trustkantoor zoeken wij kontakt met een

JURIST

[illegible] van Offshore [illegible]

De voorkeur gaat uit naar een jurist met de Antilliaanse verblijfsstatus, een [illegible] achtergrond, grote inzet en verantwoordelijkheidsgevoel en leidinggevende capaciteiten.

De leeftijd dient te liggen tussen 25 en 30 jaar. De perfekte beheersing van de Nederlandse en Engelse taal, mondeling en schriftelijk, is een vereiste.

Salariëring en bijkomende voorwaarden zullen in onderling overleg vastgesteld worden.

[illegible] gelieve te richten aan:
De Direktie van Holland Intertrust (Antilles) N.V.
Postbus 837.
Curaçao.

ROTIES

Koraal Partir [illegible]

ADVIESBUREAU ZOEKT

REPRESENTATIEVE JONGE DAME

Taken:
- het ontvangen van bezoekers
- het verwerken van telefoongesprekken
- het bijhouden van archief en administratie.

Eisen:
- minimaal: afgeronde MAVO-opleiding
- enige ervaring is aanbevelenswaardig

EILANDGEBIED CURAÇAO

Het Bestuurscollege roept sollicitanten op voor de benoeming van:

Een psychologisch onderzoek en sollicitatiegesprek kunnen deel uitmaken van de sollicitatie-procedure.

Sollicitaties dienen binnen 7 dagen na het verschijnen van dit blad gericht te worden aan het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao, Concordiastraat 24.

Accountants

Qualifying persons are invited to phone (or write to) Antony Owers (partner).

CAR PARTS SERVICE

Nu ook in Curaçao

Leveren wij zeer snel per luchtvracht.

Uw voordeel: tijd besparing en prijs.

VELGA